משנה · ראשונים · ברטנורא · סדר טהרות

ברטנורא על משנה נדה

רבנו עובדיה מברטנורא [הרע"ב]

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

ברטנורא על משנה נדה

רבנו עובדיה מברטנורא [הרע"ב]

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/ברטנורא-על-משנה-נדה/
הקובץ נוצר ב־17 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 5
משנה א 5
משנה ב 6
משנה ג 6
משנה ד 6
משנה ה 7
משנה ו 7
משנה ז 7
פרק ב 8
משנה א 8
משנה ב 8
משנה ג 9
משנה ד 9
משנה ה 9
משנה ו 10
משנה ז 11
פרק ג 11
משנה א 11
משנה ב 11
משנה ג 12
משנה ד 12
משנה ה 13
משנה ו 13
משנה ז 13
פרק ד 14
משנה א 14
משנה ב 15
משנה ג 15
משנה ד 16
משנה ה 17
משנה ו 17
משנה ז 17
פרק ה 18
משנה א 18
משנה ב 18
משנה ג 18
משנה ד 19
משנה ה 20
משנה ו 20
משנה ז 21
משנה ח 21
משנה ט 21
פרק ו 22
משנה א 22
משנה ב 22
משנה ג 23
משנה ד 23
משנה ה 24
משנה ו 24
משנה ז 24
משנה ח 24
משנה ט 24
משנה י 25
משנה יא 25
משנה יב 25
משנה יג 26
משנה יד 26
פרק ז 27
משנה א 27
משנה ב 28
משנה ג 28
משנה ד 29

משנה ה 29
פרק ח 30
משנה א 30
משנה ב 31
משנה ג 31
משנה ד 31
פרק ט 31
משנה א 31
משנה ב 32
משנה ג 32
משנה ד 33
משנה ה 33
משנה ו 33
משנה ז 34
משנה ח 34
משנה ט 34
משנה י 35
משנה יא 35
פרק י 35
משנה א 35
משנה ב 36
משנה ג 36
משנה ד 37
משנה ה 37
משנה ו 37
משנה ז 38
משנה ח 38

פרק א

משנה א

שַׁמַּאי אוֹמֵר כָּל הַנָּשִׁים דַּיָּן שְׁעָתָן. מִשּׁוּם דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר אַרְבַּע נָשִׁים דַּיָּן שְׁעָתָן, תֵּנֵי נַמִּי שַׁמַּאי אוֹמֵר כָּל הַנָּשִׁים, לַאֲפוֹקֵי מִדְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר:

דַּיָּן שְׁעָתָן. נָשִׁים הָרוֹאוֹת דָּם דַּיָּן שְׁעָתָן לְטַמֵּא טָהֳרוֹת שֶׁנִּנְעוּ בָּהֶן מִשְׁעַת רְאִיָּתָן וְאֵילָךְ, וְלֹא אָמְרִינַן מִקַּמֵּי הָכִי נַמִּי הָיָה דָּם וְכָתְלֵי בֵּית הָרֶחֶם הֶעֱמִידוּהוּ וְהָיְתָה טְמֵאָה מִקֹּדֶם. דְּכָל הַנָּשִׁים מְטַמְּאוֹת בַּבַּיִת הַחִיצוֹן וְאַף עַל פִּי שֶׁלֹּא יָצָא הַדָּם לַחוּץ, דִּכְתִיב (ויקרא טו) דָּם יִהְיֶה זֹבָהּ בִּבְשָׂרָהּ, אַף עַל פִּי שֶׁהוּא בַּבָּשָׂר וְלֹא יָצָא לַחוּץ, טְמֵאָה. וְטַעֲמָא דְּשַׁמַּאי דִּלֹּא חָיֵישׁ דִּלְמָא מִקַּמֵּי הָכִי הֲוָה דָּם, שֶׁאִם אַתָּה אוֹמֵר כֵּן, לְבּוֹ שֶׁל אָדָם נוֹקְפוֹ תָּמִיד בִּשְׁעַת בִּיאָה וּפוֹרֵשׁ מֵאִשְׁתּוֹ וְנִמְצֵאתָ מְבַטֵּל בָּנוֹת יִשְׂרָאֵל מִפְּרִיָּה וּרְבִיָּה:

מִפְּקִידָה לִפְקִידָה. בָּדְקָה הַיּוֹם וּמָצְאָה טְהוֹרָה, וּבָדְקָה לְסוֹף שָׁבוּעַ וּמָצְאָה טְמֵאָה, חוֹשְׁשִׁין לְמַגָּעָהּ מִבְּדִיקָה רִאשׁוֹנָה וְאֵילָךְ, שֶׁמָּא עִם סִלּוּק יָדֶיהָ רָאֲתָה וְכָתְלֵי בֵּית הָרֶחֶם הֶעֱמִידוּהוּ. וּלְבָטוֹל פְּרִיָּה וּרְבִיָּה לֹא חָיְשִׁינַן, דְּדָוְקָא לְטָהֳרוֹת הוּא דְּמְטַמִּינַן לְהוּ מִפְּקִידָה לְפְקִידָה, וְלֹא לְבַעְלָהּ. וְשַׁמַּאי אוֹמֵר, לְטָהֳרוֹת נַמִּי לֹא מְטַמִּינַן, דְּאִם כֵּן לִבּוֹ נוֹקְפוֹ וּפוֹרֵשׁ נַמִּי מִתַּשְׁמִישׁ:

לֹא כְדִבְרֵי זֶה. שַׁמַּאי דְּמַקֵּל טְפֵי וְאֵינוֹ עוֹשֶׂה סְיָג לִדְבָרָיו:

וְלֹא כְדִבְרֵי זֶה. הִלֵּל דְּמַחְמִיר יוֹתֵר מִדַּאי. דְּוַדַּאי כֻּלֵּי הַאי יָמִים רַבִּים לֹא מוֹקְמִי כְּתְלֵי בֵּית הָרֶחֶם דָּם:

מֵעֵת לְעֵת מְמַעֵט עַל יַד מִפְּקִידָה לִפְקִידָה. שְׁנֵי זְמַנִּים הֻזְכְּרוּ בְּאִשָּׁה לְטַמֵּא טָהֳרוֹת לְמַפְרֵעַ, וְהַלֵּךְ אַחַר הַקַּל שֶׁבִּשְׁנֵיהֶן. אִם מִפְּקִידָה לִפְקִידָה יוֹתֵר עַל מֵעֵת לְעֵת, הַלֵּךְ אַחַר מֵעֵת לְעֵת וְלֹא תִּטַּמֵּא אֶלָּא טָהֳרוֹת שֶׁנִּגְעָה מֵאֶתְמוֹל בַּשָּׁעָה הַזֹּאת. וְאִם מֵעֵת לְעֵת יוֹתֵר עַל מִפְּקִידָה לִפְקִידָה, כְּגוֹן שֶׁבָּדְקָה עַצְמָהּ שַׁחֲרִית וּמָצְאָה טְהוֹרָה וְעַרְבִית מָצְאָה טְמֵאָה, לֹא מְטַמְּאִינַן אֶלָּא הָנָךְ טָהֳרוֹת דְּמִבְּדִיקַת שַׁחֲרִית וְאֵילָךְ. וְטַעֲמַיְהוּ דְּרַבָּנָן, לְפִי שֶׁחָכְמִים תִּקְּנוּ לִבְנוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁיִּהְיוּ בּוֹדְקוֹת שַׁחֲרִית וְעַרְבִית, שַׁחֲרִית לְהַכְשִׁיר טָהֳרוֹת שֶׁל לֵילָה, וְעַרְבִית לְהַכְשִׁיר טָהֳרוֹת שֶׁל יוֹם. וְאִם בָּדְקָה שַׁחֲרִית וּמָצְאָה טְהוֹרָה, עַרְבִית וּמָצְאָה טְמֵאָה, הִפְסִידָה טָהֳרוֹת שֶׁל יוֹם, וְזוֹ שֶׁשִּׁשְׁבָה יָמִים רַבִּים וְלֹא בָּדְקָה כְּתַקָּנַת חֲכָמִים, הִפְסִידָה עוֹנָה אַחַת יְתֵרָה, מִשּׁוּם קְנָס. וּכְדֵי לְהַשְׁווֹת מִדּוֹתֵיהֶם שֶׁל חֲכָמִים שֶׁלֹּא תַּחֲלֹק בֵּין הֵיכָא דְּבָדְקָה שַׁחֲרִית לְהֵיכָא דְּבָדְקָה בַּצָּהֳרַיִם, לֹא רָצוּ לְחַלֵּק וּלְמַעֵט וּלְהוֹסִיף בַּזְּמַן, וְנָתְנוּ זְמַן קָבוּעַ מֵעֵת לְעֵת, שֶׁלֹּא לִתֵּן דִּבְרֵיהֶם לְשִׁעוּרִין. וַהֲלָכָה כַּחֲכָמִים:

עַל יַד. אַחַר. כְּמוֹ וְעַל יָדוֹ הֶחֱזִיק, שֶׁהוּא כְּמוֹ וְאַחֲרָיו, בְּסֵפֶר עֶזְרָא [נְחֶמְיָה ג]:

וָסָת. קְבוּעַ, שֶׁנִּקְבַּע לָהּ זְמַן הָאוֹרַח שָׁלֹשׁ פְּעָמִים וּבָדְקָה בִּשְׁעַת וֶסְתָּהּ וּמָצְאָה טְמֵאָה:
דַּיָּהּ שָׁעָתָהּ. וְלֹא חָיְשִׁינַן דִּלְמָא מִקַּמֵּי הָכִי הֲוָה, דְּוַדַּאי אוֹרַח בִּזְמַנּוֹ בָּא:
וְהַמְשַׁמֶּשֶׁת בְּעִדִּים. שֶׁבָּדְקָה עַצְמָהּ בְּעִדִּים, דְּהַיְנוּ בְּסָדִין, קֹדֶם תַּשְׁמִישׁ וּלְאַחַר תַּשְׁמִישׁ:
הֲרֵי זוֹ כִּפְקִידָה. בַּגְּמָרָא מוֹקֵי לְמַתְנִיתִין דְּתַרְתֵּי קָתָנֵי וְהָכִי קָאָמַר, וּמְשַׁמֶּשֶׁת בְּעִדִּים כְּלוֹמַר מִצָּוָה עַל אִשָּׁה שֶׁתְּשַׁמֵּשׁ בִּשְׁנֵי עִדִּים, אֶחָד לִפְנֵי תַּשְׁמִישׁ וְאֶחָד לְאַחַר תַּשְׁמִישׁ. וַהֲרֵי זוֹ כִּפְקִידָה, הָעֵד שֶׁל אַחַר תַּשְׁמִישׁ הֲרֵי הוּא כִּפְקִידָה. וּמְמַעֶטֶת עַל יַד מֵעֵת לְעֵת וְעַל יַד מִפְּקִידָה לִפְקִידָה, דְּמַהוּ דְתֵימָא שֶׁמָּא תִּרְאֶה טִפַּת דָּם כְּחַרְדָּל וּתְחַפֶּנָּה שִׂכְבַת זֶרַע וְלֹא לֶהֱוֵי כִּפְקִידָה, קָמַשְׁמַע לָן. וְאִם שִׁמְּשָׁה בַּצָּהֳרַיִם בְּעִדִּים, וּבָדְקָה אַחֲרֵי כֵן בָּעֶרֶב וּמָצְאָה טְמֵאָה, לֹא מְטַמְּאִינַן טָהֳרוֹת דְּמִבְּדִיקַת שַׁחֲרִית עַד תַּשְׁמִישׁ, שֶׁהֲרֵי בִּשְׁעַת תַּשְׁמִישׁ בָּדְקָה וּמָצְאָה טְהוֹרָה. וְאַף עַל גַּב דִּבְדִיקָה שֶׁקֹּדֶם תַּשְׁמִישׁ לָא חָשִׁיבָא בְּדִיקָה מְעַלְיָתָא, שֶׁמִּתּוֹךְ שֶׁהִיא בְּהוּלָה לְשַׁמֵּשׁ אֵינָהּ מַכְנֶסֶת הָעֵד לַחוֹרִים וְלַסְּדָקִין, בְּדִיקָה בָּעֵד שֶׁלְּאַחַר תַּשְׁמִישׁ בְּדִיקָה מְעַלְיָתָא הִיא וַחֲשִׁיבָא כִּפְקִידָה כְּדַאֲמַרַן:

משנה ב

הָיְתָה יוֹשֶׁבֶת בַּמִּטָּה וַעֲסוּקָה בְּטָהֳרוֹת. הָא דְּלֹא תְּנֵי הָיְתָה עֲסוּקָה בְּטָהֳרוֹת וּפָרְשָׁה וְרָאֲתָה, וְקָתָנֵי הָיְתָה יוֹשֶׁבֶת בַּמִּטָּה, לְאַשְׁמוֹעִינַן דְּמִשּׁוּם דְּיֵשׁ לָהּ וֶסֶת וְדַיָּהּ שַׁעְתָּהּ, הַמִּטָּה נַמִּי טְהוֹרָה, כִּדְקָתָנֵי וְכֻלָּן טְהוֹרוֹת, הָא אִם אֵין לָהּ וֶסֶת, דִּמְטַמְּאִינַן מֵעֵת לְעֵת, הַמִּטָּה נַמִּי טְמֵאָה, כְּמִשְׁכָּב נִדָּה עַצְמָהּ שֶׁמְּטַמְּאָה טֻמְאָה חֲמוּרָה לְטַמֵּא אָדָם לְטַמֵּא בְּגָדִים שֶׁעָלָיו:
אַף עַל פִּי שֶׁאָמְרוּ. אִשָּׁה שֶׁאֵין לָהּ וֶסֶת מְטַמְּאָה מֵעֵת לְעֵת:
אֵינָהּ מוֹנָה. יְמֵי נִדָּה אֶלָּא מִשָּׁעָה שֶׁרָאֲתָה:

משנה ג

אַרְבַּע נָשִׁים דַּיָּן שְׁעָתָן. דְּאֵינָן רְגִילוֹת לִרְאוֹת דָּם:
אֲבָל הֲלָכָה כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר. וְהָכִי מַסִּיק בַּגְּמָרָא דַּהֲלָכָה כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר:

משנה ד

מִשֶּׁיִּוָּדַע עֲבָרָה. לְסוֹף שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים מִיּוֹם שֶׁנִּתְעַבְּרָה:
עַד שֶׁתִּגְמֹל. עַד שֶׁיִּשְׁלִים לְבָנָהּ עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה חֹדֶשׁ. וַאֲפִלּוּ מֵת בְּתוֹךְ עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה חֹדֶשׁ, דַּיָּהּ שַׁעְתָּהּ, שֶׁהַיּוֹלֶדֶת אֲבֶרֶיהָ מִתְפָּרְקִים וְאֵין דָּמָהּ חוֹזֵר עַד אַחַר עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה חֹדֶשׁ. וּמִשָּׁם וְאֵילְךָ הֲרֵי הִיא כְּכָל הַנָּשִׁים וּמְטַמְּאָה מֵעֵת לְעֵת וּמִפְּקִידָה לִפְקִידָה, וְאַף עַל פִּי שֶׁמֵּנִיקָה וְהוֹלֶכֶת אַרְבַּע וְחֲמֵשׁ שָׁנִים:

גְּמָלַתּוּ אוֹ מֵת רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר מְטַמְּאָה מֵעֵת לְעֵת. דְּסָבַר רַבִּי מֵאִיר דָּם נֶעֱכָּר וְנַעֲשָׂה חָלָב. וּכְשֶׁאֵינָהּ מֵנִיקָה, אֲפִלּוּ קֹדֶם עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה חֹדֶשׁ חוֹזֵר הַדָּם לִמְקוֹמוֹ וְחוֹזֶרֶת לִהְיוֹת רוֹאָה. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי מֵאִיר:

משנה ה

כֹּל שֶׁעָבְרוּ עָלֶיהָ שְׁלֹשׁ עוֹנוֹת. עוֹנָה בֵּינוֹנִית הִיא שְׁלֹשִׁים יוֹם. וּמִכֵּיוָן שֶׁעָבְרוּ עָלֶיהָ שְׁלֹשׁ עוֹנוֹת בֵּינוֹנִיּוֹת אַחַר שֶׁהִגִּיעָה סְמוּךְ לְזִקְנָתָהּ, דַּיָּהּ שֶׁעָתָּה. וְסָמוּךְ לְזִקְנָתָהּ נִקְרָא, כָּל שֶׁקּוֹרִים לָהּ אִימָא אִימָא מֵחֲמַת זִקְנָתָהּ וְאֵינָהּ מַקְפֶּדֶת:

כָּל אִשָּׁה. וַאֲפִלּוּ אֵינָהּ זְקֵנָה, וְעָבְרוּ עָלֶיהָ שְׁלֹשׁ עוֹנוֹת וְלֹא רָאֲתָה, דַּיָּהּ שֶׁעָתָּה:

מְעֻבֶּרֶת וּמֵנִיקָה שֶׁעָבְרוּ עֲלֵיהֶן שָׁלֹשׁ עוֹנוֹת. אֲבָל לֹא עָבְרוּ עֲלֵיהֶן, לֹא. וּדְלֹא כְּתַנָּא קַמָּא דְּאָמַר מְעֻבֶּרֶת מִשְּׁיוֹדַע הָעֻבָּר, וּמֵנִיקָה מִשֶּׁנּוֹלַד. וְאֵין הֲלָכָה לֹא כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְלֹא כְּרַבִּי יוֹסֵי:

משנה ו

וּבַמֶּה אֲמָרוּ. אַרְבַּע נָשִׁים דַּיָּן שְׁעָתָן:

בִּרְאִיָּה רִאשׁוֹנָה. שֶׁרָאֲתָה הַבְּתוּלָה, וְהַמְעֻבֶּרֶת וְהַמֵּנִיקָה, וְהַזְּקֵנָה לְאַחַר שֶׁעָבְרוּ עָלֶיהָ שְׁלֹשׁ עוֹנוֹת מֵחֲמַת זִקְנָתָהּ:

אֲבָל בַּשְּׁנִיָּה מְטַמְּאָה מֵעֵת לְעֵת. שֶׁהֲרֵי חָזְרָה לְקַדְמוּתָהּ לִהְיוֹת דָּמֶיהָ מְצוּיִין בָּהּ:

מַאנָס. כְּגוֹן דְּקִפְּצָה וְרָאֲתָה, אוֹ מֵחֲמַת פַּחַד, אוֹ שֶׁאָכְלָה דָּבָר הַמַּגִּיר דָּם:

משנה ז

אַף עַל פִּי שֶׁאָמְרוּ. אִשָּׁה שֶׁיֵּשׁ לָהּ וֶסֶת דַּיָּהּ שַׁעְתָּהּ:

צְרִיכָה לִהְיוֹת בּוֹדֶקֶת. בְּכָל יוֹם שַׁחֲרִית וְעַרְבִית כִּשְׁאָר נָשִׁים:

חוּץ מִן הַנִּדָּה. מִשֶּׁרָאֲתָה יוֹם אֶחָד, טְמֵאָה שִׁבְעָה, וְאֵינָהּ צְרִיכָה בְּדִיקָה כָּל שִׁבְעָה, שֶׁהֲרֵי בְּלֹא רְאִיָּה הִיא טְמֵאָה כָּל שִׁבְעָה:

וְהַיּוֹשֶׁבֶת עַל דַּם טֹהַר. דְּלָמָּה לָהּ בְּדִיקָה, אֲפִלּוּ תִּרְאֶה, דַּם טֹהַר הוּא:

וּמְשַׁמֶּשֶׁת בָּעִדִּים. אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ לָהּ וֶסֶת, צְרִיכָה לִבְדֹּק לִפְנֵי תַּשְׁמִישׁ וּלְאַחַר תַּשְׁמִישׁ. וְדַוְקָא כְּשֶׁהִיא עֲסוּקָה בְּטָהֳרוֹת, דְּמִגּוֹ דְּבָעְיָא בְּדִיקָה לְטָהֳרוֹת, בַּעְיָא נַמִּי בְּדִיקָה לְבַעְלָהּ. אֲבָל אִשָּׁה שֶׁאֵינָהּ עֲסוּקָה בְּטָהֳרוֹת, לְבַעְלָהּ לֹא בַּעְיָא בְּדִיקָה:

וּבְתוּלָה שָׁהֲמָיָה טְהוֹרִים. אַרְבַּע לֵילוֹת לְבֵית שַׁמַּאי, וּלְבֵית הִלֵּל עַד שֶׁתְּחֵיֶה הַמַּכָּה שֶׁל בְּעִילָה, וְהִיא אֵינָהּ צְרִיכָה לְשַׁמֵּשׁ בְּעִדִּים, שֶׁהֲרֵי דָּמָהּ טָהוֹר, וַאֲפִלּוּ נִשְׁתַּנּוּ מַרְאִית דָּמֶיהָ, הוֹאִיל וְשַׁמְּשָׁה, דְּמִשּׁוּם תַּשְׁמִישׁ נִשְׁתַּנָּה. אֲבָל שַׁחֲרִית וְעַרְבִית, צְרִיכָה בְּדִיקָה הֵיכָא דְּלֹא

שִׁמְּשָׁה אַחַר בְּעִילָה רִאשׁוֹנָה, שֶׁמָּא נִשְׁתַּנּוּ מַרְאֵה דָמִים שֶׁלָּהּ מִמַּרְאֵה דַם בְּעִילָה רִאשׁוֹנָה. וְאִם נִשְׁתַּנּוּ מַרְאֵה דָמִים שֶׁלָּהּ, טְמֵאָה, שֶׁרַגְלַיִם לַדָּבָר שֶׁאֵין זֶה דַּם בְּתוּלִים:

שַׁחֲרִית וּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת. שַׁחֲרִית לְהַכְשִׁיר טָהֳרוֹת שֶׁל לַיְלָה, שֶׁאִם תִּמְצָא טְהוֹרָה תֵּדַע שֶׁלֹּא רָאֲתָה בַּלַּיְלָה, וְלִכְשֶׁתִּמְצָא עַרְבִית טְמֵאָה יָצְאוּ אֵלּוּ מִסָּפֵק. וְכֵן בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת לְהַכְשִׁיר טָהֳרוֹת שֶׁנִּתְעַסְּקָה בָּהֶן בַּיּוֹם:

וּבְשָׁעָה שֶׁהִיא עוֹבֶרֶת לְשַׁמֵּשׁ אֶת בֵּיתָהּ. שֶׁמִּכְינָה עַצְמָהּ לְשַׁמֵּשׁ עִם בַּעְלָהּ:

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אַף בִּשְׁעַת עֲבָרָתָן מִלֶּאֱכֹל בַּתְּרוּמָה. אַף לְאַחַר שֶׁאָכְלוּ בַּתְּרוּמָה, צְרִיכוֹת לִבְדֹּק עַצְמָן, לְתַקֵּן שְׁיֵרֵי תְּרוּמוֹת שֶׁבִּפְנִים. שֶׁאִם תִּמְצָא עַכְשָׁיו טְהוֹרָה, כְּשֶׁתִּבְדֹּק עַרְבִית כְּמִשְׁפָּטָהּ וְתִמְצָא טְמֵאָה, לֹא יִהְיֶה שְׁיֵרֵי הַתְּרוּמָה בִּכְלַל טָמְאָה לְמַפְרֵעַ, שֶׁהֲרֵי בָּדְקָה לְאַחַר הַעֲבָרָתָהּ. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה:

פרק ב

משנה א

כָּל הַיָּד הַמַּרְבָּה לִבְדֹּק. שֶׁבּוֹדֶקֶת תָּמִיד שֶׁמָּא רָאֲתָה:

וּבַאֲנָשִׁים. שֶׁבּוֹדֵק עַצְמוֹ תָּמִיד בְּאַמָּתוֹ, שֶׁמָּא יָצָא מִמֶּנּוּ קֶרִי:

תִּקָּצֵץ. שֶׁמִּתְחַמֵּם וּמַרְגִּישׁ כְּשֶׁמְּמַשְׁמֵשׁ בָּאַמָּה, וּמוֹצִיא שִׁכְבַת זֶרַע לְבַטָּלָה:

וְהַסּוּמָא. אֵינָהּ מִשְׁנָה וּדְחוּיָה הִיא. אֶלָּא הִיא בּוֹדֶקֶת לְעַצְמָהּ וּמַרְאָה לְחַבְרוֹתֶיהָ:

וְשֶׁנִּטְרְפָה דַּעְתָּהּ. מֵחֲמַת חֹלִי:

מְתַקְּנוֹת אוֹתָן. בּוֹדְקוֹת אוֹתָן וּמַטְבִּילוֹת אוֹתָן:

הָכִי גָּרְסִינַן, הַצְּנוּעוֹת מְתַקְּנוֹת לָהֶן שְׁלִישִׁי לְתַקֵּן אֶת הַבַּיִת. כְּלוֹמַר לִבְדֹּק לִפְנֵי תַּשְׁמִישׁ וּלְהָכִין עַצְמָהּ לְבַעְלָהּ. וְהוּא הַדִּין לְכָל הַנָּשִׁים כְּדִתְנַן בְּפֶרֶק קַמָּא וּבְשָׁעָה שֶׁהִיא עוֹבֶרֶת לְשַׁמֵּשׁ אֶת בֵּיתָהּ, וְהָא דְּנָקֵט צְנוּעוֹת, מִשּׁוּם דִּצְנוּעוֹת עַד שֶׁבּוֹדֶקֶת בּוֹ לִפְנֵי תַּשְׁמִישׁ זֶה אֵין בּוֹדְקוֹת בּוֹ לִפְנֵי תַּשְׁמִישׁ אַחֵר, לְפִי שֶׁמִּטֶּנֶף וְכָהֶה מַרְאִית לִבּוֹנוֹ בִּבְדִיקָה רִאשׁוֹנָה, וְשׁוּב אֵין נִרְאֵית בּוֹ טִפָּה כְּחַרְדָּל:

משנה ב

נִמְצָא דָם עַל שֶׁלּוֹ. אֲפִלּוּ שָׁהָה זְמַן אָרֹךְ לְאַחַר בְּעִילָה קֹדֶם קִנּוּחַ, בְּיָדוּעַ שֶׁהָיָה דָּם בִּשְׁעַת תַּשְׁמִישׁ:

טְמֵאִין. שְׁנֵיהֶם, טֻמְאַת שִׁבְעָה, כְּדִין בּוֹעֵל נִדָּה:

אוֹתְיוֹם. תֵּכֶף. וְאֵין לוֹ דּוֹמֶה בַּמִּשְׁנָה:

טְמֵאִים מִסָּפֵק. שְׁנֵיהֶם טְמֵאִים שִׁבְעָה יָמִים, וּמִיהוּ טֻמְאַת סָפֵק הִיא לְתְלוֹת אֲבָל לֹא לְשָׁרוֹף:

וּפְטוּרִים מִן הַקָּרְבָּן. מֵחַטָּאת קָבוּעַ, אֲבָל חַיָּבִים בְּאָשָׁם תָּלוּי:

משנה ג

וְתָדִיחַ אֶת פָּנֶיהָ. קִנּוּחַ שֶׁלְמַטָּה:

וְאַחַר כָּךְ. כְּלוֹמַר אִם שָׁהָתָה יוֹתֵר מִשִּׁעוּר זֶה:

מְטַמְּאָה מֵעֵת לְעֵת. טְהֵרוֹת שֶׁנִּתְעַסְּקָה בָּהֶן. כְּדִין מֵעֵת לְעֵת דְּאָמְרִינַן בְּפֶרֶק קַמָּא:

וְאֵינָהּ מְטַמְּאָה אֶת בּוֹעֲלָהּ. טֻמְאַת שִׁבְעָה, אֶלָּא טֻמְאַת עֶרֶב כְּדִין כָּל נוֹגֵעַ בְּנִדָּה:

רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר אַף מְטַמְּאָה אֶת בּוֹעֲלָהּ. דְּסָבַר רַבִּי עֲקִיבָא כָּל מֵעֵת לְעֵת מְטַמְּאָה אֶת בּוֹעֲלָהּ טֻמְאַת שִׁבְעָה מִסָּפֵק. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי עֲקִיבָא:

וּמוֹדִים חֲכָמִים לְרַבִּי עֲקִיבָא בְּרוֹאָה כֶתֶם. וְאַף עַל גַּב דִּבְטֻמְאַת מֵעֵת לְעֵת אָמְרוּ חֲכָמִים שֶׁאֵינָהּ מְטַמְּאָה אֶת בּוֹעֲלָהּ לְפִי שֶׁטֻּמְאַת מֵעֵת לְעֵת אֵינָהּ אֶלָּא מִדְּרַבָּנָן, מוֹדִים הֵם בְּרוֹאָה כֶתֶם, דְּאַף עַל גַּב דְּטֻמְאַת כְּתָמִים דְּרַבָּנָן, מְטַמְּאָה אֶת בּוֹעֲלָהּ טֻמְאַת שִׁבְעָה:

משנה ד

כָּל הַנָּשִׁים בְּחֶזְקַת טָהֳרָה לְבַעֲלֵיהֶן. וְאֵין צָרִיךְ לִשְׁאֹל לָהּ אִם הִיא טְהוֹרָה. וְהָנֵי מִילֵּי, כְּשֶׁהִנִּיחָהּ בְּחֶזְקַת טְהוֹרָה:

הַבָּאִין מִן הַדֶּרֶךְ נְשֵׁיהֶן לָהֶן בְּחֶזְקַת טָהֳרָה. דְּסָלְקָא דַּעְתָּךְ אֲמֵינָא הָנֵי מִילֵּי הֵיכָא דְּאִיתֵּיהּ בְּמָתָא, דְּרַמְיָא אַנַּפְשֵׁהּ וּבְדָקָה, אֲבָל הֵיכָא דְּלֵיתֵיהּ בְּמָתָא, דְּלֹא רַמְיָא אַנַּפְשֵׁהּ, לֹא, קָמַשְׁמַע לָן:

שְׁנֵי עֵדִים עַל כָּל תַּשְׁמִישׁ. אֶחָד לְפָנָיו וְאֶחָד לְאַחֲרָיו, וּלְמָחָר תִּתְעַיֵּן בָּהֶם:

אוֹ תְּשַׁמֵּשׁ לְאוֹר הַנֵּר. וְתִבְדֹּק לְאַחַר תַּשְׁמִישׁ עַד שֶׁקִּנְּחָה בּוֹ:

דַּיָּהּ בִּשְׁנֵי עֵדִים כָּל הַלַּיְלָה. אֶחָד לִפְנֵי תַּשְׁמִישׁ רִאשׁוֹן, וְאֶחָד לְאַחַר תַּשְׁמִישׁ אַחֲרוֹן. וְאַף עַל גַּב דְּמִשְׁמְשָׁה וְלֹא יָדְעָה אִי רָאָתָה דָּם בֵּינֵי וּבֵינַי, בֵּין לְבֵית שַׁמַּאי בֵּין לְבֵית הִלֵּל לֹא אִכְפַּת לָן, דְּלֹא הֲצְרְכוּ אֶלָּא לְחֹמֶר טְהֵרוֹת:

משנה ה

הַחָדָר וְהָעֲלִיָּה וְהַפְּרוֹזְדוֹר. חֶדֶר מִבִּפְנִים, וּפְרוֹזְדוֹר מִבַּחוּץ, שְׁנֵיהֶם זֶה אֵצֶל זֶה, חֶדֶר לְצַד אֲחוֹרֶיהָ, וּפְרוֹזְדוֹר לְפָנֶיהָ, וַעֲלִיָּה בְּנוּיָה עַל שְׁתֵּיהֶן, וְנֶקֶב יֵשׁ בֵּין עֲלִיָּה לַפְּרוֹזְדוֹר וְנִקְרָא לוּל. וּפְעָמִים יוֹרֵד דָּם מִן הָעֲלִיָּה לַפְּרוֹזְדוֹר דֶּרֶךְ הַלּוּל. וְכָתְלֵי רֶחֶם, לְמַטָּה בְּאֶמְצַע פְּרוֹזְדוֹר, וְדֶרֶךְ שָׁם דְּמִים יוֹצְאִים:

דַּם הַחָדָר טָמֵא. דְּהַיְנוּ דַּם הַמָּקוֹר:

סְפֵקוֹ טָמֵא. מִסְּפֵק טָמֵא טֻמְאָה וַדַּאִית:

שֶׁחֲזָקָתוֹ מִן הַמָּקוֹר. וְלֹא אָמְרִינַן שֶׁמָּא מִן הָעֲלִיָּה בָּא, וּדְמֵי הָעֲלִיָּה טְהוֹרִים הֵם, אֶלָּא עֲשָׂאוּהוּ כְּאִלּוּ וַדַּאי בָּא מִן הַמָּקוֹר. וְהֵנֵי מִילֵי, כְּשֶׁנִּמְצָא מִן הַלּוּל וְלִפְנִים לְצַד הַחֲדָר, אֲבָל נִמְצָא מִן הַלּוּל וְלַחוּץ, אֵינוֹ טָמֵא טֻמְאָה וַדַּאִית לִשְׁרוֹף, אֶלָּא סְפֵקוֹ טָמֵא לִתְלוֹת, שֶׁהֲרֵי שְׁנֵי דָּמִים יוֹצְאִין דֶּרֶךְ שָׁם, דְּמֵי הַחֲדָר וּדְמֵי הָעֲלִיָּה, וְלֹא יָדְעִינַן מֵהֵי אָתָא:

משנה ו

חֲמִשָּׁה דָּמִים טְמֵאִים. דִּשְׁתֵּי פְּעָמִים כְּתִיב דָּמֶיהָ בַּקְּרָא בְּטֻמְאַת דָּמִים שֶׁבָּאִשָּׁה, (ויקרא כ) וְהִיא גִּלְּתָה אֶת מְקוֹר דָּמֶיהָ, (שם יב) וְטָהֲרָה מִמְּקוֹר דָּמֶיהָ, וּמִעוּט דָּמֶיהָ שְׁנַיִם, הֲרֵי אַרְבָּעָה דָּמִים. אֹדֶם, וְקֶרֶן כַּרְכֹּם, וּמֵימֵי אֲדָמָה, וּמְזוּג. וְהַשָּׁחֹר בִּכְלַל אֹדֶם הוּא, וְהָכִי אָמְרִינַן בַּגְּמָרָא, הַאי שָׁחֹר אֹדֶם הוּא, אֶלָּא שֶׁלָּקָה:

וּקְרֶן כַּרְכֹּם. כְּמַרְאֵה זִיו הַכַּרְכֹּם. לְשׁוֹן כִּי קָרַן עוֹר פָּנָיו (שמות לד):

וּכְמֵימֵי אֲדָמָה. כֵּלֶן מְפֹרָשׁ לָהֶן לְקַמָּן בְּמַתְנִיתִין:

וּכְמָזוּג. כְּיַיִן אֹדֶם הַמָּזוּג בְּמַיִם:

כְּמֵימֵי תִלְתָן. מַיִם שֶׁשּׁוֹרִין בָּהֶן תִּלְתָן. פינקיריק"ו בְּלַעַ"ז:

וּכְמֵימֵי בָשָׁר צָלִי. מֹחַל הַיּוֹצֵא מִבָּשָׂר צָלוּי:

וּבֵית הִלֵּל מְטַהֲרִין. וְשָׁלֹשׁ מַחֲלוֹקוֹת בַּדָּבָר. תַּנָּא קַמָּא דְּאָמַר חֲמִשָּׁה דָּמִים טְמֵאִים וְתוּ לֹא, סְבִירָא לֵיהּ דְּמֵימֵי תִּלְתָן וּמֵי בָשָׂר צָלִי תּוֹלִין, לֹא אוֹכְלִין וְלֹא שׁוֹרְפִין. וּבֵית שַׁמַּאי מְטַמְּאִין, וְשׁוֹרְפִים עֲלֵיהֶם תְּרוּמָה וְקָדָשִׁים. וּבֵית הִלֵּל מְטַהֲרִין לְגַמְרֵי. וַהֲלָכָה כְּתַנָּא קַמָּא, דְּתוֹלִין:

עֲקַבְיָא בֶּן מַהֲלַלְאֵל מְטַמֵּא. דְּסְבִירָא לֵיהּ הַאי יָרֹק כְּקֶרֶן כַּרְכֹּם הוּא, אֶלָּא שֶׁלָּקָה. וְיָרֹק דְּמְטַמֵּא עֲקַבְיָא בֶּן מַהֲלַלְאֵל, דְּהַיְנוּ כְּמַרְאֵה אֶתְרוֹג, וְלֹא כְּמַרְאֵה כַּרְתִּי שֶׁאֵינוֹ נוֹטֶה לְאַדְמִימוּת כְּלָל:

וַחֲכָמִים מְטַהֲרִים. וְשָׁלֹשׁ מַחֲלוֹקוֹת נַמִּי בְּיָרֹק, תַּנָּא קַמָּא סָבַר תּוֹלִין לֹא אוֹכְלִים וְלֹא שׁוֹרְפִים, וַעֲקַבְיָא בֶּן מַהֲלַלְאֵל מְטַמֵּא וְשׁוֹרְפִים, וַחֲכָמִים מְטַהֲרִין וְאוֹכְלִים. וַהֲלָכָה כְּתַנָּא קַמָּא:

אִם אֵינוֹ מְטַמֵּא מִשּׁוּם כֶּתֶם. לִהְיוֹתוֹ חָשׁוּב מִן הַדָּמִים הַמְטַמְּאִין בָּאִשָּׁה:

מְטַמֵּא מִשּׁוּם מַשְׁקֶה. וְחָשׁוּב הוּא דָּם לְהַכְשִׁיר הַזְּרָעִים לְקַבֵּל טֻמְאָה כְּכָל שְׁאָר דָּם, שֶׁהוּא אֶחָד מִן הַשִּׁבְעָה מַשְׁקִין שֶׁמַּכְשִׁירִין אֶת הַזְּרָעִים:

לֹא כָךְ וְלֹא כָךְ. לֹא מְטַמֵּא מִשּׁוּם כֶּתֶם, וְלֹא מַכְשִׁיר אֶת הַזְּרָעִים. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי, וְהוּא חֲכָמִים דִּפְלִיגֵי אַעֲקַבְיָא:

משנה ז

כְּדַם הַמַּכָּה. כְּדָם שֶׁל שׁוֹר שֶׁחוּט שֶׁהוּא אָדֹם הַרְבֵּה, וּבְתְחִלַּת הַכָּאָתָהּ שֶׁל סַכִּין, וְלֹא כַּדָּם שֶׁל כִּלְּהּ שְׁחִיטָה, שֶׁדָּם שְׁחִיטָה מִשְׁתַּנֶּה וְהוֹלֵךְ. וְאִית דְּאָמְרֵי, כְּדַם הַמַּכָּה שֶׁל הַקְּזָזָה:

כַּחֲרֶת. כְּמַרְאֵה הַדְּיוֹ שֶׁבְּשׁוּלֵי הַכְּלִי, שֶׁהוּא שָׁחֹר הַרְבֵּה, וְלֹא כְּמַרְאֵה הַדְּיוֹ שֶׁבְּרֹאשׁ הַכְּלִי שֶׁהוּא קָלוּשׁ וְאֵינוֹ שָׁחֹר כָּל כָּךְ. פֵּרוּשׁ אַחֵר, חֶרֶת אדרמינ"ט בְּלַעַ"ז, שֶׁצּוֹבְעִין בּוֹ הָעוֹרוֹת. כְּמוֹ חַרְתָּא דְאוּשְׁכָּפֵי [דְּמָגְלָה דַף יט.]:

עָמֹק מִכָּן. שֶׁעָמֹק בְּמַרְאֵה שַׁחֲרוּרִית, כְּלוֹמַר שָׁחֹר יוֹתֵר מֵחֶרֶת:

דֵּהֶה. שֶׁנִּדְהֵית מַרְאִיתוֹ וְאֵינוֹ שָׁחֹר כָּל כָּךְ. וְהוּא הַדִּין לְכָל דָּמִים טְמֵאִים, דִּבְכֻלְּהוּ עָמֹק מִכָּאן טָמֵא, דֵּהֶה מִכָּאן טָהוֹר, חוּץ מִזּוֹג, דְּבֵין עָמֹק בֵּין דֵּהֶה טָהוֹר:

כַּבְּרוּר שָׁבוּ. שֶׁיֵּשׁ עָלִין בְּרוּרִים בְּמַרְאֵה אֲדַמְדּוּמִית יוֹתֵר מֵחַבְרֵיהֶן. וְשָׁלֹשׁ שׁוּרוֹת שֶׁל עָלִין יֵשׁ בַּכַּרְכֹּם, וּבְכָל שׁוּרָה שְׁלֹשָׁה עָלִין, וְאֵין בּוֹדְקִין אֶלָּא בַּשּׁוּרָה הָאֶמְצָעִית, וְהֶע�ָלֶה הָאֶמְצָעִי שֶׁבַּשּׁוּרָה הָאֶמְצָעִית, מְשֻׁבָּח שֶׁבְּכֻלָּן לִבְדִיקָה:

מִבְּקָעַת בֵּית כֶּרֶם. מָקוֹם יָדוּעַ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁשְּׁמוֹ בֵּית כֶּרֶם:

וּמֵצִיף מָיִם. נוֹתֵן מַיִם עַל הֶעָפָר, עַד שֶׁיִּהְיוּ הַמַּיִם צָפִין עַל גַּבֵּי הָאֲדָמָה. וּמְשַׁעֲרִין אוֹתָן עֲכוּרִים, וְאֵין מְשַׁעֲרִים אוֹתָן צְלוּלִים:

וּכְמָזוּג. כְּיַצַד: **שְׁנֵי חֲלָקִים מַיִם וְאֶחָד יַיִן מִן הַיַּיִן הַשָּׁרוֹנִי**. הַבָּא מֵאֶרֶץ הַשָּׁרוֹן. מָקוֹם יָדוּעַ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. פֵּרוּשׁ אַחֵר, יַיִן הֶעָשׂוּי מִן הַגְּפָנִים הַנִּטּוּעִים בַּבִּקְעָה וּבָעֵמֶק. לְשׁוֹן חֻבַּצֶּלֶת הַשָּׁרוֹן. וּבְזֶמֶן הַזֶּה, כָּל מַה שֶּׁתֵּרָאֶה בְּאִשָּׁה מֵאוֹתוֹ מָקוֹם, טָמֵא, חוּץ מִן הַלָּבָן וְהַיָּרֹק. וּמִיָּמֵינוּ לֹא שָׁמַעְנוּ מִי שֶׁהִתִּיר שׁוּם מַרְאֵה דָּם, אֶלָּא הַלָּבָן וְהַיָּרֹק כְּכַרְתִּי בִּלְבַד:

פרק ג

משנה א

הַמַּפָּלֶת. אִם יֵשׁ עִמָּהּ דָּם טְמֵאָה. נִדָּה:

וְאִם לָאו טְהוֹרָה. דְּסָבַר תַּנָּא קַמָּא, אֶפְשָׁר לִפְתִיחַת הַקֶּבֶר בְּלֹא דָּם. וַאֲפִלּוּ נִמְצָא דָּם בְּתוֹךְ הַחֲתִיכָה, טְהוֹרָה, דְּדָם חֲתִיכָה הוּא וְלֹא דַּם נִדָּה:

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ טְמֵאָה. דְּסָבַר רַבִּי יְהוּדָה אִי אֶפְשָׁר לִפְתִיחַת הַקֶּבֶר בְּלֹא דָּם. וְכֵיוָן שֶׁהַפִּילָה חֲתִיכָה, וַדַּאי דָּם הָיָה שָׁם אֶלָּא שֶׁאָבַד בְּמֵעוֹטוֹ וְלֹא נִרְאָה. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה:

משנה ב

כְּמִין שַׂעֲרָה. שֵׂעָר:

יַבְחוּשִׁין. יַתּוּשִׁין:

תַּטִּיל לַמַּיִם. פּוֹשְׁרִין, וְיַשְׁהֶה אוֹתָם בַּמַּיִם הַפּוֹשְׁרִים עֶשְׂרִים וְאַרְבַּע שָׁעוֹת:
אִם נִמְחוּ טָמֵאָה. מִשּׁוּם נִדָּה. דְּדָם הוּא:
אִם יֵשׁ עִמָּהֶן דָּם טָמֵאָה וְאִם לָאו טְהוֹרָה. מַתְנִיתִין כְּרַבָּנָן דְּפְלִיגֵי עֲלֵיהּ דְּרַבִּי יְהוּדָה לְעֵיל, וְסָבְרֵי דְּאֶפְשָׁר לִפְתִיחַת הַקֶּבֶר בְּלֹא דָּם:
וַחֲכָמִים אוֹמְרִים כֹּל שֶׁאֵין בּוֹ מִצּוּרַת אָדָם אֵינוֹ וָלָד. הַכֹּל מוֹדִים בְּנוֹלַד גּוּפוֹ כְּצוּרַת חַיָּה וּפָנָיו כְּפְנֵי אָדָם, שֶׁהוּא חָשׁוּב וָלָד. גּוּפוֹ אָדָם וּפָנָיו כְּפְנֵי חַיָּה, הֲרֵי הוּא חַיָּה וְאֵין זֶה וָלָד, דְּבָתַר צוּרַת פָּנִים אָזְלִינַן. לֹא נֶחְלְקוּ אֶלָּא בְּמִי שֶׁקְּצָת פָּנָיו כְּפְנֵי אָדָם, וּקְצָת כְּפְנֵי בְּהֵמָה, וַאֲפִלּוּ רֹב פָּנָיו כְּפְנֵי אָדָם וְעַיִן אַחַת שֶׁבְּרֹאשׁוֹ בִּלְבַד כְּעַיִן שֶׁל בְּהֵמָה, רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר, כָּל צוּרַת אָדָם צְרִיכָה, וְכֵיוָן שֶׁיֵּשׁ לוֹ עַיִן כִּבְהֵמָה אֵין זֶה וָלָד. וְרַבָּנָן סָבְרֵי, כָּל שֶׁאֵין בּוֹ מִצּוּרַת אָדָם כְּלָל וַאֲפִלּוּ מִקְצָת צוּרָה אֵין לוֹ, אֵינוֹ וָלָד. אֲבָל יֵשׁ בּוֹ מִקְצָת צוּרָה, הֲרֵי זֶה וָלָד. וַהֲלָכָה כַּחֲכָמִים:

משנה ג

שְׁפִיר. חֲתִיכָה שֶׁל בָּשָׂר. וְאִם יֵשׁ בָּהּ צוּרַת אָדָם נִקְרָא שְׁפִיר מְרֻקָּם. וַאֲנִי שָׁמַעְתִּי שֶׁהוּא כְּשִׁפּוֹפֶרֶת שֶׁל בֵּיצָה, לְפִיכָךְ נִקְרָא שְׁפִיר:
מָלֵא גְּנוּנִים. מָלֵא גְּוָנִים הַרְבֵּה. פֵּרוּשׁ אַחֵר, גְּנִינִים, תּוֹלָעִים, שֶׁחֲתִיכַת הַבָּשָׂר חֲתוּכָה חֲתִיכוֹת דַּקּוֹת כְּעֵין תּוֹלָעִים:
אֵינָהּ חוֹשֶׁשֶׁת לְוָלָד. וְאֵינָהּ טְמֵאָה לֵידָה. וְאִם אֵין עִמָּהֶן דָּם, אֵינָהּ חוֹשֶׁשֶׁת אֲפִלּוּ מִשּׁוּם נִדָּה:
תֵּשֵׁב לְזָכָר וְלִנְקֵבָה. טְמֵאָה שְׁבוּעַיִם כְּיוֹלֶדֶת נְקֵבָה, וְאֵין לָהּ דַּם טֹהַר אֶלָּא שִׁלְשִׁים וּשְׁלֹשָׁה יָמִים כְּיוֹלֶדֶת זָכָר. הוֹאִיל וְאֵינוֹ נִכָּר אִם זָכָר אִם נְקֵבָה, נוֹתְנִים עָלָיו חֲמֵרֵי זָכָר וְחֲמֵרֵי נְקֵבָה:

משנה ד

סַנְדָּל. חֲתִיכַת בָּשָׂר עֲשׂוּיָה כִּדְמוּת לָשׁוֹן שֶׁל שׁוֹר. וּמִפְּנֵי שֶׁיֵּשׁ לָהּ צוּרַת סַנְדָּל קוֹרִין לָהּ סַנְדָּל. וְהוּא רָגִיל לָבֹא עִם וָלָד. וְיֵשׁ מְפָרְשִׁים, סַנְדָּל, שְׁנָאוִי (ולד) [וָלָד]:
שִׁלְיָא. כְּמִין קְרוּם שֶׁהַוָּלָד מֻנָּח בְּתוֹכָהּ. וּתְחִלָּתָהּ כְּחוּט שֶׁל עֵרֶב. וּכְשֶׁהִיא הוֹלֶכֶת וְרוֹוַחַת, רְחָבָה כְּתַרְמוֹס, וַחֲלוּלָה כַּחֲצוֹצֶרֶת. וְאֵין שִׁלְיָא פְּחוּתָה מִטֶּפַח:
הַבֵּית טָמֵא. מִשּׁוּם אֹהֶל הַמֵּת, דְּוָלָד הֲוָה בָּהּ וּמֵת:
נִמּוֹק הַוָּלָד. וְנַעֲשָׂה דָּם וְנִתְעָרֵב בְּדַם הַלֵּידָה וּבָטֵל בְּרֹב, וְאֵין הַבַּיִת טָמֵא. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן:

משנה ה

תַּשַּׁב לְזָכָר וְלִנְקֵבָה. טְמֵאָה שִׁבּוּעִים כִּנְקֵבָה, וִימֵי טׇהַר שֶׁלָּהּ שְׁלֹשִׁים וּשְׁלֹשָׁה יוֹם בִּלְבַד כִּזְכָר:

טֻמְטוּם וְאַנְדְּרוֹגִינוֹס וְזָכָר. כְּגוֹן שֶׁיָּלְדָה תְּאוֹמִים, אֶחָד טֻמְטוּם אוֹ אַנְדְּרוֹגִינוֹס, וְהָאֶחָד זָכָר וַדַּאי:

תַּשַּׁב לְזָכָר וְלִנְקֵבָה. וְלֹא אָמְרִינַן מִדְּהַאי זָכָר וַדַּאי, הַאי נַמִּי זָכָר:

תַּשַּׁב לִנְקֵבָה בִּלְבַד. דַּאֲפִלּוּ הָוֵי טֻמְטוּם זָכָר, בָּתַר נְקֵבוֹת אָזְלִינַן, דְּכָל יְמֵי זָכָר בֵּין לְטֻמְאָה בֵּין לְטָהֳרָה מֻבְלָעִים תּוֹךְ שֶׁל נְקֵבָה:

מְחַתָּךְ. אֲבָרִים אֲבָרִים:

מְסֹרָס. לָשׁוֹן הָפוּךְ הוּא. כְּמוֹ, סָרַס הַמִּקְרָא וְדָרְשֵׁהוּ [בָּבָא בַתְרָא קיט.]:

מְשֻׁיָּצָא רֻבּוֹ הֲרֵי הוּא כְּיָלוּד. וְרֹאשׁוֹ כְּרֻבּוֹ. הִלְכָךְ מְשֻׁיָּצָא רֹאשׁוֹ שֶׁל מְחַתָּךְ, אַף עַל פִּי שֶׁכָּל שְׁאָר הַגּוּף בִּפְנִים, הֲרֵי הוּא כְּיָלוּד:

פַּדַּחְתּוֹ. מִצְחוֹ:

משנה ו

וְאֵין יָדוּעַ מַה הוּא. אִם זָכָר אִם נְקֵבָה:

תַּשַּׁב לְזָכָר וְלִנְקֵבָה. יְמֵי טׇהַר דְּזָכָר, וִימֵי טֻמְאָה דִּנְקֵבָה:

לְזָכָר וְלִנְקֵבָה וּלְנִדָּה. כְּלוֹמַר, כְּשֶׁתִּרְאֶה תְּהֵא נִדָּה, שֶׁאֵין לָהּ יְמֵי טׇהַר, דְּשֶׁמָּא לְאו וְלָד הוּא. וְטוֹבֶלֶת לְסוֹף אַרְבָּעִים כְּיוֹלֶדֶת זָכָר לְמַאן דְּאָמַר טְבִילָה בְּזִמַּנָּהּ מִצְוָה. וְטוֹבֶלֶת יוֹם אֶרֶךְ, כְּגוֹן יוֹלֶדֶת זָכָר שֶׁטָּבְלָה לְסוֹף שִׁבְעָה וְאֵינָהּ טְהוֹרָה לְקׇדֶשׁ וְלַמִּקְדָּשׁ עַד מְלֹאת הָאַרְבָּעִים, צְרִיכָה טְבִילָה אַחֶרֶת לְסוֹף הָאַרְבָּעִים, וְזֹאת נִצְרְכָה לְטָבֵל לְסוֹף אַרְבָּעִים יוֹם כְּיוֹלֶדֶת זָכָר, אַף עַל פִּי שֶׁאֵין טְבִילָה זוֹ מוֹעֶלֶת לָהּ כְּלוּם, שֶׁהֲרֵי אֵינָהּ טְהוֹרָה לְקׇדֶשׁ וְלַמִּקְדָּשׁ עַד מְלֹאת שְׁמוֹנִים כְּיוֹלֶדֶת נְקֵבָה:

משנה ז

הַמַּפֶּלֶת לְיוֹם אַרְבָּעִים. לְטָבִילָתָהּ:

אֵינָהּ חוֹשֶׁשֶׁת לְוָלָד. שֶׁלֹּא נִגְמְרָה יְצִירָתוֹ עַד שֶׁיִּכְלוּ כָּל אַרְבָּעִים יוֹם:

וּלְנִדָּה. כְּשֶׁתִּרְאֶה, תְּהֵא נִדָּה, דִּלְמָא לֵיכָּא וָלָד וְאֵין כָּאן יְמֵי טׇהַר:

יוֹם אַרְבָּעִים וְאֶחָד תַּשַּׁב לְזָכָר. שִׁבְעָה יְמֵי טֻמְאָה. אֲפִלּוּ בְּלֵידָה יְבֵשָׁה שֶׁאֵינָהּ נִדָּה. אֲבָל שִׁבּוּעִים דִּנְקֵבָה, אֵינָהּ יוֹשֶׁבֶת, כִּדְקָתָנֵי טַעֲמָא שֶׁיְּצִירַת נְקֵבָה לִשְׁמוֹנִים וְאֶחָד. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יִשְׁמָעֵאל:

וַחֲכָמִים אוֹמְרִים כוּ'. חֲכָמִים הַיְינוּ תַּנָּא קַמָּא, אֶלָּא מִשּׁוּם דְּמִסְתַּבֵּר טַעֲמַיְיהוּ דְּרַבִּי יִשְׁמָעֵאל טְפֵי מִדְּתַנָּא קַמָּא, הֲדַר רַבִּי וּשְׁנָאָהּ בִּלְשׁוֹן חֲכָמִים, לְאַשְׁמְעִינַן דַּהֲלָכָה כְּסָתָם רִאשׁוֹן, וְאַף עַל פִּי שֶׁמַּחֲלֹקֶת רַבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּצִדּוֹ:

פרק ד

משנה א

בְּנוֹת כּוּתִים נִדּוֹת מֵעַרִיסָתָן. מִקַּטְנוּתָן, כְּשֶׁהֵן מֻנָּחוֹת בָּעֲרִיסָה, גָּזְרוּ בְּהוּ רַבָּנָן דְּלִיטַמּוּ מִשּׁוּם נִדָּה, דִּכְתִיב (ויקרא טו) וְאִשָּׁה כִּי תִהְיֶה זָבָה, וְתַנְיָא, אֵין לִי אֶלָּא אִשָּׁה שֶׁהִיא גְּדוֹלָה, תִּינוֹקֶת בַּת יוֹם אֶחָד לְנִדָּה מְנַיִן, תַּלְמוּד לוֹמַר וְאִשָּׁה. וְכוּתִים לֹא דְּרִשֵׁי אִשָּׁה וְאִשָּׁה, וְכִי חָזְיָן קְטַנּוֹת לֹא מַפְרְשֵׁי לְהוּ, הִלְכָךְ גָּזְרוּ בְּהוּ רַבָּנָן דְּלִיטַמּוּ כֻּלְּהוּ:

מְטַמְּאִין מִשְׁכָּב הַתַּחְתּוֹן כָּעֶלְיוֹן. תַּחְתּוֹנוֹ שֶׁל בּוֹעֵל נִדָּה טָמֵא כְּעֶלְיוֹנוֹ שֶׁל זָב, מָה עֶלְיוֹנוֹ שֶׁל זָב אֵינוֹ מְטַמֵּא אֶלָּא אֳכָלִין וּמַשְׁקִין, אַף תַּחְתּוֹנוֹ שֶׁל בּוֹעֵל נִדָּה אֵינוֹ מְטַמֵּא אֶלָּא אֳכָלִין וּמַשְׁקִין. וְעֶלְיוֹנוֹ שֶׁל זָב, הוּא הַדָּבָר הַנִּשָּׂא עַל גַּבֵּי הַזָּב נַפְקָא לָן מִקְּרָא דְּאֵינוֹ מְטַמֵּא אָדָם וְכֵלִים אֶלָּא אֳכָלִים וּמַשְׁקִים, דִּכְתִיב (ויקרא טו) וְהַנּוֹגֵעַ בְּכֹל אֲשֶׁר יִהְיֶה תַּחְתָּיו יִטְמָא, מַאי תַּחְתָּיו, אִילֵימָא תַּחְתָּיו דְּזָב, מִכָּל אֲשֶׁר יִגַּע בְּמִשְׁכָּבוֹ נַפְקָא, אֶלָּא הַנּוֹגֵעַ בְּכָל אֲשֶׁר יִהְיֶה הַזָּב תַּחְתָּיו יִטְמָא, וּמִדְּלֹא עָרְבִינְהוּ וְנָכְתוֹב וְכָל הַנּוֹגֵעַ בְּכָל אֲשֶׁר יִהְיֶה תַּחְתָּיו וְהַנּוֹשֵׂא אוֹתָם יְכַבֵּס בְּגָדָיו, וְאַפְסְקִינְהוּ בְּיִטְמָא, מִכְּלַל דְּהַאי יִטְמָא לָאו בְּאָדָם וְכֵלִים אִירֵי, אֶלָּא בְּאֳכָלִים וּמַשְׁקִים. וְכוּתִים שֶׁהֵן בּוֹעֲלֵי נִדּוֹת, מְטַמְּאִים מִשְׁכָּב הַתַּחְתּוֹן שֶׁלָּהֶן אֳכָלִין וּמַשְׁקִין, אֲבָל לֹא אָדָם וְכֵלִים, כְּעֶלְיוֹנוֹ שֶׁל זָב שֶׁגַּם הוּא מְטַמֵּא אֳכָלִים וּמַשְׁקִים לֹא אָדָם וְכֵלִים. וְכָל הַדְּבָרִים הַלָּלוּ לֹא נֶאֶמְרוּ אֶלָּא בִּזְמַן שֶׁהָיוּ הַכּוּתִים מַחֲזִיקִים בַּתּוֹרָה וּמְדַקְדְּקִים בְּהַרְבֵּה מִצְוֹת כְּיִשְׂרָאֵל. אֲבָל לְאַחַר שֶׁבָּדְקוּ וּמָצְאוּ לָהֶם כִּדְמוּת יוֹנָה בְּרֹאשׁ הַר גְּרִיזִים שֶׁעוֹבְדִים אוֹתָהּ, עֲשָׂאוּם כְּנָכְרִים גְּמוּרִים לְכָל דִּבְרֵיהֶם, בֵּין לְעִנְיַן טֻמְאָה וְטָהֳרָה, בֵּין לִשְׁאָר דִּינִים שֶׁבַּתּוֹרָה, אֵין הֶפְרֵשׁ בֵּינָם לְבֵין הַנָּכְרִים כְּלָל:

וְהֵן יוֹשְׁבוֹת עַל כָּל דָּם. כְּלוֹמַר, לְפִיכָךְ הַכּוּתִים הֵם בּוֹעֲלֵי נִדּוֹת, לְפִי שֶׁהֵן יוֹשְׁבוֹת עַל כָּל דָּם, דְּכָל דָּם שֶׁרוֹאָה בֵּין אָדֹם בֵּין יָרֹק יוֹשֶׁבֶת עָלָיו יְמֵי נִדּוּת, וְזוֹ תַּקָּלָה הִיא לָהֶם, שֶׁאִם רוֹאָה דָּם יָרֹק הַיּוֹם מַתְחֶלֶת לִמְנוֹת מֵהַיּוֹם שִׁבְעַת יְמֵי נִדָּה, וְאִם תִּרְאֶה בְּאוֹתָם יְמֵי נִדּוּת דָּם אָדֹם, אֵינָהּ מוֹנָה אֶלָּא מִיּוֹם רְאִיָּה רִאשׁוֹנָה, וְאוֹתוֹ דָּם טָהוֹר הָיָה, וּמֵרְאִיָּה שְׁנִיָּה הִיא צְרִיכָה לִמְנוֹת:

וְאֵין חַיָּבִין עָלֶיהָן. הַלּוֹבֵשׁ אוֹ מִתְכַּסֶּה בְּאוֹתָן בְּגָדִים וְנִכְנָס לַמִּקְדָּשׁ, פָּטוּר מִקָּרְבָּן. אוֹ אִם נָגְעוּ אוֹתָן בְּגָדִים שֶׁל מִשְׁכָּב שֶׁלָּהֶן בַּתְּרוּמָה, תּוֹלִין:

מִפְּנֵי שֶׁטִּמְאָתָן סָפֵק. דְּלֹא יָדְעִינַן אִי נִדָּה [הִיא] אִי לֹא. וּבַגְּמָרָא פָּרִיךְ אַמַּתְנִיתִין מַהָא דְּתָנַן בְּמַסֶּכֶת טָהֳרוֹת פֶּרֶק ד' (משנה ה) עַל שִׁשָּׁה סְפֵקוֹת שׁוֹרְפִין אֶת הַתְּרוּמָה, עַל סְפֵק בִּגְדֵי עַם הָאָרֶץ, כְּלוֹמַר עַל בִּגְדֵי עַם הָאָרֶץ אִם נָגְעוּ בָּהּ, נִשְׂרֶפֶת, מִשּׁוּם שֶׁמָּא טָמֵא הָיָה, וְהַאי כּוּתִי נַמִּי תֵּפּוֹק לֵיהּ אִם נָגַע מִשְׁכָּבוֹ בַּתְּרוּמָה, תְּהֵא נִשְׂרֶפֶת, מִשּׁוּם דְּעַם הָאָרֶץ הוּא וַהֲוֵי לֵיהּ בִּגְדֵי עַם הָאָרֶץ. וּמְשָׁנֵי, דְּמַתְנִיתִין אֵירֵי בְּכוּתִי שֶׁטָּבַל בְּפָנָיו וְעָלָה וְדָרַס עַל בְּגָדָיו שֶׁל חָבֵר כְּשֶׁהוּא עָרֹם, אוֹ שֶׁלְּבַשׁ בִּגְדֵי חָבֵר, אוֹ שֶׁהִטְבִּיל אֶת בְּגָדָיו בְּפָנָיו, בְּאֹפֶן דִּבְגָדָיו שֶׁל כּוּתִי כְּשֶׁהֵן מִדְּרָס לֹא נָגְעוּ בִּבְגָדָיו שֶׁל חָבֵר כְּשֶׁדָּרַס עֲלֵיהֶן, וְאַחַר כָּךְ נָגְעוּ בְּגָדָיו שֶׁל חָבֵר שֶׁדָּרַס כּוּתִי עֲלֵיהֶן בַּתְּרוּמָה, לֹא שָׂרְפִינַן תְּרוּמָה עֲלֵיהֶן. דְּאִי מִשּׁוּם טֻמְאַת עַם הָאָרֶץ, הָא טָבִיל לֵיהּ. וְאִי מִשּׁוּם בּוֹעֵל נִדָּה, שֶׁמָּא לֹא בָּעַל בְּקָרוֹב וּכְבָר עָבְרוּ יְמֵי טֻמְאָתוֹ וְסָלְקָא לֵיהּ טְבִילָה. וְאִם תִּמְצָא לוֹמַר בָּעַל בְּקָרוֹב, שֶׁמָּא לֹא הָיְתָה אִשְׁתּוֹ יוֹשֶׁבֶת עַל דָּם טָמֵא אֶלָּא עַל דָּם טָהוֹר, וְהֲוֵי סְפֵק סְפֵקָא, וְאַסְפֵּק סְפֵקָא לֹא שָׂרְפִינַן תְּרוּמָה:

משנה ב

פֵּרְשׁוּ לְלֶכֶת בְּדַרְכֵי יִשְׂרָאֵל הֲרֵי הֵן כְּיִשְׂרְאֵלִיּוֹת. אֲבָל סְתָמָא, הֲרֵי הֵן כַּכּוּתִיּוֹת:
רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר לְעוֹלָם הֵן כְּיִשְׂרְאֵלִיּוֹת. וּסְתָמָא הֵן כְּיִשְׂרְאֵלִיּוֹת. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי:

משנה ג

דַּם נְכָרִית בֵּית שַׁמַּאי מְטַהֲרִין. וְאַף עַל גַּב דִּבְרֵקָּה וּבְמֵימֵי רַגְלֶיהָ מוֹדוּ בֵּית שַׁמַּאי דְּרַבָּנָן גָּזְרוּ עֲלֵיהֶן לִהְיוֹת כְּזָבִין לְכָל דִּבְרֵיהֶן, אֲפִלּוּ הָכִי דָּמָהּ טָהוֹר, דְּשִׁיְּרוּ בָּהּ רַבָּנָן לְמֶהֱוֵי הֶכֵּירָא דְּטֻמְאָתָן דְּרַבָּנָן, כִּי הֵיכִי דְּלֹא לִשְׂרְפוּ עֲלֵיהוּ תְּרוּמָה וְקָדָשִׁים:
וְדַם טָהוֹר שֶׁל מְצֹרַעַת. וְאַף עַל גַּב דְּמַעְיָנוֹת שֶׁל מְצֹרַעַת כְּגוֹן רֶקֶּה וּמֵימֵי רַגְלֶיהָ הֲווּ אַב הַטֻּמְאָה כְּשֶׁל זָב, אֲפִלּוּ הָכִי דַּם טָהוֹר שֶׁלָּהּ טָהוֹר, דְּלָאו מַעְיָן הוּא, דְּדוּמְיָא דְּרֹק בָּעִינַן שֶׁמִּתְעַגֵּל וְיוֹצֵא:
כְּרֵקָּה וּכְמֵימֵי רַגְלֶיהָ. דְּמַטְמְאִין לַחִין וְאֵין מְטַמְּאִין יְבֵשִׁין. וְהַהוּא הֵיכֵּרָא הוּא דְּעַבּוּד גַּבֵּי דַּם הַנְּכָרִית דְּמַטְמֵא מִדְּרַבָּנָן שֶׁגָּזְרוּ עֲלֵיהֶם שֶׁיִּהְיוּ כַּזָּבִים לְכָל דִּבְרֵיהֶן, דְּאִלּוּ דְּיִשְׂרְאֵלִית מְטַמֵּא לַח וְיָבֵשׁ, וּדְנָכְרִית לַח וְלֹא יָבֵשׁ, כְּרֵקָּה וּכְמֵימֵי רַגְלֶיהָ דְּאֵין מְטַמְּאִין יְבֵשִׁין. וְדָם טָהוֹר שֶׁל מְצֹרַעַת נַמִּי, אַף עַל גַּב דְּדָם לְאו מַעְיָן הוּא, דִּין מַעְיָן אִית לֵיהּ, דְּרַחֲמָנָא רַבְּיֵהּ מִקְּרֵא דִּכְתִיב זָכָר, לְרַבּוֹת מְצֹרָע לְמַעְיְנוֹתָיו, וְלִנְקֵבָה, לְרַבּוֹת מְצֹרַעַת לְמַעְיְנוֹתֶיהָ, וְאָמְרִינַן מַעְיְנוֹתֶיהָ דְּמַאי, אִילֵימָא שְׁאָר מַעְיְנוֹתֶיהָ כְּגוֹן רֶקֶּה וּמֵימֵי רַגְלֶיהָ דְּאָתוּ מִזָּב דִּכְתִיב בֵּיהּ וְכִי יָרֹק הַזָּב, וּמִנִּיהּ נָפְקֵי שְׁאָר מַעְיְנוֹת, מִזָּכָר נָפְקָא, דְּכֵיוָן דְּאִתְרַבֵּי מְצֹרָע לְמַעְיְנוֹתָיו, אִתְרַבֵּי מְצֹרַעַת לְכָל מַעְיְנוֹתֶיהָ דְּאִיכָּא דִּכְוָתַיְהוּ בְּזָכָר, אֶלָּא לְדָמָהּ דְּלֵיתֵיהּ

בְּזָכָר, וְכֵיוָן דְּרַבִּיהּ רַחֲמָנָא לְדָמָהּ שֶׁיִּהֵא כָּרֵקָהּ וּכְמֵימֵי רַגְלֶיהָ, אִם כֵּן מָה רֵקָהּ וּמֵימֵי רַגְלֶיהָ מְטַמְּאִין לַחִין וְאֵין מְטַמְּאִין יְבֵשִׁים, אַף דָּמָהּ כֵּן:

דַּם הַיּוֹלֶדֶת. שֶׁעָבְרוּ שִׁבְעַת יְמֵי טֻמְאַת לֵידָה וְלֹא טָבְלָה:

בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים כָּרֵקָהּ וּכְמֵימֵי רַגְלֶיהָ. מְטַמֵּא לַח וְאֵינוֹ מְטַמֵּא יָבֵשׁ. וְאַף עַל גַּב דְּדַם טֹהַר הוּא, דִּבְיוֹמֵי תָּלָה רַחֲמָנָא וְהָא מָלוֹ, וְלֵיכָּא לְטַמּוֹיֵהּ נַמִּי מִשּׁוּם מַעְיָן דְּהָא אֵין מִתְעַגֵּל וְיוֹצֵא, אֲפִלּוּ הָכִי רַבָּנָן גָּזְרוּ טֻמְאָה עָלֶיהָ, הוֹאִיל וְלֹא טָבְלָה וּטְמֵאָה הִיא, גְּזֵרָה אַחַר שִׁבְעָה אַטּוּ תּוֹךְ שִׁבְעָה. וּמִיהוּ לֹא גָּזְרוּ שֶׁיְּטַמֵּא לַח וְיָבֵשׁ כִּלְפָנֵי שִׁבְעָה, כִּי הֵיכִי דְּלַהֲוֵי לֵיהּ הֶכֵּירָא דְּלֵידַע דְּטָמְאָתוֹ דְּרַבָּנָן:

וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים מְטַמֵּא לַח וְיָבֵשׁ. דְּטָמְאָתוֹ מִן הַתּוֹרָה כָּל זְמַן שֶׁלֹּא טָבְלָה. דְּסָבְרֵי בֵּית הִלֵּל בְּיוֹמֵי וּטְבִילָה תָּלָה רַחֲמָנָא, וְכָל זְמַן שֶׁלֹּא טָבְלָה, הֲרֵי דָּמָהּ לְאַחַר שִׁבְעָה כִּלְפָנֵי שִׁבְעָה:

וּמוֹדִים בְּיוֹלֶדֶת בְּזוֹב. אִם בְּעֵת לֵדָתָהּ הָיְתָה זָבָה שֶׁהִיא צְרִיכָה לִסְפּוֹר שִׁבְעָה נְקִיִּים קֹדֶם שֶׁתִּטְהַר, וְיָלְדָה וְלֹא סָפְרָה, מוֹדִים בֵּית שַׁמַּאי לְבֵית הִלֵּל שֶׁדָּמָהּ טָמֵא לַח וְיָבֵשׁ אַף עַל פִּי שֶׁעָבְרוּ שִׁבְעַת יְמֵי לֵידָה לְזָכָר וּשְׁבוּעַיִם לִנְקֵבָה, שֶׁדָּמָהּ שֶׁל זָבָה לְעוֹלָם הוּא בְּטֻמְאָתוֹ מִן הַתּוֹרָה עַד שֶׁתִּסְפֹּר שִׁבְעָה נְקִיִּים:

משנה ד

הַמַּקְשָׁה נִדָּה. הֵכִי קָאָמַר, הַמַּקְשָׁה בְּלֵידָתָהּ בִּימֵי נִדָּתָהּ וְרָאָתָה דָּם בְּהַקְשׁוֹתָהּ, הֲרֵי הִיא נִדָּה, דְּלֹא טְהֲרָה תּוֹרָה לְדָם קֹשִׁי אֶלָּא בְּאֶחָד עָשָׂר יוֹם שֶׁל יְמֵי זִיבָה, אֲבָל בִּימִים שֶׁל נִדָּה לֹא טַהֲרִיהּ רַחֲמָנָא:

קִשָּׁתָהּ. מֵחֲמַת וָלָד שִׁלְשָׁה יָמִים בְּתוֹךְ אֶחָד עָשָׂר יוֹם שֶׁל יְמֵי זִיבָה וְרָאָתָה כָּל שִׁלְשָׁה יָמִים רְצוּפִים:

וְשָׁפְתָה. שֶׁעָמְדָה בְּשׁוֹפִי וּבְנַחַת מֵחֲבָלֶיהָ מֵעֵת לְעֵת בָּרְבִיעִי:

וְיָלְדָה. אֲנַלַּאי מִלְּתָא דְּדָמִים שֶׁרָאָתָה לֹא בָּאוּ מֵחֲמַת וָלָד, הִלְכָךְ הֲרֵי זוֹ יוֹלֶדֶת בְּזוֹב. אֲבָל אִם לֹא שָׁפְתָה סָמוּךְ לְלֵדָתָהּ, כָּל דָּמִים שֶׁרָאָתָה, מֵחֲמַת וָלָד הוּא, וְרַחֲמָנָא טַהֲרִינְהוּ מִזִּיבָה, דִּכְתִיב זוֹב דָּמָהּ, דָּמָהּ מֵחֲמַת עַצְמָהּ וְלֹא דָּמָהּ מֵחֲמַת וָלָד:

לַיְלָה וְיוֹם. דְּאִם שָׁפְתָה בַּחֲצִי יוֹם שְׁלִישִׁי וְיָלְדָה בַּחֲצִי יוֹם רְבִיעִי, דְּשָׁפְתָה מֵעֵת לְעֵת, אֵין זֶה שֹׁפִי, אֶלָּא אִם כֵּן שָׁפְתָה לַיְלָה וְיוֹם שֶׁל אַחַר הַלַּיְלָה:

כְּלֵילֵי שַׁבָּת וְיוֹמוֹ. וְהֲלָכָה כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר:

שֶׁשָּׁפְתָה מִן הַצַּעַר. כְּלוֹמַר וְשָׁפְתָה זוֹ שֶׁאָמַרְנוּ, אִם שָׁפְתָה מִן הַצַּעַר אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא שָׁפְתָה מִן הַדָּם, הֲוֵי שֹׁפִי:

משנה ה

כַּמָּה הוּא קִשּׁוּיָהּ. דְּלֹא אָתְיָא לִידֵי זִיבָה בְּכָל דְּמִים שֶׁתִּרְאֶה:

אֲפִלּוּ אַרְבָּעִים וַחֲמִשִּׁים יוֹם. אִם לֹא שָׁפְתָה יוֹם אֶחָד סָמוּךְ לַלֵּידָה, לֹא אָתְיָא לִידֵי זִיבָה וְלֹא הַוְיָא יוֹלֶדֶת בְּזוֹב:

דַּיָּהּ חָדְשָׁהּ. דַּיָּהּ אִם נִטַּהֵר אֶת הַקִּשֵּׁי חֹדֶשׁ אֶחָד, דְּהַיְנוּ חֹדֶשׁ תְּשִׁיעִי. אֲבָל קָשְׁתָה שְׁלֹשָׁה בְּתוֹךְ אַחַד עָשָׂר יְמֵי זִיבָה בְּחֹדֶשׁ שְׁמִינִי וַאֲפִלּוּ קָשְׁתָה וְהוֹלֶכֶת כָּל תְּשִׁשִּׁי, הֲרֵי זוֹ יוֹלֶדֶת בְּזוֹב מֵחֲמַת שְׁלֹשָׁה יָמִים שֶׁל שְׁמִינִי:

אֵין קִשּׁוּי יוֹתֵר מִשְּׁתֵּי שַׁבָּתוֹת. שֶׁאִם קָשְׁתָה וְרָאֲתָה שְׁלֹשָׁה יָמִים קֹדֶם שְׁתֵּי שַׁבָּתוֹת וְהָיְתָה מַקְשָׁה וְהוֹלֶכֶת כָּל הַשַּׁבָּתוֹת אַחֲרֵי כֵן, הֲרֵי זוֹ יוֹלֶדֶת בְּזוֹב מֵחֲמַת שְׁלֹשָׁה יָמִים שֶׁהָיוּ קֹדֶם הַשְּׁתֵּי שַׁבָּתוֹת. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי שִׁמְעוֹן:

משנה ו

הַמַּקְשָׁה בְּתוֹךְ שְׁמוֹנִים שֶׁל נְקֵבָה. כְּגוֹן שֶׁשִּׁמְּשָׁה לְאַחַר אַרְבָּעָה עָשָׂר שֶׁל יְמֵי לֵידָה וְנִתְעַבְּרָה וְהִפִּילָה בְּתוֹךְ שְׁמוֹנִים:

כָּל דָּמִים שֶׁהִיא רוֹאָה טְהוֹרִים. דְּכָל תּוֹךְ מְלֹאת הַוֵי דָּם טָהוֹר:

וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְטַמֵּא. נִדָּה, דְּכֵיוָן דִּבְקִשֵּׁי בָּא לָאו דַּם טֹהַר הוּא אֶלָּא מֵחֲמַת וָלָד שֶׁבְּמֵעֶיהָ, וּמִזֵּיבָה הוּא דְּטַהֲרִיהּ רַחֲמָנָא לַקִּשּׁוּי, וְלֹא מִנִּדָּה:

שֶׁהֶחְמִיר בְּדַם הַשַּׁפִּי. כְּגוֹן שְׁאָר יוֹלֶדֶת שֶׁרוֹאָה שְׁלֹשָׁה בְּשַׁפִּי וְיָלְדָה, הֲרֵי זוֹ יוֹלֶדֶת בְּזוֹב:

הַכֹּל בְּדַם הַקִּשֵּׁי. לְטַהֲרָהּ מִזִּיבָה:

מִקּוֹם שֶׁהִכְלִיל בְּדַם הַשַּׁפִּי. לְטַהֲרָהּ מִכָּל טֻמְאָה, כְּגוֹן תּוֹךְ מְלֹאת:

אֵינוֹ דִּין שֶׁנְּקַל בְּדַם הַקִּשֵּׁי. לְטַהֲרוֹ מִכָּל טֻמְאוֹת וַאֲפִלּוּ מִנִּדָּה:

דַּיּוֹ לַבָּא מִן הַדִּין. כְּגוֹן קִשֵּׁי שֶׁל תּוֹךְ מְלֹאת שֶׁאַתֶּם לְמֵדִים מִקִּשֵּׁי שֶׁל עֶלְמָא, דַּיּוֹ לִהְיוֹת כַּנִּדּוֹן כְּקִשֵּׁי דְּעֶלְמָא, מַה קִּשֵּׁי דְּעֶלְמָא טְמֵא בְּנִדָּה, אַף קִשֵּׁי דְּתוֹךְ מְלֹאת טְמֵא בְּנִדָּה:

משנה ז

כָּל אַחַד עָשָׂר יוֹם. שֶׁאַחַר שִׁבְעַת יְמֵי נִדָּה:

בְּחֶזְקַת טְהֵרָה. וְאֵינָהּ צְרִיכָה לִבְדֹּק עַצְמָהּ. דַּהֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי שֶׁאֵין בֵּין נִדָּה לְנִדָּה פָּחוֹת מֵאַחַד עָשָׂר יוֹם:

יָשְׁבָה לָהּ וְלֹא בָדְקָה. מַתְנִיתִין חַסּוֹרֵי מִחַסְּרָא וְהָכִי קָתָנֵי, בִּימֵי נִדָּתָהּ בַּעְיָא בְּדִיקָה. יָשְׁבָה וְלֹא בָדְקָה, שְׁגָגָה, נֶאֱנְסָה, הֶזִּידָה וְלֹא בָדְקָה, טְהוֹרָה:

הִגִּיעַ שְׁעַת וִסְתָּהּ וְלֹא בָדְקָה. אַף עַל פִּי שֶׁבָּדְקָה אַחַר כָּךְ וּמָצְאָה טְהוֹרָה, הוֹאִיל וְלֹא בָדְקָה בִּשְׁעַת וִסְתָּהּ, טְמֵאָה, דְּאֹרַח בִּזְמַנּוֹ בָּא:

בְּמַחֲבֵא. מֵחֲמַת לִסְטִים אוֹ חַיִל שֶׁבָּא לָעִיר. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי מֵאִיר:

אֲבָל יְמֵי הַזָּב וְהַזָּבָה. שִׁבְעַת יָמִים נְקִיִּים שֶׁצְּרִיכִים לִסְפּוֹר:
וְשׁוֹמֶרֶת יוֹם. כְּגוֹן הָרוֹאָה יוֹם אֶחָד אוֹ שְׁנֵי יָמִים בֵּימֵי זִיבָתָהּ, אֵינָהּ סוֹפֶרֶת אֶלָּא יוֹם אֶחָד בִּנְקִיּוּת, וְטוֹבֶלֶת לָעֶרֶב וּטְהוֹרָה לְבַעְלָהּ:
הֲרֵי אֵלּוּ בְּחֶזְקַת טֻמְאָה. כֵּיוָן שֶׁנִּפְתַּח מַעְיָנָהּ וְרָאֲתָה הַיּוֹם, אַף עַל גַּב דְּתוֹךְ אַחַד עָשָׂר הִיא, הַוְיָא לְמָחָר בְּחֶזְקַת טֻמְאָה:

פרק ה

משנה א

יוֹצֵא דֹּפֶן. אִשָּׁה שֶׁפָּתְחוּ [מֵעֶיהָ] עַל יְדֵי סַם וְהוֹצִיאוּ הָעֻבָּר לַחוּץ וְנִתְרַפְּאָה:
אֵין יוֹשְׁבִין עָלָיו יְמֵי טֻמְאָה. שִׁבְעָה לְזָכָר וּשְׁבוּעַיִם לִנְקֵבָה:
וִימֵי טָהֳרָה. וְאֵין לָהּ דָּם טֹהַר:
וְאֵין חַיָּבִין עָלָיו קָרְבָּן. שֶׁל יוֹלֶדֶת. דִּכְתִיב (ויקרא יב) אִשָּׁה כִּי תַזְרִיעַ וְיָלְדָה, עַד שֶׁתֵּלֵד מִמָּקוֹם שֶׁמַּזְרִעַת:
רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר הֲרֵי זֶה כְּיָלוּד. שֶׁנֶּאֱמַר (שם) וְאִם נְקֵבָה תֵּלֵד, לְרַבּוֹת יוֹצֵא דֹּפֶן. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן:
כָּל הַנָּשִׁים מְטַמְּאוֹת. בִּנְדָּה מִשֶּׁיֵּצֵא הַדָּם מִן הַמָּקוֹר וְהִגִּיעַ לַבַּיִת הַחִיצוֹן, וְאַף עַל גַּב דְּהֶעֱמִידוּהוּ כָּתְלֵי בֵּית הָרֶחֶם וְלֹא פֵּרַשׁ לַחוּץ. דִּכְתִיב [שָׁם טו] דָּם יִהְיֶה זֹבָהּ בִּבְשָׂרָהּ, מְלַמֵּד שֶׁמְּטַמְּאָה אַף עַל פִּי שֶׁעֲדַיִן הוּא בִּבְשָׂרָהּ. וּבַיִת הַחִיצוֹן מִקְרֵי מָקוֹם שֶׁהָאֲבָר דָּשׁ בּוֹ בְּשָׁעַת בִּיאָה:
אֵינָן מְטַמְּאִין עַד שֶׁתֵּצֵא טֻמְאָתָן לַחוּץ. דִּכְתִיב בַּזָּב (שם) אִישׁ כִּי יִהְיֶה זָב מִבְּשָׂרוֹ, עַד שֶׁתֵּצֵא זוֹבוֹ מִבְּשָׂרוֹ. וּבְבַעַל קֶרִי כְּתִיב (שם כב) אֲשֶׁר תֵּצֵא מִמֶּנּוּ שִׁכְבַת זָרַע:

משנה ב

שֶׁנִּזְדָּעְזְעוּ אֲבָרָיו. שֶׁנֶּעֱקְרָה שִׁכְבַת זֶרַע מִגּוּפוֹ:
אוֹחֵז בְּאַמָּה. וְאַף עַל גַּב דְּכָל הָאוֹחֵז בְּאַמָּה וּמַשְׁתִּין כְּאִלּוּ מֵבִיא מַבּוּל לָעוֹלָם, הָכָא כֵּיוָן דְּנֶעֱקְרָה שִׁכְבַת זֶרַע שׁוּב אֵינוֹ חוֹזֵר וּמִתְחַמֵּם לַעֲקֹר עוֹד מִיָּד בְּאוֹתָהּ שָׁעָה:
וּמְטַמְּאִין. זוֹב וְשִׁכְבַת זֶרַע:
בְּכָל שֶׁהֵן. לְאָדָם הַיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ. אֲבָל הַנּוֹגֵעַ, אֵינוֹ טָמֵא עַד שֶׁיִּגַּע בְּכַעֲדָשָׁה:

משנה ג

מְטַמְּאָה בְּנִדָּה. אִם רָאֲתָה דָּם:

בַּת עֶשְׂרֵה יָמִים מִטַּמְּאָה בְּזִיבָה. אִם רָאֲתָה שְׁלֹשָׁה יָמִים רְצוּפִים לְאַחַר שִׁבְעָה. דְּכָל דָּם שֶׁרוֹאָה בְּתוֹךְ שִׁבְעָה דַּם נִדָּה הוּא, הִלְכָּךְ אִי אֶפְשָׁר לָהּ לִטַּמֵּא בַּזִּיבָה דְּהַיְנוּ לִהְיוֹת זָבָה גְּדוֹלָה, עַד עֲשָׂרָה יָמִים:

תִּינוֹק בֶּן יוֹם אֶחָד מִטַּמֵּא בְּזִיבָה. דִּכְתִיב (שם טו) אִישׁ אִישׁ כִּי יִהְיֶה זָב, לְמֵד עַל תִּינוֹק בֶּן יוֹמוֹ שֶׁמִּטַּמֵּא בְּזִיבָה:

וּמְטַמֵּא בְּנְגָעִים. דְּגַבֵּי נְגָעִים כְּתִיב (שם יג) אָדָם כִּי יִהְיֶה בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ, וְתִינוֹק בֶּן יוֹמוֹ אָדָם הוּא, דְּאָדָם כָּל שֶׁהוּא מַשְׁמַע:

וּמְטַמֵּא בְּטֻמְאַת מֵת. דִּכְתִיב (במדבר יט) וְעַל הַנְּפָשׁוֹת אֲשֶׁר הָיוּ שָׁם, נֶפֶשׁ כָּל שֶׁהוּא:

וְזוֹקֵק לְיִבּוּם. אִם נוֹלַד יוֹם אֶחָד קוֹדֶם מִיתַת אָחִיו. אֲבָל נוֹלַד לְאַחַר מִיתַת אָחִיו, אֵינוֹ זוֹקֵק, דִּכְתִיב (דברים כח) כִּי יֵשְׁבוּ אַחִים יַחְדָּו, שֶׁהָיְתָה לָהֶם יְשִׁיבָה אַחַת בָּעוֹלָם:

וּפוֹטֵר מִן הַיִּבּוּם. אִם נוֹלַד לְאַחַר מִיתַת אָבִיו וְחָיָה שָׁעָה אַחַת וּמֵת. אֲבָל כָּל זְמַן שֶׁמְּעֻבֶּרֶת, אֵינוֹ מַתִּירָהּ לְנָשֵׂא:

וּמַאֲכִיל בַּתְּרוּמָה. בַּת יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּשֵּׂאת לְכֹהֵן וּמֵת, וְנוֹלַד בֵּן לְאַחַר מִיתָתוֹ, אוֹכֶלֶת בִּשְׁבִילוֹ בּוֹ בַּיּוֹם שֶׁנּוֹלַד, כְּדִכְתִיב (ויקרא כב) וְיֶלֶד בֵּיתוֹ הֵם יֹאכְלוּ בְלַחְמוֹ, וְדָרְשִׁינַן יַאֲכִילוּ אֶת אִמָּם. אֲבָל הִנִּיחָהּ מְעֻבֶּרֶת, אֵינָהּ אוֹכֶלֶת בִּשְׁבִילוֹ עַד שֶׁיִּוָּלֵד:

וּפוֹסֵל מִן הַתְּרוּמָה. כְּגוֹן כֹּהֵן שֶׁהָיוּ לוֹ שְׁתֵּי נָשִׁים, אַחַת גְּרוּשָׁה שֶׁעָבַר וּנְשָׂאָהּ כְּשֶׁהִיא גְּרוּשָׁה, וְאַחַת שֶׁאֵינָהּ גְּרוּשָׁה, וְיֵשׁ לוֹ בָּנִים מִשֶּׁאֵינָהּ גְּרוּשָׁה, וַעֲבָדִים שֶׁנָּפְלוּ לָהֶן בִּירֻשָּׁה אוֹכְלִים בַּתְּרוּמָה בִּשְׁבִילָן, דִּכְתִיב (שם) וְכֹהֵן כִּי יִקְנֶה נֶפֶשׁ קִנְיַן כַּסְפּוֹ, וְיֵשׁ לוֹ בֶּן יוֹם אֶחָד מִן הַגְּרוּשָׁה וְהוּא חָלָל, וְיֵשׁ לוֹ חֵלֶק בָּעֲבָדִים, וּפוֹסֵל אֶת כֻּלָּן מִן הַתְּרוּמָה, דְּאֵין בְּרֵרָה לְדַעַת מִי מֵהֶן מַגִּיעַ לְחֶלְקוֹ. וְדַוְקָא בֶּן יוֹם אֶחָד דְּרָאוּי לִירֻשָּׁה. אֲבָל כָּל זְמַן שֶׁלֹּא נוֹלַד, אוֹכְלִים כֻּלָּן, דְּאֵין זְכִיָּה לְעֻבָּר:

וְנוֹחֵל וּמַנְחִיל. נוֹחֵל אֶת הָאֵם. אִם מֵתָה אִמּוֹ בַּיּוֹם שֶׁנּוֹלַד, הֲרֵי הוּא נוֹחֵלָהּ. וּכְשֶׁמֵּת הוּא, בְּאֵין אֶחָיו מֵאִבִיו וְיוֹרְשִׁים הֵימֶנּוּ נִכְסֵי אִמּוֹ. אֲבָל עֻבָּר שֶׁבְּמֵעֶיהָ, אִם מֵתָה מְעֻבֶּרֶת אֵינוֹ נוֹחֵל אֶת אִמּוֹ לְהַנְחִיל לְאֶחָיו מֵאִבִיו, שֶׁהֲרֵי מֵת הוּא קוֹדֶם אִמּוֹ, וְאֵין הַבֵּן יוֹרֵשׁ אֶת אִמּוֹ בַּקֶּבֶר לְהַנְחִיל לְאֶחָיו מֵאִבִיו:

וְהַהוֹרְגוֹ חַיָּב. דִּכְתִיב (ויקרא כד) וְאִישׁ כִּי יַכֶּה כָּל נֶפֶשׁ, מִכָּל מָקוֹם:

כְּחָתָן שָׁלֵם. שֶׁחַיָּבִים לְהִתְאַבֵּל עָלָיו. וְהֵנִי מִלֵּי, דְּקִים לְהוּ בְּגַוֵּיהּ שֶׁכָּלוּ לוֹ חֲדָשָׁיו, אֲבָל לֹא קִים לְהוּ שֶׁכָּלוּ לוֹ חֲדָשָׁיו, אֵין חַיָּבִין לְהִתְאַבֵּל עָלָיו עַד שֶׁיִּהְיֶה בֶּן שְׁלֹשִׁים וְאֶחָד יוֹם:

משנה ד

מְתַקְּדֶּשֶׁת בְּבִיאָה. אִם מְסָרָהּ אָבִיהָ לְכָךְ:

וְאִם בָּא עָלֶיהָ יָבָם קָנָאָהּ. לִהְיוֹת אִשְׁתּוֹ לְכָל דָּבָר, וְיוֹרְשָׁהּ וּמְטַמֵּא לָהּ וְזָכָה בְּנִכְסֵי אָחִיו:
וְחַיָּבִין עָלֶיהָ מִשּׁוּם אֵשֶׁת אִישׁ. אִם קִבֵּל בָּהּ אֲבִיהָ קִדּוּשִׁין מֵאֶחָד, וּבָא עָלֶיהָ אַחֵר, נֶהֱרָג עָלֶיהָ, דְּבִיאָתָהּ בִּיאָה:
וּמְטַמְּאָה אֶת בּוֹעֲלָהּ. אִם הִיא נִדָּה. אֲבָל פָּחוֹת מִכָּן, אַף עַל פִּי שֶׁהִיא מְטַמְּאָה בְּמַגָּע, אֵינָהּ מְטַמְּאָה אֶת בּוֹעֲלָהּ מִשּׁוּם בּוֹעֵל נִדָּה לְטַמֵּאת שִׁבְעָה, אֶלָּא מִשּׁוּם נוֹגֵעַ וּלְטַמֵּאת עֶרֶב:
תַּחְתּוֹן. שֶׁל בּוֹעֵל נִדָּה:
כְּעֶלְיוֹנוֹ. שֶׁל זָב, שֶׁמְּטַמֵּא אֳכָלִין וּמַשְׁקִין וְלֹא אָדָם וְכֵלִים:
מִן הַפְּסוּלִין. כְּגוֹן נָכְרִי, וְעֶבֶד, וְנָתִין, מַמְזֵר, אוֹ חָלָל:
פְּסָלָהּ. מִתְּרוּמַת אָבִיהָ, אִם הִיא בַּת כֹּהֵן:
מִכָּל הָעֲרָיוֹת. כְּגוֹן אָבִיהָ אוֹ חָמִיהָ:
וְהִיא פְּטוּרָה. מִפְּנֵי שֶׁהִיא קְטַנָּה וְאֵינָהּ בַּת עֲנָשִׁים:
כְּנוֹתֵן אֶצְבַּע בָּעַיִן. שֶׁדּוֹמֵעַ וְחוֹזֵר לִכְמוֹת שֶׁהָיָה, אַף כָּאן חוֹזֶרֶת בְּתוּלָה כְּמוֹ שֶׁהָיְתָה:

משנה ה

שֶׁבָּא עַל יְבִמְתּוֹ קָנָאָהּ. וְזָכָה בִּנְכְסֵי אָחִיו. וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵין קִנְיָן לְקָטָן, שְׁאנִי הָכָא דְּמִן שְׁמַיָּא אַקְנוֹיֵי נִיהֲלֵיהּ:
וְאֵינוֹ נוֹתֵן גֵּט עַד שֶׁיִּגְדַּיל. אִם בָּא לְגָרְשָׁהּ. דְּקִדּוּשֵׁי אָחִיו קִדּוּשִׁין גְּמוּרִים, וְגֵרוּשִׁין שֶׁל זֶה אֵינָן גֵּרוּשִׁין גְּמוּרִין. וְדָוְקָא כְּשֶׁבָּא עָלֶיהָ לְאַחַר שֶׁהִגְדִּיל, דֵּי לָהּ בְּגֵט. אֲבָל אִם לֹא בָּא עָלֶיהָ לְאַחַר שֶׁהִגְדִּיל, צְרִיכָה גֵּט וַחֲלִיצָה:
וּמְטַמֵּא בְּנִדָּה. אִם בָּא עָלֶיהָ בְּנִדָּתָהּ. דְּבִיאָתוֹ בִּיאָה לְכָל דָּבָר:
וּפוֹסֵל. כְּגוֹן נָכְרִי וְעֶבֶד אוֹ חָלָל בֶּן תֵּשַׁע שָׁנִים שֶׁבָּא עַל הַכֹּהֶנֶת, פְּסָלָהּ מִתְּרוּמַת אָבִיהָ:
וְאֵינוֹ מַאֲכִיל. אִם הוּא כֹּהֵן וְנָשָׂא יִשְׂרְאֵלִית, אֵינוֹ מַאֲכִילָהּ בַּתְּרוּמָה, לְפִי שֶׁאֵין קִנְיָנוֹ קִנְיָן גָּמוּר. וַאֲפִלּוּ הוּא יָבָם דְּקַנְיֵהּ בְּהַהֵךְ בִּיאָה כְּדַאֲמַרַן, אֲפִלּוּ הָכִי אֵינוֹ מַאֲכִילָהּ בַּתְּרוּמָה:
וּפוֹסֵל אֶת הַבְּהֵמָה. אִם רָבָעָהּ עַל פִּי עֵד אֶחָד:
וְנִסְקָלֶת עַל יָדוֹ. אִם יֵשׁ שְׁנֵי עֵדִים:

משנה ו

נְדָרֶיהָ נִבְדָּקִים. אִם יָדְעָה לְשֵׁם מִי נָדְרָה, לְשֵׁם מִי הִקְדִּישָׁה, נָדְרָה נֶדֶר:
נְדָרֶיהָ קַיָּמִין. וְהוּא שֶׁהֶבִיאָה שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת. וְכֵן בֶּן שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה וְיוֹם אֶחָד נְדָרָיו קַיָּמִים, דַּוְקָא כְּשֶׁהֵבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת:
וּבוֹדְקִין כָּל שְׁתִּים עֶשְׂרֵה. מַהוּ דִּתֵימָא הוֹאִיל וְאָמַר מַר שְׁלֹשִׁים יוֹם בַּשָּׁנָה חֲשׁוּבִים שָׁנָה, הֵיכָא דִּבְדָקְנוּהָ שְׁלֹשִׁים יוֹם קַמָּאֵי דִּשְׁתֵּים עֶשְׂרֵה וְלֹא יָדְעָה לְפָרֵשׁ לְשֵׁם מִי נָדְרָה, תּוּ לֹא נִבְדֹּק, וּלְחַזְקָהּ כִּקְטַנָּה, קָמַשְׁמַע לָן:

קוֹדֶם לִזְמַן הַוָּזָה. קוֹדֶם רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁל שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה לְתִינוֹקֶת וְשֶׁל שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה לְתִינוֹק:
אֵין נִדְרֵיהֶן נֶדֶר. דִּקְטַנִּים הֵן:

משנה ז

פַּגָּה. סְמַדַּר. כְּמוֹ הַתְּאֵנָה חָנְטָה פַּגֶּיהָ (שיר השירים ב). כָּךְ הַתִּינוֹקֶת שֶׁאֵין לָהּ סִימָן לֹא בַּדַּדִּין וְלֹא בַּשְּׂעָרוֹת:
בֹּחַל. הַפְּרִי הַקָּרוֹב לְהִתְבַּשֵּׁל. וּלְשׁוֹן חֲכָמִים הוּא, הַתְּאֵנִים מַשְׁיַבְחִילוּ חַיָּבִים בְּמַעֲשֵׂר. כְּךָ כְּשֶׁיֵּשׁ לָהּ סִימַן דַּדִּין קְצָת, בְּיָדוּעַ שֶׁהֵבִיאָה שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת וְנַעֲרָה הִיא:
צָמַל. לְשׁוֹן נוֹטָרִיקוֹן יָצְתָה מְלֵאָה. שֶׁיֵּשׁ לָהּ סִימָן מֻבְהָק בְּדַדֶּיהָ וְהִיא בּוֹגֶרֶת:
בָּזוֹ וּבָזוֹ. אֲפִלּוּ כְּשֶׁהִיא נַעֲרָה, אֲבִיהָ זַכַּאי בַּכֹּל. דִּכְתִיב (במדבר ל) בִּנְעֲרִיהָ בֵּית אָבִיהָ, כָּל שֶׁבַח נְעוּרֶיהָ לְאָבִיהָ:

משנה ח

אֵיזוֹ הִיא סִימָנֶיהָ. אַצֶמֶל קָאֵי:
קֶמֶט. שֶׁגָּדְלוּ דַּדֶּיהָ עַד שֶׁכְּפוּלִים מְעַט עַל הֶחָזֶה וְיֵרָאֶה כְּקֶמֶט:
מְשֻׁיָּטוּ הַדַּדִּין. גְּדוֹלִים יוֹתֵר מִקֶּמֶט:
הַפִּטְמָת. רֹאשׁ הַדַּד. כְּמוֹ נִטְלָה פִּטְמָתוֹ [סַכָּה פ"ג מ"ו]:
עַל הָעִקָּץ. חֻדּוֹ שֶׁל דַּד שֶׁתִּינוֹק יוֹנֵק. וּפִטְמַת הַיְנוּ סְבִיבוֹת הָעִקָּץ. וְכָל הַסִּימָנִים הַלָּלוּ כְּשֶׁנִּרְאוּ בְּאִשָּׁה הֲרֵי הִיא בּוֹגֶרֶת, לְמַר כִּדְאִית לֵיהּ וּלְמַר כִּדְאִית לֵיהּ, וְשׁוּב אֵין לְאָבִיהָ רְשׁוּת בָּהּ. וַהֲלָכָה כִּדְבְרֵי כֻּלָּם לְהַחְמִיר. הִלְכָךְ אִם נִרְאָה בָּהּ אֶחָד מִן הַסִּימָנִים הַלָּלוּ, דָּיְנִינַן בָּהּ דִּין בּוֹגֶרֶת לְחֻמְרָא. אֲבָל לֹא לְקֻלָּא, שֶׁאִם קִדְּשָׁה אֶת עַצְמָהּ, צְרִיכָה גֵּט שֶׁמָּא בּוֹגֶרֶת הִיא. וְאִם אָבִיהָ קִדְּשָׁהּ, צְרִיכָה נַמִּי גֵּט, דְּשֶׁמָּא עֲדַיִן נַעֲרָה הִיא, עַד שֶׁיִּהְיוּ בָּהּ כָּל הַסִּימָנִים הַלָּלוּ כֻּלָּם, וְאָז תֵּחָשֵׁב בּוֹגֶרֶת בֵּין לְקֻלָּא בֵּין לְחֻמְרָא:

משנה ט

וְהִיא אַיְלוֹנִית. כְּלוֹמַר וְצָרִיךְ שֶׁיֵּרָאוּ בָּהּ נַמִּי סִימָנֵי אַיְלוֹנִית. שֶׁאִם לֹא נִרְאוּ בָּהּ סִימָנֵי אַיְלוֹנִית, אַף עַל פִּי שֶׁהִיא בַּת עֶשְׂרִים וְלֹא הֵבִיאָה שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת, עֲדַיִן קְטַנָּה הִיא, עַד שֶׁתְּהֶיֶה בַּת שְׁלֹשִׁים וְחֲמֵשׁ שָׁנָה וְיוֹם אֶחָד. וְאִם לֹא הֵבִיאָה שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת אָז, אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נִרְאוּ בָּהּ סִימָנֵי אַיְלוֹנִית, הֲרֵי זוֹ אַיְלוֹנִית. וְסִימָנֵי אַיְלוֹנִית פֵּרַשְׁנוּ [ריש] פֶּרֶק קַמָּא דִּיבָמוֹת:
לֹא חוֹלָצֶת וְלֹא מְתַיַּבֶּמֶת. וּמַתֶּרֶת לִנָּשֵׂא לַשּׁוּק. דְּרַחֲמָנָא פַּטְרַהּ, דִּכְתִיב (דברים כה) וְהָיָה הַבְּכוֹר אֲשֶׁר תֵּלֵד, פְּרָט לְאַיְלוֹנִית, שֶׁאֵינָהּ יוֹלֶדֶת:

וְהוּא סָרִיס. כְּלוֹמַר שֶׁנִּרְאוּ בּוֹ סִימָנֵי סָרִיס. דְּאִי לֹא נִרְאוּ בּוֹ סִימָנֵי סָרִיס, עֲדַיִן הוּא קָטָן עַד שֶׁיִּהְיֶה בֶּן שְׁלֹשִׁים וְחָמֵשׁ שָׁנָה וְיוֹם אֶחָד, דְּאָז אֲפִלּוּ לֹא נִרְאוּ בּוֹ סִימָנֵי סָרִיס, בְּיָדוּעַ שֶׁהוּא סָרִיס, כֵּיוָן שֶׁלֹּא הֵבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת. וְסָרִיס לָאו בַּר חֲלִיצָה [וְיִבּוּם] הוּא, דִּכְתִיב (שם) לְהָקִים לְאָחִיו שֵׁם בְּיִשְׂרָאֵל, וְהַאי לָאו בַּר הָכִי הוּא:

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר הַזָּכָר כְּדִבְרֵי בֵּית הִלֵּל. בֶּן עֶשְׂרִים, אִם נִרְאוּ בּוֹ סִימָנֵי סָרִיס, הֲרֵי זֶה סָרִיס:

וְהַנְּקֵבָה. בַּת שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה, אִם נִרְאוּ בָּהּ סִימָנֵי אַיְלוֹנִית, הֲרֵי זוֹ אַיְלוֹנִית כְּדִבְרֵי בֵּית שַׁמַּאי. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר:

פרק ו

משנה א

בָּא סִימָן הַתַּחְתּוֹן. שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת שֶׁהוּא סִימָן נַעֲרוּת:

עַד שֶׁלֹּא בָא הָעֶלְיוֹן. סִימָן שֶׁל דַּדַּיִן, וְהוּא בֹּחַל:

אוֹ חוֹלֶצֶת אוֹ מִתְיַבֶּמֶת. מִשּׁוּם דִּגְדוֹלָה הִיא. שֶׁהַשְּׂעָרוֹת סִימָן מֻבְהָק, וַעֲלֵיהוּ סָמְכִינַן:

אַף עַל פִּי שֶׁאִי אֶפְשָׁר. לְרַבָּנָן לְבֹא סִימָן הָעֶלְיוֹן בְּלֹא הַתַּחְתּוֹן. וּמִכִּי אֲתָא סִימָן הָעֶלְיוֹן, אַף עַל גַּב דְּבָדְקוּ וְלֹא אַשְׁכְּחוּ תַּחְתּוֹן, מֵימַר אָמְרִינַן סִימָן הַתַּחְתּוֹן וַדַּאי אֲתָא אֶלָּא שֶׁנָּשַׁר, מִכָּל מָקוֹם לְרַבִּי מֵאִיר לֹא חוֹלֶצֶת וְלֹא מִתְיַבֶּמֶת. דְּרַבִּי מֵאִיר סְבִירָא לֵיהּ אֶפְשָׁר לָבֹא סִימָן עֶלְיוֹן בְּלֹא תַּחְתּוֹן, וַאֲנַן אַתַּחְתּוֹן סָמְכִינַן, הִלְכָךְ עֲדַיִן קְטַנָּה הִיא וְלֹא חוֹלֶצֶת וְלֹא מִתְיַבֶּמֶת. וְרַבִּי מֵאִיר לְטַעֲמֵיהּ דְּאָמַר קָטָן וּקְטַנָּה לֹא חוֹלְצִין וְלֹא מִתְיַבְּמִין. קָטָן, שֶׁמָּא יִמָּצֵא סָרִיס. וּקְטַנָּה, שֶׁמָּא תִּמָּצֵא אַיְלוֹנִית:

אוֹ חוֹלֶצֶת אוֹ מִתְיַבֶּמֶת. וַאֲפִלּוּ הִיא קְטַנָּה מִתְיַבֶּמֶת לְרַבָּנָן, דְּלֹא חָיְשִׁי לְמֵעוּטָא שֶׁמָּא תִּמָּצֵא אַיְלוֹנִית, דְּרֹב נָשִׁים אֵינָן אַיְלוֹנִיּוֹת. מֵיהוּ לַחֲלִיצָה בָּעֵינַן שֶׁתְּהֵא גְּדוֹלָה אֲפִלּוּ לְרַבָּנָן, דְּאִישׁ כְּתִיב בַּפָּרָשָׁה [דְּבָרִים כה], וּמַקְשִׁינַן אִשָּׁה לְאִישׁ. וַהֲלָכָה כַּחֲכָמִים:

מִפְּנֵי שֶׁאָמְרוּ אֶפְשָׁר לַתַּחְתּוֹן לָבֹא וְכוּ'. אַף עַל גַּב דְּתָנָא לֵיהּ בְּרֵישָׁא הָדַר תָּנֵיא זְמָנָא אַחֲרִיתִי, מִשּׁוּם דְּבָעֵי לְמִסְמַךְ לֵיהּ כַּיּוֹצֵא בּוֹ וְכוּ' דְּדָמֵי לֵיהּ:

משנה ב

כָּל כְּלֵי חֶרֶס שֶׁהוּא מַכְנִיס. מַשְׁקֶה. כְּשֶׁמַּנִּיחוֹ עַל הַמַּיִם, יֵשׁ בּוֹ נֶקֶב גָּדוֹל שֶׁהַמַּיִם נִכְנָסִים לְתוֹכוֹ, כָּל שֶׁכֵּן שֶׁאִם נוֹתֵן הַמַּיִם לְתוֹכוֹ יוֹצֵא הַמַּשְׁקֶה לַחוּץ. אֲבָל יֵשׁ נֶקֶב קָטָן שֶׁמּוֹצִיא וְאֵינוֹ מַכְנִיס. וְנִפְקָא מִנַּהּ לְהָא דְּקָיְמָא לָן דִּכְלֵי חֶרֶס שֶׁלֹּם שֶׁנִּסְדַּק, אֵינוֹ פָּסוּל לְקַדֵּשׁ בּוֹ מֵי חַטָּאת, דְּהַיְנוּ לְתֵת בְּתוֹכוֹ מַיִם שֶׁל אֵפֶר פָּרָה, עַד שֶׁיִּנָּקֵב נֶקֶב גָּדוֹל בְּכוֹנֵס מַשְׁקֶה.

אֲבָל נִקֵּב נֶקֶב קָטָן כְּמוֹצִיא מַשְׁקֶה, לֹא נָפֵיק מִתּוֹרַת כְּלִי וְלֹא מִפְּסִיל בְּהָכִי. וּלְעוֹלָם אֵין נֶקֶב קָטָן בְּמוֹצִיא מַשְׁקֶה מוֹצִיא מִתּוֹרַת כְּלִי אֶלָּא הַגִּסְטְרָא בִּלְבַד, דְּהַיְנוּ שֶׁבֶר כְּלִי שֶׁיְּחֻדּוֹ לְמַלְאוֹת בּוֹ מַיִם וּלְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ, אִם נִקֵּב בְּמוֹצִיא מַשְׁקֶה, בָּטַל מִתּוֹרַת כְּלִי, שֶׁאֵין אוֹמְרִים הֲבֵא גִסְטְרָא אַחֶרֶת וְנָשִׂים תַּחַת גִּסְטְרָא זוֹ לְקַבֵּל הַמַּשְׁקֶה הַיּוֹצֵא. אֲבָל כְּלִי שָׁלֵם שֶׁנִּקֵּב בְּמוֹצִיא מַשְׁקֶה, לֹא בָּטַל מִכְּלוּם, לְפִי שֶׁאָדָם חָס עָלָיו וְאֵינוֹ שׁוֹבְרוֹ, וּמִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ, וּמֵבִיא שֶׁבֶר כְּלִי וּמַנִּיחַ תַּחְתָּיו לְקַבֵּל הַמַּשְׁקֶה הַיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ. וּמֵעַתָּה הָכִי פֵּרוּשָׁא דְּמַתְנִיתִין, כָּל כְּלִי חֶרֶס הַפָּסוּל לְמֵי חַטָּאת פָּסוּל לְגִסְטְרָא, וְיֵשׁ פָּסוּל לְגִסְטְרָא וְכָשֵׁר לְמֵי חַטָּאת:

כָּל אֲבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ צִפֹּרֶן. כְּגוֹן אֶצְבַּע יְתֵרָה שֶׁבְּאֶצְבְּעוֹת הַיָּד, אִם יֵשׁ בָּהּ צִפֹּרֶן, חֲשׁוּבָה אֵבָר, וּמְטַמֵּא בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא וּבְאֹהֶל, כְּאֵבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ עֶצֶם שֶׁמְּטַמֵּא בְּאֹהֶל וַאֲפִלּוּ אִי לֵיכָּא כַּזַּיִת בָּשָׂר, דְּקַיְמָא לָן הָאֵבָרִים אֵין לָהֶם שִׁעוּר:

וְיֵשׁ שֶׁיֵּשׁ בּוֹ עֶצֶם. וְלֹא חֲשׁוּבָה אֵבָר אִם יוֹתֶרֶת הִיא, כֵּיוָן שֶׁאֵין בּוֹ צִפֹּרֶן, וּמְטַמְּאָה בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא, וְאֵינָהּ מְטַמְּאָה בְּאֹהֶל כָּל זְמַן שֶׁאֵין בָּהּ כַּזַּיִת בָּשָׂר. וְאִי לָאו יוֹתֶרֶת הִיא, וַדַּאי מְטַמְּאָה בְּאֹהֶל מִשּׁוּם אֵבָר, אַף עַל גַּב דְּאֵין בָּהּ צִפֹּרֶן וְאַף עַל גַּב דְּלֵיכָּא כַּזַּיִת בָּשָׂר:

משנה ג

כֹּל הַמִּטַּמֵּא בְּמִדְרָס. הַזָּב, כָּל כְּלִי הֶרְאוּי לִהְיוֹת אַב הַטֻּמְאָה בְּמִדְרַס הַזָּב, כְּגוֹן כְּלִי הַמְיֻחָד לְמִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב, רָאוּי לִהְיוֹת אַב הַטֻּמְאָה אִם נָגַע בְּמֵת אוֹ נִטְמָא בְּאֹהֶל הַמֵּת. וְיֵשׁ שֶׁהוּא כְּלִי גָּמוּר לְקַבֵּל כָּל טֻמְאוֹת וְנַעֲשֶׂה אַב הַטֻּמְאָה עַל יְדֵי מֵת, וְאֵינוֹ נַעֲשֶׂה אַב הַטֻּמְאָה עַל יְדֵי הַזָּב בְּמִדְרָס, כְּגוֹן אִם כָּפָה הַזָּב סָאָה וְיָשַׁב עָלֶיהָ, אוֹ תַּרְקַב וְיָשַׁב עָלֶיהָ, אֵין אוֹתוֹ כְּלִי טָמֵא מִדְרָס לִהְיוֹת נַעֲשֶׂה אַב הַטֻּמְאָה, אֶלָּא רִאשׁוֹן לַטֻּמְאָה בְּמַגָּעוֹ שֶׁל זָב, דִּכְתִיב (ויקרא טו) אֲשֶׁר יֵשֵׁב עָלָיו הַזָּב, מִי שֶׁמְּיֻחָד לִישִׁיבָה, יָצָא זֶה שֶׁאוֹמְרִים לוֹ עֲמֹד וְנַעֲשֶׂה מְלַאכְתֵּנוּ. אֲבָל אִם נָגַע בְּמֵת, נַעֲשֶׂה אַב הַטֻּמְאָה, שֶׁאֵין אוֹמְרִים בִּטְמֵא מֵת עֲמֹד וְנַעֲשֶׂה מְלַאכְתֵּנוּ:

משנה ד

כֹּל הָרָאוּי לְדוּן דִּינֵי נְפָשׁוֹת. כָּל שֶׁכֵּן שֶׁרָאוּי לְדוּן דִּינֵי מָמוֹנוֹת:

וְיֵשׁ שֶׁרָאוּי לָדוּן דִּינֵי מָמוֹנוֹת. כְּגוֹן מַמְזֵר, דְּכָשֵׁר לְדִינֵי מָמוֹנוֹת, וּפָסוּל לְדִינֵי נְפָשׁוֹת:

וְיֵשׁ שֶׁכָּשֵׁר לְהָעִיד וְאֵינוֹ כָּשֵׁר לָדוּן. כְּגוֹן סוּמָא בְּאַחַת מֵעֵינָיו. וּמַתְנִיתִין רַבִּי מֵאִיר הִיא דְּדָרֵישׁ קְרָא דִּכְתִיב (דברים כא) וְעַל פִּיהֶם יִהְיֶה כָּל רִיב וְכָל נֶגַע, מַקִּישׁ רִיב לְנֶגַע. מַה נֶּגַע שֶׁלֹּא בְּסוּמָא דִּכְתִיב (ויקרא יג) לְכָל מַרְאֵה עֵינֵי הַכֹּהֵן, אַף רִיב שֶׁלֹּא בְּסוּמָא. וְאֵין הֲלָכָה כְּהַאי סְתָמָא, דַּחֲכָמִים פְּלִיגֵי עֲלֵיהּ דְּרַבִּי מֵאִיר וְאָמְרֵי דְּכִי הֵיכִי דְּאַשְׁכְּחַן דִּגְמַר דִּין כָּשֵׁר בַּלַּיְלָה אַף עַל פִּי שֶׁאֵין רוֹאִים נְגָעִים בַּלַּיְלָה, הָכִי נַמִּי סוּמָא בְּאַחַת מֵעֵינָיו כָּשֵׁר לָדוּן אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ כָּשֵׁר לִרְאוֹת נְגָעִים:

משנה ה

כֹּל שֶׁחַיָּב בַּמַּעֲשְׂרוֹת מִטַּמֵּא טֻמְאַת אֳכָלִים. דְּאִין לְךָ דָּבָר חַיָּב בְּמַעֲשֵׂר שֶׁאֵינוֹ אוֹכֶל:

וְיֵשׁ שֶׁמִּטַּמֵּא טֻמְאַת אֳכָלִים וְאֵינוֹ חַיָּב בַּמַּעֲשְׂרוֹת. כְּגוֹן בָּשָׂר וְדָגִים וּבֵיצִים, שֶׁאֵינָן גִּדּוּלֵי קַרְקַע:

משנה ו

כֹּל שֶׁחַיָּב בַּפֵּאָה חַיָּב בַּמַּעֲשְׂרוֹת. דְּגַבֵּי פֵּאָה תְּנַן, כָּלָל אָמְרוּ בְּפֵאָה, כָּל שֶׁהוּא אוֹכֶל וְנִשְׁמָר וְגִדּוּלוֹ מִן הָאָרֶץ וּמַכְנִיסוֹ לְקִיּוּם וּלְקִיטָתוֹ כְּאַחַת, חַיָּב בְּפֵאָה. וְאִלּוּ גַּבֵּי מַעֲשֵׂר תְּנַן, כָּל שֶׁהוּא אוֹכֶל וְנִשְׁמָר וְגִדּוּלוֹ מִן הָאָרֶץ חַיָּב בְּמַעֲשֵׂר. וּמַכְנִיסוֹ לְקִיּוּם וּלְקִיטָתוֹ כְּאַחַת לֹא קָתָנֵי. נִמְצָא יָרָק שֶׁאֵין מַכְנִיסוֹ לְקִיּוּם, וּתְאֵנָה וְכַיּוֹצֵא בָּהֶם שֶׁאֵין לְקִיטָתָם כְּאַחַת, חַיָּבִין בַּמַּעֲשְׂרוֹת וּפְטוּרִים מִן הַפֵּאָה:

משנה ז

כֹּל שֶׁחַיָּב בְּרֵאשִׁית הַגֵּז. רְחֵלִים וְאֵילִים בִּלְבַד:

חַיָּב בַּמַּתָּנוֹת. הַזְּרוֹעַ וְהַלְּחָיַיִם וְהַקֵּבָה:

וְיֵשׁ שֶׁחַיָּב בַּמַּתָּנוֹת. שֶׁחִיּוּב הַמַּתָּנוֹת לְשׁוֹר וְעֵזִים וּכְבָשִׂים:

משנה ח

וְיֵשׁ שֶׁיֵּשׁ לוֹ שְׁבִיעִית וְאֵין לוֹ בִּעוּר. כְּגוֹן הַדְּבָרִים שֶׁשָּׁרְשָׁם נִשְׁאָר בַּקַּרְקַע בֵּין בִּימוֹת הַחַמָּה בֵּין בִּימוֹת הַגְּשָׁמִים, כְּמוֹ הַלּוּף שׁוֹטָה וְהַדַּנְדָּנָה, שֶׁקּוֹרִים בַּעֲרָבִי נַעְנַ"ע, וּבְלַעַ"ז מֵינְט"א, דְּכֵיוָן שֶׁאֵין כָּלִין לְעוֹלָם מִן הַשָּׂדֶה, אֵין חַיָּב לְבַעֲרָם מִן הַבַּיִת, דִּכְתִיב (ויקרא כה) וְלִבְהֶמְתְּךָ וְלַחַיָּה אֲשֶׁר בְּאַרְצֶךָ, כָּל זְמַן שֶׁחַיָּה אוֹכֶלֶת בַּשָּׂדֶה, הַאֲכֵל לִבְהֶמְתְּךָ מִן הַבַּיִת, כָּלָה לַחַיָּה מִן הַשָּׂדֶה כַּלֵּה לִבְהֶמְתְּךָ מִן הַבַּיִת, וְכָל הָנָךְ דְּלֹא כָּלוּ לַחַיָּה מִן הַשָּׂדֶה, אֵין צָרִיךְ לְבַעֲרָם מִן הַבַּיִת:

משנה ט

קַשְׁקֶשֶׁת. מַלְבּוּשׁ שֶׁל דָּג, הַקָּבוּעַ בּוֹ:

סְנַפִּיר. כְּנָפַיִם שֶׁפּוֹרֵחַ בָּהֶן. וְכָל שֶׁיֵּשׁ לוֹ קַשְׁקֶשֶׁת בְּיָדוּעַ שֶׁיֵּשׁ לוֹ סְנַפִּיר וְאֵין צָרִיךְ לִבְדֹּק אַחֲרָיו עוֹד, שֶׁדָּג טָהוֹר הוּא:

וְיֵשׁ שֶׁיֵּשׁ לוֹ סְנַפִּיר. וְהוּא דָּג טָמֵא, שֶׁאֵין לוֹ קַשְׁקֶשֶׁת:

יֵשׁ לוֹ טְלָפַיִם. פַּרְסוֹתָיו סְדוּקוֹת. שֶׁאֵין קַרְנַיִם אֶלָּא לִבְהֵמָה וּלְחַיָּה טְהוֹרָה:

וְאֵין לוֹ קַרְנַיִם. כְּגוֹן חֲזִיר, שֶׁפַּרְסוֹתָיו סְדוּקוֹת, וְאֵין לוֹ קַרְנַיִם:

משנה י

וְיֵשׁ טָעוּן בְּרָכָה לִפָּנָיו וְאֵין טָעוּן בְּרָכָה לְאַחֲרָיו. כְּגוֹן צִיצִית, וּתְפִלִּין, וּמְזוּזָה, שׁוֹפָר, סֻכָּה, וְלוּלָב, שֶׁמְּבָרְכִין עֲלֵיהֶן עוֹבֵר לַעֲשׂיָתָן, וְאֵין טְעוּנִין בְּרָכָה לְאַחֲרֵיהֶן:

משנה יא

תִּינוֹקֶת שֶׁהֵבִיאָה שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת. לְאַחַר שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה וְיוֹם אֶחָד:

וְחוֹלֶצֶת אוֹ מִתְיַבֶּמֶת. אַף עַל גַּב דְּתָנָא חַיֶּבֶת בְּכָל מִצְוֹת הָאֲמוּרוֹת בַּתּוֹרָה, אִצְטְרִיךְ לְמִתְנֵי חוֹלֶצֶת אוֹ מִתְיַבֶּמֶת, דְּמַהוּ דְּתֵימָא אִישׁ כְּתִיב בַּפָּרָשָׁה (דברים כה), וְאִם לֹא יַחְפֹּץ הָאִישׁ, הִלְכָּךְ קָטָן לֹא חָלִיץ. אֲבָל אִשָּׁה דְּלֹא כְּתִיב בַּפָּרָשָׁה אֶלָּא יְבִמְתּוֹ, בֵּין גְּדוֹלָה בֵּין קְטַנָּה חוֹלֶצֶת אוֹ מִתְיַבֶּמֶת, קָא מַשְׁמַע לָן דְּאִי אִיְיתֵיאַת שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת, אִין. אִי לֹא, לֹא. מַאי טַעֲמָא, דְּמַקְשִׁינַן אִשָּׁה לְאִישׁ:

וְכֵן הַתִּינוֹק שֶׁהֵבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת. לְאַחַר שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה וְיוֹם אֶחָד. וְקַמֵּי שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה לְנַקְבָה וּשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה לְזָכָר, אֵינוֹ סִימָן אֶלָּא שׁוּמָא:

וְרָאוּי לִהְיוֹת בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֶה מְשָׁיְבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת עַד שֶׁיַּקִּיף זָקָן הַתַּחְתּוֹן. אֲבָל קֹדֶם שֶׁיְּבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת לְאוֹ בַּר עוֹנְשִׁים הוּא. וּלְאַחַר שֶׁהִקִּיף זָקָן הַתַּחְתּוֹן, רָאוּי לְהוֹלִיד, וְרַחֲמָנָא אָמַר בֵּן, וְלֹא הָרָאוּי לִהְיוֹת אָב:

הַתַּחְתּוֹן וְלֹא הָעֶלְיוֹן. כְּלוֹמַר, בְּאֵיזוֹ הַקֶּפַת זָקָן אָמְרוּ, בְּתַחְתּוֹן שֶׁל מַטָּה, וְלֹא בָּעֶלְיוֹן:

עַד שֶׁיִּרְבֶּה הַשָּׁחֹר. שֶׁיִּשְׁחִיר אוֹתוֹ מָקוֹם שְׂעָרוֹת הָרִבֵּה. וּפְסַק הֲלָכָה, שֶׁהַבַּת מְמָאֶנֶת עַד שֶׁתְּהֵא בַּת שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה וְיוֹם אֶחָד. וּלְאַחַר זְמַן זֶה, אִם הֵבִיאָה סִימָנִים, אֵינָהּ יְכוֹלָה לְמָאֵן. וְאִם לֹא הֵבִיאָה סִימָנִים, מְמָאֶנֶת וְהוֹלֶכֶת וַאֲפִלּוּ עַד שֶׁתְּהֵא בַּת עֶשְׂרִים שָׁנָה וְיֵרָאוּ בָּהּ סִימָנֵי אֵילוֹנִית. וְהָנֵי מִילֵי, כְּשֶׁלֹּא בָּא עָלֶיהָ לְאַחַר שֶׁהָיוּ לָהּ שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה וְיוֹם אֶחָד. אֲבָל אִם בָּא עָלֶיהָ לְאַחַר זְמַן זֶה, שׁוּב אֵינָהּ יְכוֹלָה לְמָאֵן. וְאַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נִרְאוּ בָּהּ סִימָנִים, חֲיִשִׁינַן שֶׁמָּא הֵבִיאָה שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת וְנִשְׁרוּ:

משנה יב

שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת הָאֲמוּרוֹת בַּפָּרָה. דְּקַיְמָא לָן (פרה פ"ב) שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת שְׁחוֹרוֹת פּוֹסְלוֹת בָּהּ:

וּבַנְּעָעִים. שֵׂעָר לָבָן, קַיְמָא לָן בְּתוֹרַת כֹּהֲנִים מְעוּט שֵׂעָר שְׁתַּיִם:

וְהָאֲמוּרוֹת בְּכָל מָקוֹם. בְּתִינוֹק וּבְתִינוֹקֶת:

לִקְרֹץ. לֶאֱחֹז מְעַט:

שֶׁיְּהוּ נִטָּלוֹת בְּזוּג. שֶׁל מִסְפָּרַיִם, וְהָוֵי שְׁעוּרָא רַבָּא. וַהֲלָכָה כִּדְבָרֵי כֻּלָּן לְהַחְמִיר, וּמִשֶּׁנִּקְרֶצֶת בַּצִּפָּרֶן דַּהֲוֵי שְׁעוּרָא זוּטָא מִכֻּלְּהוּ, לֹא מְמָאֶנֶת שֶׁמָּא גְּדוֹלָה הִיא. וּלְעִנְיַן חֲלִיצָה, אֵינָהּ חוֹלֶצֶת, עַד דְּאִיכָּא שְׁעוּרָא רַבָּא דְּכֻלְּהוּ:

משנה יג

הָרוֹאֶה כָּתֶם. שֶׁמְּצָאָהּ טִפַּת דָּם בַּחֲלוּקָּהּ:

הֲרֵי זוֹ מְקַלְקֶלֶת. אֵינָהּ יוֹדַעַת פֶּתַח נִדּוּתָהּ לֵידַע מָתַי יַתְחִילוּ אַחַד עָשָׂר יוֹם שֶׁבֵּין נִדָּה לְנִדָּה, דְּהָא לֹא יָדְעָה אֵימָת חָזַאי:

וְחוֹשֶׁשֶׁת מִשּׁוּם זוֹב. אִם עָבְרוּ עָלֶיהָ שִׁלשָׁה יְמֵי זִיבָה מִשֶּׁלְבָשָׁה חָלוּק זֶה, וּמָצְאָה עָלָיו כֶּתֶם גָּדוֹל שִׁעוּר שְׁלשָׁה גְּרִיסִין וָעוֹד, כְּלוֹמַר מְעַט יוֹתֵר מִשְּׁלשָׁה גְּרִיסִין, מְסַפְּקִינַן לְהוּ דִּלְמָא כָּל חָדָא וַחֲדָא בְּחַד יוֹמָא, וְהַוְיָא זָבָה גְּדוֹלָה מְסָפֵק, וְאַף עַל גַּב דִּבְמָקוֹם אֶחָד נִמְצְאוּ:

וַחֲכָמִים אוֹמְרִים אֵין בַּכְּתָמִים מִשּׁוּם זוֹב. בַּגְּמָרָא מוֹקֵי מִלְּתַיְהוּ דַּחֲכָמִים דְּהָכָא, כִּיחִידָאָה, וְאָמַר דְּרַבִּי חֲנִינָא בֶּן אַנְטִיגְנוֹס הִיא. וּמוֹדֶה רַבִּי חֲנִינָא בֶּן אַנְטִיגְנוֹס שֶׁאִם לָבְשָׁה שָׁלֹשׁ חֲלוּקוֹת לְבָנוֹת בִּשְׁלשָׁה יָמִים בִּימֵי זִיבָה, חָלוּק לְיוֹם, וּמָצְאָה בְּכָל אַחַת מֵהֶן כֶּתֶם, דְּחוֹשֶׁשֶׁת לְזִיבוּת. וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר אִם רָאֲתָה שְׁנֵי יָמִים דָּם מְגוּפָהּ, וּבַשְּׁלִישִׁי לָבְשָׁה חָלוּק הַבָּדוּק לָהּ וּמָצְאָה בּוֹ כֶּתֶם, דִּפְשִׁיטָא דְּחוֹשֶׁשֶׁת לְזִיבוּת. וְלֹא נֶחֱלַק רַבִּי חֲנִינָא בֶּן אַנְטִיגְנוֹס דְּהוּא חֲכָמִים דְּמַתְנִיתִין, אֶלָּא עַל הַלּוֹבֶשֶׁת חָלוּק אֶחָד בִּשְׁלשָׁה יָמִים מִימֵי זִיבָתָהּ וּלְבַסּוֹף מָצְאָה כֶּתֶם גָּדוֹל שִׁעוּר שְׁלשָׁה גְּרִיסִין וָעוֹד בְּמָקוֹם אֶחָד, אוֹ אֲפִלּוּ בִּשְׁלשָׁה מְקוֹמוֹת, דְּאֵיהוּ סָבַר בִּכְהַאי גַּוְנָא אֵינָהּ חוֹשֶׁשֶׁת לְזִיבוּת, הוֹאִיל וְלֹא הָיוּ הַכְּתָמִים בִּשְׁלשָׁה חֲלוּקוֹת. וְרַבִּי מֵאִיר וְרַבָּנָן דְּאִיפְּלִיגוּ עֲלֵיהּ סָבְרֵי, כְּשֶׁמְּצָאָה שִׁעוּר שְׁלשָׁה גְּרִיסִין וָעוֹד בְּחָלוּק אֶחָד, בֵּין בְּמָקוֹם אֶחָד בֵּין בִּשְׁלשָׁה מְקוֹמוֹת, חוֹשֶׁשֶׁת לְזִיבוּת. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי חֲנִינָא בֶּן אַנְטִיגְנוֹס:

משנה יד

הָרוֹאֶה יוֹם אֶחָד עָשָׂר. שֶׁהוּא סוֹף יְמֵי זִיבָה. וּלְמָחָר מַתְחִילִין יְמֵי נִדָּה:

בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת. סְפֵק יוֹם הוּא וְהָוֵי דַּם זִיבָה, סְפֵק לַיְלָה וּתְחִלַּת נִדָּה:

תְּחִלַּת נִדָּה וְסוֹף נִדָּה. בַּגְּמָרָא מְפָרֵשׁ דְּהָכִי קָתָנֵי, תְּחִלַּת נִדָּה וְסוֹף זִיבָה. וּבַשְּׁבִיעִי לְנִדָּתָהּ, סוֹף נִדָּה וּתְחִלַּת זִיבָה. כְּלוֹמַר, בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת שֶׁל אַחַד עָשָׂר, אִם לַיְלָה הוּא, הֲרֵי רְאִיָּתָהּ תְּחִלַּת נִדָּה. וְאִם יוֹם, הֲרֵי הַדָּם דָּם שֶׁל סוֹף זִיבָה. וְאִם רָאֲתָה שְׁנֵי יָמִים קֹדֶם לָכֵן, חוֹשֶׁשֶׁת מִשּׁוּם זִיבָה. וְכֵן אִם רָאֲתָה בִּשְׁבִיעִי לְנִדָּתָהּ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, מְסַפְּקִינַן נַמִּי, אִם לַיְלָה הוּא, הֲרֵי הַדָּם דָּם שֶׁל תְּחִלַּת זִיבָה, וְאִם תִּרְאֶה שְׁנֵי יָמִים אֲחֵרֵי כֵן, חוֹשֶׁשֶׁת מִשּׁוּם זִיבָה. וְאִם יוֹם הוּא, הֲרֵי רְאִיָּתָהּ סוֹף יְמֵי נִדָּה, וְאַף עַל פִּי שֶׁתִּרְאֶה שְׁנֵי יָמִים אַחַר כָּךְ אֵינָהּ זָבָה:

יוֹם אַרְבָּעִים לַזָּכָר וְיוֹם שְׁמוֹנִים לַנְּקֵבָה בֵּין הַשִּׁמָּשׁוֹת לְכֻלָּן. כְּלוֹמַר בְּאֵיזוֹ מֵאֵלּוּ שֶׁתִּרְאֶה בֵּין הַשִּׁמָּשׁוֹת, סָפֵק דָּם טָמֵא סָפֵק דָּם טָהוֹר. וְאִם תִּרְאֶה שְׁנֵי יָמִים אֲחֵרִים חוּץ מִזּוֹ, הֲרֵי הִיא זָבָה מְסֻפֶּקֶת, וּמְבִיאָה קָרְבָּן וְאֵינוֹ נֶאֱכָל, שֶׁכָּל הַטּוֹעוֹת מְבִיאוֹת קָרְבָּן וְאֵינוֹ נֶאֱכָל:

הַשּׁוֹטוֹת. לַטּוֹעוֹת שֶׁאֵינָן יוֹדְעוֹת מָתַי יְמֵי נִדָּה וִימֵי זִיבָה, קָרֵי שׁוֹטוֹת:

עַד שֶׁאַתֶּם מְתַקְּנִים אֶת הַשּׁוֹטוֹת. אֶת הַטּוֹעוֹת הַלָּלוּ שֶׁרָאוּ בִּשְׁעַת הַסָּפֵק:

בֹּאוּ וְתַקְּנוּ אֶת הַפְּקָחוֹת. שֶׁרוֹאוֹת בְּשָׁעָה וַדַּאִית וְהֵן צְרִיכוֹת תִּקּוּן וּלְפָרֵשׁ יְמֵי שִׁמּוּרָן וְתַשְׁמִישָׁן. כְּגוֹן הָנָךְ דְּמַיְתֵי בַּבְּרַיְתָא, מִי שֶׁרוֹאָה יוֹם אֶחָד טָמֵא וְיוֹם אֶחָד טָהוֹר כָּל יָמֶיהָ, וְתָמִיד הִיא רוֹאָה בַּיּוֹם וְלֹא בַּלַּיְלָה, מְשַׁמֶּשֶׁת שְׁמִינִי לְיוֹם שֶׁרָאָתָה בּוֹ רְאִיָּה רִאשׁוֹנָה, שֶׁהֲרֵי טָהוֹרָה הִיא, שֶׁהֲרֵי בְּשִׁבְעָה לְעֶרֶב טָבְלָה וְלֹא תִּרְאֶה עַד תְּשִׁיעִי, הִלְכָךְ מְשַׁמֶּשֶׁת שְׁמִינִי שָׁלֵם לַיְלָה וְיוֹם, וְלַיְלָה שֶׁלְּאַחֲרָיו שֶׁהוּא נֶגֶהִי תְּשִׁיעִי. וּמְשַׁמֶּשֶׁת אַרְבָּעָה לֵילוֹת מִתּוֹךְ שְׁמֹנָה עָשָׂר יוֹם לִרְאִיָּה רִאשׁוֹנָה, שֶׁהֲרֵי אִשָּׁה זוֹ לֹא תִּהְיֶה זָבָה לְעוֹלָם, שֶׁאֵינָהּ רוֹאָה שְׁלֹשָׁה רְצוּפִים. וּכְשֶׁהִיא רוֹאָה תְּשִׁיעִי, תְּהֵא שׁוֹמֶרֶת עֲשִׂירִי וּתְשַׁמֵּשׁ בַּלַּיְלָה. וְתִרְאֶה בְּאַחַד עָשָׂר. וְתִשְׁמֹר שְׁנֵים עָשָׂר וּתְשַׁמֵּשׁ בַּלַּיְלָה. הֲרֵי שְׁנַיִם. וְתִרְאֶה בִּשְׁלֹשָׁה עָשָׂר, וְתִשְׁמֹר אַרְבָּעָה עָשָׂר וּתְשַׁמֵּשׁ בַּלַּיְלָה, הֲרֵי שְׁלֹשָׁה. וְתִרְאֶה חֲמִשָּׁה עָשָׂר, וְתִשְׁמֹר שִׁשָּׁה עָשָׂר וּתְשַׁמֵּשׁ בָּעֶרֶב, הֲרֵי אַרְבָּעָה. וּבִשְׁבָעָה עָשָׂר תִּרְאֶה, וְתִשְׁמֹר שְׁמֹנָה עָשָׂר. הֲרֵי כָּלוּ שְׁמֹנָה עָשָׂר וְלֹא שִׁמְּשָׁה אֶלָּא אַרְבָּעָה לֵילוֹת. לְבַד שְׁמִינִי וְלֵילוֹ. וְתַשְׁמִישׁ אַחֲרוֹן אֵינוֹ בְּתוֹךְ שְׁמֹנָה עָשָׂר. וּלְמָחָר בְּתִשְׁעָה עָשָׂר כְּשֶׁתִּרְאֶה, תְּהֵא תְּחִלַּת נִדָּה, שֶׁהֲרֵי שָׁלְמוּ אַחַד עָשָׂר שֶׁבֵּין נִדָּה לְנִדָּה, וְחוֹזֶרֶת לְמִנְיָנָהּ שֶׁאָמַרְנוּ. וְהָכִי אִיכָּא טוּבָא שֶׁצְּרִיכוֹת תִּקּוּן לִימֵי תַּשְׁמִישָׁן. וְכֻלְּהוּ מַיְתֵי לַהּ בַּבְּרַיְתָא בַּגְּמָרָא בְּפִרְקִין:

פרק ז

משנה א

דַּם הַנִּדָּה. מְטַמְּאִין לַחִין. דִּכְתִיב (ויקרא טו) וְהַדָּוָה בְּנִדָּתָהּ, מַה שֶּׁזָּב מִמֶּנָּה טָמֵא כְּמוֹתָהּ, וּבְשָׁעָה שֶׁזָּב לַח הוּא:

וּמְטַמְּאִים יְבֵשִׁים. דִּכְתִיב (שם) דָּם יִהְיֶה זֹבָהּ, בַּהֲוָיָתוֹ יִהְיֶה, וְאַף עַל פִּי שֶׁנִּתְיַבֵּשׁ:

וּבְשֵׂר הַמֵּת. מְטַמֵּא יָבֵשׁ, דִּכְתִיב (במדבר יב) אוֹ בְּעֶצֶם אָדָם, אָדָם דּוּמְיָא דְּעֶצֶם, מָה עֶצֶם יָבֵשׁ אַף בָּשָׂר יָבֵשׁ:

וְהַנִּיעַ. רַק רַךְ שֶׁיּוֹצֵא עַל יְדֵי נִעְנוּעַ. וַאֲנִי שָׁמַעְתִּי, לֵחָה הַיּוֹרֶדֶת מִן הַחֹטֶם. וּמִמַּעְיְנוֹת הַזָּב הֵן וַהֲוֵי אַב הַטֻּמְאָה:

וְהַשֶּׁרֶץ. דִּכְתִיב (ויקרא יא) הַנֹּגֵעַ בָּהֶם בְּמֹתָם, כְּעֵין מוֹתָם, דְּהַיְנוּ כְּשֶׁהֵם לַחִים כְּמוֹ שֶׁהָיוּ בְּעֵת מוֹתָם. אֲבָל כָּל זְמַן שֶׁהַשִּׁדְרָה קַיֶּמֶת וְהָעֲצָמוֹת מְחֻבָּרוֹת בַּשִּׁדְרָה, הוֹאִיל וְצוּרָתוֹ נִכֶּרֶת, כְּלַח הוּא נֶחְשָׁב:

וְהַנְּבֵלָה. דִּכְתִיב (שם) כִּי יָמוּת, כְּעֵין מִיתָה:

וְהַשִּׁכְבַת זֶרַע. שֶׁצָּרִיךְ שֶׁיְּהֵא רָאוּי לְהַזְרִיעַ:

מְטַמְּאִין לַחִין וְאֵין מְטַמְּאִין יְבֵשִׁין. הַזּוֹב מְטַמֵּא לַח וְלֹא יָבֵשׁ, דִּכְתִיב (שם טו) רָר בְּשָׂרוֹ אֶת זוֹבוֹ, כְּמִין רִיר שֶׁהוּא לַח. כְּמוֹ וַיּוֹרֶד רִירוֹ עַל זְקָנוֹ (שמואל א כא):

וְהַנִּיעַ וְהָרֹק. דִּכְתִיב (ויקרא טו) וְכִי יָרֹק, וּבָעֵית שֶׁיָּרֹק לַח הוּא:

וְכַמָּה הִיא שְׁרִיָּתָן. דְּנִימָא אִי הָדְרָא בְּכִי הַאי שְׁעוּרָא לַחִין הֵן:

בְּפוֹשְׁרִים מֵעֵת לְעֵת. אֲבָל אִי צְרִיכֵי טְפֵי מַיִם חַמִּים, אוֹ יוֹתֵר מִזְּמַן מֵעֵת לְעֵת, יְבֵשִׁין הֵן:

רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר בְּשַׂר הַמֵּת יָבֵשׁ, טָהוֹר. מִלְּטַמֵּא בְּכַזַּיִת. אֲבָל מְטַמֵּא טֻמְאַת רָקָב כְּמִלֹּא תַּרְוָד. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי:

משנה ב

מְטַמֵּא לְמַפְרֵעַ. כָּל טָהֳרוֹת שֶׁנִּמְצְאוּ בַּמֶּבוּי. דְּמָבוּי רְשׁוּת הַיָּחִיד הוּא לְעִנְיַן טֻמְאָה, וּסְפֵקוֹ טָמֵא:

אוֹ עַד שָׁעַת כִּבּוּד. מִפְּנֵי שֶׁחֲזָקַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בּוֹדְקִין מְבוֹאוֹתֵיהֶן בְּשָׁעַת כִּבּוּדֵיהֶן, וְאִם הָיָה שָׁם שֶׁרֶץ הָיָה רוֹאֶה אוֹתוֹ:

וְכֵן כָּתָם שֶׁנִּמְצָא בְּחָלוּק מְטַמֵּא לְמַפְרֵעַ. כָּל טָהֳרוֹת שֶׁעָשְׂתָה הָאִשָּׁה מִיּוֹם כִּבּוּס. אֲבָל אוֹתָן שֶׁל קֹדֶם כִּבּוּס, לֹא, מִפְּנֵי שֶׁחֲזָקַת בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל בּוֹדְקוֹת חֲלוּקֵיהֶם בְּשָׁעַת כִּבּוּסֵיהֶן:

הַיָּבֵשׁ מְטַמֵּא לְמַפְרֵעַ. עַד שָׁעַת כִּבּוּד. דְּאִיכָּא לְמֵימַר לְאַחַר כִּבּוּד מִיָּד נָפַל:

אֲבָל הַלַּח אֵינוֹ מְטַמֵּא לְמַפְרֵעַ. אֶלָּא עַד שָׁעָה שֶׁנּוֹכַל לוֹמַר אִם נָפַל בְּאוֹתוֹ יוֹם עֲדַיִן יָכוֹל לִהְיוֹת עַכְשָׁיו לַח. אֲבָל עַד שָׁעַת הַכִּבּוּד לִזְמַן מְרֻבֶּה, לֹא, דְּהָא לַח הוּא, וְאִי מֵהֵהִיא שַׁעְתָּא נָפַל, הָוֶה מִתְעֲבֵיד יָבֵשׁ. וְדוְקָא בְּשֶׁרֶץ הוּא דְּפָלֵיג רַבִּי שִׁמְעוֹן בֵּין לַח לְיָבֵשׁ. אֲבָל בְּכֻלָּם, אֲפִלּוּ לַח מְטַמֵּא לְמַפְרֵעַ עַד שָׁעַת כִּבּוּס, דְּאֵימַר יָבֵשׁ הָיָה וּמַיָּא הוּא דְּנָפַל עֲלֵיהּ. אֲבָל בְּשֶׁרֶץ לֵיכָּא לְמֵימַר הָכִי, דְּאִי אִיתָא דְּמַיִם נָפוּל עֲלֵיהּ, אִמַּרְטוּטֵי אִמַּרְטוּט. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן:

משנה ג

הַבָּאִים מֵרָקָם. שֶׁהֵן נָכְרִים וְדָמָן טָהוֹר. וְאַף עַל גַּב דְּרַבָּנָן גָּזְרוּ עַל הַנָּכְרִים שֶׁיִּהְיוּ כַּזָּבִים לְכָל דִּבְרֵיהֶם, עַל כְּתִמֵּיהֶם לֹא גָּזְרוּ:

מֵרָקָם. בֵּין קֹדֶשׁ וּבֵין שׁוּר, מְתַרְגְּמִינַן בֵּין רֶקֶם וּבֵין חַגְרָא:

שֶׁהֵן גֵּרִים. וְדָמָן טָמֵא:
וְטוֹעִים. כְּלוֹמַר, לֹא צְנִיעֵי כְּלֵי הַאי, וְאֵין מַצְנִיעִים אֶת כִּתְמֵיהֶן, הִלְכָּךְ חָיְישִׁינַן שֶׁמָּא כִּתָמִים שֶׁל אִשָּׁה נִדָּה הֵן:
הַבָּאִים מִבֵּין הַגּוֹיִם טְהוֹרִים. דְּלֹא גָּזְרוּ רַבָּנָן עַל כִּתְמֵיהֶן, כֵּיוָן דְּדָמָן וַדַּאי טָהוֹר מִן הַתּוֹרָה:
מִבֵּין יִשְׂרָאֵל וּמִבֵּין הַכּוּתִים רַבִּי מֵאִיר מְטַמֵּא. מַתְנִיתִין חַסּוֹרֵי מִחַסְּרָא וְהָכִי קָתָנֵי, מִבֵּין יִשְׂרָאֵל וּמִבֵּין הַכּוּתִים, טְמֵאִים, דִּכּוּתִים גֵּרֵי אֱמֶת הֵן וְדָמָן טָמֵא. כְּתָמִים הַנִּמְצָאִים בְּעָרֵי יִשְׂרָאֵל דְּהַיְנוּ בְּמָקוֹם גָּלוּי, טְהוֹרִים, דְּלֹא נֶחְשְׁדוּ עַל כִּתְמֵיהֶן וְאַצְנוֹעֵי מַצְנְעֵי לְהוּ. הַנִּמְצָאִין בְּעָרֵי כּוּתִים, רַבִּי מֵאִיר מְטַמֵּא, דְּכוּתִים נֶחְשְׁדוּ עַל כִּתְמֵיהֶן. וַחֲכָמִים מְטַהֲרִים, שֶׁלֹּא נֶחְשְׁדוּ עַל כִּתְמֵיהֶן וּמַצְנְעֵי לְהוּ, וְתַלְינַן לְהַאי כֶּתֶם בְּדַם חַיָּה אוֹ בְּהֵמָה, דְּאִלּוּ דַּם אִשָּׁה נִדָּה, לֹא הָיָה נִמְצָא בְּמָקוֹם גָּלוּי, דְּאִינְהוּ נַמֵּי מַצְנְעוּ לְהוּ כְּיִשְׂרָאֵל. וּכְבָר נִפְסְקָה הַהֲלָכָה דְּבַזְמַן הַזֶּה גָּזְרוּ עַל כּוּתִים לִהְיוֹת כַּנָּכְרִים לְכָל דִּבְרֵיהֶם, וְכִתְמֵיהֶן טְהוֹרִים כִּכְתָמֵי הַנָּכְרִים:

משנה ד

בְּכָל מָקוֹם. בְּמָקוֹם יִשְׂרָאֵל:
טְהוֹרִים. שֶׁחֲזָקָתָן אֵינָן מִדַּם נִדָּה, דְּאַצְנוֹעֵי מַצְנְעֵי לְהוּ:
בֵּית הַטֻּמְאוֹת. חֶדֶר שֶׁהַנָּשִׁים מִשְׁתַּמְּשׁוֹת בּוֹ בִּימֵי נִדּוּתָן:
קוֹבְרִין שָׁם. לְפִי שָׁעָה, כְּדֵי שֶׁיִּסָּלְקוּ אוֹתָן לְאַחַר זְמַן. וּלְפִי שֶׁאֵין אָנוּ יוֹדְעִין אִם הֵסִירוּ אוֹתָן אִם לָאו, מְטַמְּאִים בְּאֹהֶל:

משנה ה

נֶאֱמָנִים לוֹמַר קָבַרְנוּ. דְּטֻמְאַת מֵת מִידֵי דְּאוֹרַיְתָא הִיא. וּכְגוֹן שֶׁכֹּהֵן כּוּתִי עוֹמֵד שָׁם וּתְרוּמָה בְּיָדוֹ וְאוֹכְלָהּ, דְּלֵיכָּא לְמֵיחַשׁ שֶׁמָּא תְּרוּמָה טְמֵאָה הִיא. וּבְלָאו הָכִי אֵין נֶאֱמָנִין, דְּלֵית לְהוּ לְפָנֵי עִוֵּר לֹא תִתֵּן מִכְשׁוֹל, וְלֹא אִכְפַּת לָהֶם אִם אָנוּ חוֹטְאִין עַל פִּיהֶם:
אִם בִּכְּרָה. וְהוּא שֶׁרְאִינוּהוּ עוֹבֵד וְגוֹזֵז בּוֹ. דְּאִי לָאו דְּיָדַע דְּלָאו בְּכוֹר הוּא, לֹא עָבַר אַדְאוֹרַיְתָא, דִּכְתִיב (דברים טו) לֹא תַעֲבֹד בִּבְכֹר שׁוֹרֶךָ וְלֹא תָגֹז בְּכוֹר צֹאנֶךָ:
נֶאֱמָנִים עַל צִיּוּן קְבָרוֹת. לְצַיֵּן מָקוֹם הַקֶּבֶר. וְסוֹמְכִין עֲלֵיהֶן. וְאַף עַל גַּב דְּמִדְּרַבָּנָן הוּא, כֵּיוָן דִּכְתִיבָא, זְהִירִין בֵּיהּ. דִּכְתִיב (יחזקאל לט) וְרָאָה עֶצֶם אָדָם וּבָנָה אֶצְלוֹ צִיּוּן:
לֹא עַל הַסְּכָכוֹת. אִילָן הַמֵּסֵךְ עַל הָאָרֶץ וַעֲנָפָיו מֻבְדָּלִים וְיָדוּעַ וַדַּאי שֶׁיֵּשׁ קֶבֶר תַּחַת אַחַת הָאֳהָלוֹת וְאֵין יָדוּעַ אֵיזֶה הוּא, וּבָא כּוּתִי וְהֵעִיד עַל אֶחָד שֶׁזֶּה טָהוֹר, אֵינוֹ נֶאֱמָן, לְפִי שֶׁאֵינוֹ חָשׁ עַל הַסֹּפֵק:

וְלֹא עַל הַפְּרָעוֹת. אֲבָנִים גְּדוֹלוֹת בּוֹלְטוֹת מִן הַגָּדֵר, וְקֶבֶר תַּחַת אַחַת מֵהֶן וְאֵין אָנוּ יוֹדְעִים תַּחַת אֵיזוֹ מֵהֶן, וּבָא כּוּתִי וְהֵעִיד עַל מִקְצָתָן שֶׁהֵן טְהוֹרוֹת:

אֵינוֹ נֶאֱמָן. מִשּׁוּם דְּלִסְפֵּקָא לֹא חָיֵישׁ:

בֵּית הַפְּרָס. שָׂדֶה שֶׁנֶּחֱרַשׁ בָּהּ קֶבֶר. וְכָל מֵאָה אַמָּה שֶׁל סְבִיבוֹת הַקֶּבֶר אוֹקְמִינְהוּ רַבָּנָן בְּחֶזְקַת טֻמְאָה, שֶׁמָּא גִּלְגְּלָה הַמַּחֲרֵשָׁה וְהוֹלִיכָה עֶצֶם כַּשְּׂעֹרָה מִן הַמֵּת. וּפְרָס, לְשׁוֹן דָּבָר פָּרוּס וְשָׁבוּר, שֶׁעֲצָמוֹת שֶׁל מֵת נִפְרָסוּ שָׁם. וּמִפִּי אֲחֵרִים שָׁמַעְתִּי, עַל שֵׁם שֶׁמַּפְרִיסוֹת בְּנֵי אָדָם נִמְנָעִים לְלֶכֶת שָׁם מִפְּנֵי הַטֻּמְאָה:

זֶה הַכְּלָל. לַאֲתוֹיֵי תְּחוּמִים וְיֵין נָסֵךְ. שֶׁאֵין כּוּתִי נֶאֱמָן לוֹמַר עַד כָּאן תְּחוּם שַׁבָּת, דִּתְחוּמִין דְּרַבָּנָן, וְכוּתִים לֹא סְבִירָא לְהוּ. וְכֵן אֵין נֶאֱמָנִים עַל יֵין נָסֵךְ, לְפִי שֶׁאֵין נִזְהָרִים מִמַּגַּע נָכְרִי. וְכָל הַדְּבָרִים הַלָּלוּ לֹא נֶאֶמְרוּ אֶלָּא בַּדּוֹרוֹת הָרִאשׁוֹנִים, אֲבָל בַּזְּמַן הַזֶּה, הֵן כַּנָּכְרִים לְכָל דְּבָרֵיהֶם:

פרק ח

משנה א

הָרוֹאֶה כֶּתֶם. כְּנֶגֶד בֵּית הַתֶּרְפָּה. בֵּית הָעֶרְוָה:

טְמֵאָה. דְּאִיכָּא לְמֵימַר, דָּם מֵאוֹתוֹ מָקוֹם נָפַל:

עַל עֲקֵבָהּ. זִמְנִין דְּמִתְרְמֵי וְנָגַע בְּאוֹתוֹ מָקוֹם:

וְעַל רֹאשׁ גּוּדָלָהּ. דְּבַהֲדֵי דְּפָסְעָה מִתְרְמֵי גּוּדָל שֶׁבְּרַגְלָהּ לִהְיוֹת תַּחַת אוֹתוֹ מָקוֹם וְדָם נוֹטֵף עָלָיו:

עַל שׁוֹקָהּ וְעַל פַּרְסוֹתֶיהָ מִבִּפְנִים טְמֵאָה. כְּשֶׁאָדָם עוֹמֵד וּמְחַבֵּר רַגְלָיו וְשׁוֹקָיו זוֹ בָּזוֹ, כָּל מַה שֶּׁמְּחֻבָּר מֵהֶם זוֹ עִם זוֹ, קָרוֹי לִפְנִים:

מִבַּחוּץ. מִכָּאן וּמִכָּאן:

וְעַל הַצְּדָדִין. אֲחוֹרֵי הַשּׁוֹק כָּל גָּבְהָן כְּנֶגֶד הֶעָקֵב, וּלְפָנָיו כָּל גָּבְהָן כְּנֶגֶד הָרֶגֶל, קְרוּיִים צְדָדִים:

מִן הַחֲגוֹר וּלְמַטָּה. כְּנֶגֶד בֵּית הַתֶּרְפָּה הוּא:

אִם מַגִּיעַ כְּנֶגֶד בֵּית הַתֶּרְפָּה. כְּגוֹן שֶׁנִּמְצָא בְּרֹאשׁ בֵּית יָדָהּ סָמוּךְ לַיָּד, שֶׁפְּעָמִים שֶׁפּוֹשֵׁטְתָּן מִזְּרוֹעַ וְנוֹפֵל כְּנֶגֶד מַטָּה:

וְאִם לָאו. שֶׁלֹּא כְּנֶגֶד בֵּית הַתֶּרְפָּה, כְּגוֹן שֶׁנִּמְצָא סָמוּךְ לַכְּתֵפוֹת:

שֶׁהוּא חוֹזֵר. פְּעָמִים שֶׁרֹּאשׁ הֶחָלוּק נָהֵפְךְּ כְּנֶגֶד פָּנֶיהָ שֶׁל מַטָּה:

וְכֵן בַּפּוֹלִיוֹן. מִטְפַּחַת שֶׁהִיא מִתְכַּסָּה בּוֹ:

משנה ב

וְתוֹלָה. הַכֶּתֶם שֶׁמָּצְאָה:

בְּכָל דָּבָר שֶׁהִיא יְכוֹלָה לְתָלוֹת. לוֹמַר שֶׁלֹּא מִמֶּנָּה הָיְתָה:

מַאֲכֶלֶת. כִּנָּה:

עַד כַּמָּה הִיא תּוֹלָה. בְּדַם מַאֲכֶלֶת:

עַד כַּגְּרִיס. אֲבָל טִפֵּי מֵהֶכִי אֵין דַּם מַאֲכֶלֶת כָּל כָּךְ גָּדוֹל. וּבְהֶכִי מִיהָא תַּלְיָא וְאַף עַל פִּי שֶׁלֹּא יָדְעָה שֶׁהָרְגָה. וְרַבִּי חֲנִינָא פְּלִיג אַתַּנָּא קַמָּא דְּאָמַר הָרְגָה אֵין, לֹא הָרְגָה לֹא. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי חֲנִינָא בֶּן אַנְטִיגְנוֹס:

וְתוֹלָה בִּבְנָהּ וּבְבַעְלָהּ. הַשּׁוֹכְבִים אֶצְלָהּ אִם יֵשׁ בָּהֶן מַכָּה, לוֹמַר שֶׁכֻּלָּם זֶה מֵהֶן הָיָה:

וְאִם יֵשׁ בָּהּ מַכָּה. שֶׁהֶעֱלְתָה קְרוּם:

וְהִיא יְכוֹלָה לְהִתְגַּלַּע. לְהִגָּלוֹת. מִלְּשׁוֹן לִפְנֵי הִתְגַּלַּע הָרִיב (משלי יז). כְּלוֹמַר, שֶׁיָּסִיר הַקְּרוּם וְיִקָּלֵף וְתִתְגַּלֶּה הַמַּכָּה וְיֵצֵא מִמֶּנָּה דָּם, תּוֹלָה בָהּ:

משנה ג

דָּם וְלֹא כֶתֶם. וַחֲכָמִים הוּא דְּגָזוּר עַל הַכְּתָמִים, לְפִיכָךְ הוֹלְכִים בָּהֶם לְהָקֵל:

משנה ד

עַד שֶׁהוּא נָתוּן תַּחַת הַכֹּר. הַבֶּגֶד שֶׁמְּקַנַּחַת בּוֹ אֶת עַצְמָהּ בְּשָׁעַת תַּשְׁמִישׁ, קְרוּי עֵד:

דָּם עָגֹל טָהוֹר. דְּדָם מַאֲכֶלֶת הוּא:

מָשׁוּךְ טָמֵא. וְאִם טִפָּה מְשׁוּכָה הִיא, טְמֵאָה, שֶׁחֲזְקָתָהּ שֶׁהִיא מִמֶּנָּה, וּבְעֵת שֶׁקִּנְּחָה עַצְמָהּ נִתְלָה זֶה הַדָּם בָּעֵד:

דִּבְרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בַּר רַבִּי צָדוֹק. וְכֵן הֲלָכָה:

פרק ט

משנה א

הָאִשָּׁה שֶׁהִיא עוֹשָׂה צָרְכֶיהָ. מַשְׁתֶּנֶת מַיִם:

אִם עוֹמֶדֶת טְמֵאָה. דְּאָמְרִינַן מֵי רַגְלַיִם הֲדוּר לַמָּקוֹר וַאֲתָא דָּם מִן הַמָּקוֹר בַּהֲדֵיהוּ:

יוֹשֶׁבֶת טְהוֹרָה. בַּגְּמָרָא מוֹקְמִינַן לַהּ בְּיוֹשֶׁבֶת עַל שְׂפַת הַסֵּפֶל וּמְקַלַּחַת מֵי רַגְלַיִם לְתוֹכוֹ בְּחֹזֶק. וּכְשֶׁהִיא מְקַלַּחַת בְּחֹזֶק, אֵין דֶּרֶךְ דַּם הַמָּקוֹר לָצֵאת עִם מֵי רַגְלַיִם. וְאִי לְבָתַר דְּתַמּוּ מַיָּא בָּא דָּם זֶה מִן הַמָּקוֹר, לֹא הָיָה הַדָּם נִמְצָא בְּתוֹךְ הַסֵּפֶל אֶלָּא עַל שְׂפַת הַסֵּפֶל, שֶׁדָּם הַבָּא מִן הַמָּקוֹר, שׁוֹתֵת וְיוֹרֵד וְאֵינוֹ מְקַלֵּחַ. וְדָם זֶה שֶׁנִּמְצָא בְּתוֹךְ הַסֵּפֶל, עַל כָּרְחֵךְ מִמְּקוֹם מֵי רַגְלַיִם בָּא וּמִכָּה יֵשׁ בָּהּ שָׁם, וְלֹא מִן הַמָּקוֹר. וּבְעוֹמֶדֶת עַל שְׂפַת הַסֵּפֶל וּמְקַלַּחַת בְּתוֹךְ

הַסֵּפֶל, לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לְהַעֲמִידָהּ, דְּעוֹמֶדֶת אִי אֶפְשָׁר לָהּ לְקַלֵּחַ, וּלְהָכִי אִצְטְרִיךְ תַּנָּא לְמִנְקַט יוֹשֶׁבֶת:

רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ טְהוֹרָה. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי:

משנה ב

שֶׁעָשׂוּ צְרָכֵיהֶן. הִטִּילוּ מֵי רַגְלַיִם:

רַבִּי יוֹסֵי מְטַהֵר. דְּהָא אֶפְלוּ בְּאִשָּׁה גְּרִידְתָא דְּלֵיכָא אֶלָּא חֲדָא סְפֵקָא, סָפֵק בָּא מִן הַמָּקוֹר, סָפֵק בָּא מִמָּקוֹם מֵי רַגְלַיִם, מְטַהֵר רַבִּי יוֹסֵי לְעֵיל, וְכָל שֶׁכֵּן הָכָא דְּדִלְמָא מֵאִישׁ אָתֵי. וְלֹא הָדַר תַּנָּא הָכָא רַבִּי יוֹסֵי מְטַהֵר, אֶלָּא לְאַשְׁמוֹעִינַן מִמִּשְׁנָה יְתֵירְתָא דַּאֲפִלּוּ לְכַתְּחִלָּה מְטַהֵר רַבִּי יוֹסֵי לְאִשָּׁה שֶׁעוֹשָׂה צְרָכֶיהָ וְרָאֲתָה דָּם, שֶׁתִּתְעַסֵּק בְּטָהֳרוֹת. דְּלֹא תֵּימָא דַּוְקָא דְּיָעֲבַד מְטַהֵר רַבִּי יוֹסֵי טָהֳרוֹת שֶׁנִּתְעַסְּקָה בָּהֶן, אֲבָל לְכַתְּחִלָּה לֹא אָמְרִינַן לַהּ שֶׁתִּתְעַסֵּק, קָמַשְׁמַע לָן:

וְרַבִּי שִׁמְעוֹן מְטַמֵּא. אֲפִלּוּ הָכָא דְּאִיכָּא סְפֵק סְפֵקָא, כִּדְקָתָנֵי טַעֲמָא:

שֶׁחֲזָקַת דָּמִים מִן הָאִשָּׁה. וּלְעֵיל פָּסְקִינַן הֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי דִּמְטַהֵר וַאֲפִלּוּ בְּחַד סְפֵקָא, כָּל שֶׁכֵּן הָכָא דְּאִיכָּא תַּרְתֵּי:

משנה ג

הִשְׁאִילָהּ חֲלוּקָּהּ. וְאַחַר כָּךְ לְבַשְׁתָּהּ הִיא וּמָצְאָה עָלָיו כֶּתֶם:

לְנָכְרִית אוֹ לְנִדָּה. לְנָכְרִית שֶׁהִיא רוֹאָה דָּם, שֶׁהִיא גְּדוֹלָה וְיָדַעְנוּ בָּהּ שֶׁכְּבָר רָאֲתָה, דּוּמְיָא דְּנִדָּה:

הֲרֵי זוֹ תּוֹלָה בָהּ. וּטְהוֹרָה. דְּכֵיוָן דְּנִדָּה הִיא, לֹא מְקַלְקְלָה לַהּ מִידִּי. וְנָכְרִית נַמִּי טְמֵאָה וְתָלְיָא בָּהּ. אֲבָל יִשְׂרְאֵלִית טְהוֹרָה שֶׁשְּׁאֲלָה חָלוּק מֵחֲבֶרְתָּהּ טְהוֹרָה, וְאַחַר כָּךְ לְבָשַׁתּוּ חֲבֶרְתָּהּ, שְׁתֵּיהֶן טְמֵאוֹת, כִּדְקָתָנֵי שָׁלֹשׁ נָשִׁים וְכוּ', דְּכֵיוָן דְּאִי תְּלֵיָא בָּהּ, מְקַלְקְלָא לַהּ, מַאי חָזֵית דִּמְקַלְקֶלֶת לְהַהִוא טְפֵי מֵהַהִוא:

שֶׁל אֶבֶן. דְּאֵינוֹ מְקַבֵּל טֻמְאָה. וְסַפְסָל דְּרֵישָׁא [אַיְירֵי] בִּכְלֵי עֵץ דְּרָאוּי לִטָּמֵא בְּמוֹשַׁב הַזָּב וְהַנִּדָּה:

אֵינוֹ מְקַבֵּל כְּתָמִים. כְּלוֹמַר לֹא גָּזְרוּ עַל כְּתָמִים הַנִּמְצָאִים בּוֹ. וְטַעֲמָא דְּרַבִּי נָחֶמְיָה, דִּכְתִיב (ישעיה ג) וְנִקָּתָה לָאָרֶץ תֵּשֵׁב, כֵּיוָן שֶׁיִּשְׁבָה לָאָרֶץ שֶׁאֵינָהּ מְקַבֶּלֶת טֻמְאָה, נִקָּתָה. וְהוּא הַדִּין לְכָל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מְקַבֵּל טֻמְאָה. וְכֵן אִם יָשְׁבָה עַל גַּבֵּי כְּלֵי חֶרֶס, שֶׁאֵין מְקַבֵּל טֻמְאָה מִגַּבּוֹ, אוֹ עַל גַּבֵּי מַטְלְנִיּוֹת שֶׁל בֶּגֶד שֶׁאֵין בָּהֶן שָׁלֹשׁ עַל שָׁלֹשׁ שֶׁאֵינָן מְקַבְּלִין טֻמְאָה, בְּכָל אֵלּוּ לֹא גָּזְרוּ עַל כְּתָמִים הַנִּמְצָאִים בָּהֶם. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי נָחֶמְיָה:

משנה ד

וְתוֹלוֹת זוֹ בָזוֹ. שֶׁאִם הָיְתָה הָאַחַת מְעֻבֶּרֶת, תּוֹלָה הַדָּם בְּשֶׁאֵינָהּ מְעֻבֶּרֶת, וְהִיא טְהוֹרָה:
וְאִם לֹא הָיוּ רְאוּיוֹת. כְּגוֹן שֶׁהָיוּ כֻּלָּן מְעֻבָּרוֹת אוֹ כֻּלָּן מֵנִיקוֹת, כֻּלָּן טְמֵאוֹת כְּאִלּוּ רְאוּיוֹת לִרְאוֹת, דְּמִכָּל מָקוֹם דָּם מְבֵינֵיהוּ נָפֵק:

משנה ה

תַּחַת הַפְּנִימִית. אוֹתָהּ שֶׁל צַד הַקִּיר קְרוּיָה פְּנִימִית, וְחִיצוֹנָה קְרוּיָה אוֹתָהּ שֶׁל צַד דֶּרֶךְ עֲלִיַּת הַמִּטָּה. וְהָא דְּמַפֵּלֵיג תַּנָּא הָכָא בֵּין כְּשֶׁנִּמְצָא תַּחַת הַפְּנִימִית לְנִמְצָא תַּחַת הַחִיצוֹנָה, וּלְעֵיל קָתָנֵי וְנִמְצָא דָּם תַּחַת אַחַת מֵהֶן כֻּלָּן טְמֵאוֹת, וְלֹא מְפַלֵּיג בֵּין נִמְצָא תַּחַת פְּנִימִית לְנִמְצָא תַּחַת חִיצוֹנָה, מְפָרֵשׁ בַּגְּמָרָא דִּלְעֵיל אֲיִרֵי כְּשֶׁהֵן תְּכוּפוֹת וּדְבוּקוֹת יַחַד, הִלְכָךְ אֵיכָא לְסַפּוֹקֵי בַּחִיצוֹנָה אֲפִלּוּ כְּשֶׁנִּמְצָא הַדָּם תַּחַת הַפְּנִימִית:
אֵימָתַי. אֲמִרוּ נִמְצָא תַּחַת הַחִיצוֹנָה פְּנִימִית טְהוֹרָה:
בִּזְמַן שֶׁעָבְרוּ דֶּרֶךְ מַרְגְּלוֹת הַמִּטָּה. דְּלֹא עָבְרָה פְּנִימִית עַל מְקוֹם מְצִיאַת הַדָּם:
אֲבָל עָבְרוּ שִׁלְשְׁתָּן דֶּרֶךְ עֶלְיָה. שֶׁהֵן דּוֹרְסוֹת וְעוֹבְרוֹת עַל הַחִיצוֹנָה:
כֻּלָּן טְמֵאוֹת. וַאֲפִלּוּ פְּנִימִית, דְּשָׁמְא כְּשֶׁעָבְרָה פְּנִימִית דֶּרֶךְ שָׁם נָפַל מִמֶּנָּה:
לְגַל טָמֵא. שֶׁהָיָה שָׁם כַּזַּיִת מִן הַמֵּת:
עַד שֶׁמַּגִּיעַ לְסֶלַע אוֹ לִבְתוּלָה. קַרְקַע בְּתוּלָה. וְאִם לֹא מָצָא, הַגַּל טָהוֹר, דְּאָמוּר בָּא עוֹרֵב וְנָטַל אֶת הַטְּמֵאָה. אֲבָל הָכָא כְּשֶׁבָּדְקוּ שִׁלְשְׁתָּן וּמָצְאוּ טְהוֹרוֹת, מוֹדוּ רַבָּנָן לְרַבִּי מֵאִיר דְּכֻלָּן טְמֵאוֹת, דְּהַאי דָּם מֵהֵיכָא אֲתָא, עַל כָּרְחָךְ מֵחֲדָא מִנַּיְהוּ הוּא. וַהֲלָכָה כַּחֲכָמִים:

משנה ו

שִׁבְעָה סַמְמָנִים מַעֲבִירִין עַל הַכָּתָם. שֶׁאֵין הַדָּם בָּטֵל עַד שֶׁיַּעֲבִיר כֻּלָּן עָלָיו:
רֹק תָּפֵל וּמֵי גְּרִיסִין. מְפָרֵשׁ לְקַמָּן בְּמַתְנִיתִין:
נֶתֶר. אלו"ם בְּלַעַ"ז. וּמִין קַרְקַע הוּא וּמַזְהִיר. וּבַעֲרָבִי קוֹרִין לוֹ שי"ב:
בּוֹרִית. מִין צֶמַח הוּא שֶׁמְּנַקֶּה וּמְטַהֵר:
קְמוֹנְיָא. עֵשֶׂב שֶׁמְּיַבְּשִׁים אוֹתוֹ וְטוֹחֲנִים אוֹתוֹ וּמְנַקִּין בַּעֲפָרוֹ אֶת הַיָּדַיִם לְהַעֲבִיר אֶת הַזֵּהֲמָא. וּבְלָשׁוֹן גְּמָרָא קְרוּי שְׁלוֹף דּוֹק:
אֶשְׁלָג. לֹא אִתְפָּרַשׁ לִי:
הִטְבִּילוֹ. לַבֶּגֶד שֶׁיֵּשׁ בּוֹ כֶּתֶם קֹדֶם שֶׁהֶעֱבִיר עָלָיו הַסַּמְמָנִים הַלָּלוּ:
הֲרֵי זֶה צָבַע. דְּאִי הֲוָה דָּם הֲוָה עָבַר:
שֶׁדַּהָה. נִשְׁתַּנָּה מֵאַדְמִימוּתוֹ:

משנה ז

שֶׁלֹּא טָעַם כְּלוּם מִבָּעֶרֶב. כָּל אוֹתָהּ הַלַּיְלָה, וְהַיְנוּ תְּפֵל בְּלֹא טַעַם. וְהוּא שֶׁיְּשַׁן מֵחֲצוֹת אַחֲרוֹן שֶׁל לַיְלָה עַד הַבֹּקֶר. וְעַד שֶׁלֹּשׁ שָׁעוֹת בַּיּוֹם נִקְרָא רַק תְּפֵל לְעִנְיָן זֶה. וְאִם הִשְׁכִּים בַּבֹּקֶר וְשָׁנָה פְּרָקוֹ, לֹא הָוֵי רַק תְּפֵל:

לְעִסַּת גְּרִיסִין שֶׁל פּוֹל חֲלוּקַת נָפָשׁ. שֶׁנֶּחֱלַק הָאֹכֶל מִן הַקְּלִפָּה. לוֹעֶסֶה לִגְרִיסַת הַפּוֹל וּמַעֲבִירוֹ עַל הַכֶּתֶם:

שֶׁהֶחֱמִיצוּ. שֶׁהִסְרִיחוּ. וְכַמָּה חֲמוּצָן, כָּל שֶׁשָּׁהוּ שְׁלֹשָׁה יָמִים:

וְצָרִיךְ לְכַסְכֵּס. לְשַׁפְשֵׁף שָׁלֹשׁ פְּעָמִים לְכָל סַם וְסַם, כְּדֶרֶךְ כִּבּוּס בְּגָדִים שֶׁכּוֹפֵל צַד עִם צַדּוֹ וּמְשַׁפְשֵׁף:

כְּסִדְרָן. שֶׁשָּׁנוּיִים כָּאן:

לֹא עָשָׂה וְלֹא כְלוּם. לֹא לִבְדֹּק וְלֹא לְבַטֵּל:

משנה ח

כָּל אִשָּׁה שֶׁיֵּשׁ לָהּ וֶסֶת דַּיָּהּ שְׁעָתָהּ. לְעֵיל בְּפֶרֶק קַמָּא תְּנִינָא לַהּ, וְהָתָם מַיְרֵי בְּוֶסֶת דְּיוֹמֵי כְּגוֹן מֵחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם, אוֹ מֵחֹדֶשׁ לְחֹדֶשׁ, וְהָכָא מַיְרֵי בְּוֶסֶת דִּבְנוּפָהּ, שֶׁכָּל זְמַן שֶׁיִּרְאוּ בָהּ סִימָנִים הַלָּלוּ רְגִילָה לִרְאוֹת בָּהֶן, אֲבָל אֵין לָהּ זְמַן קָבוּעַ לִרְאוֹת:

מְפַהֶקֶת. יֵשׁ מְפָרְשִׁים, פּוֹתַחַת פִּיהָ בְּכָל כֹּחָהּ. אלחר"י בְּלַעַ"ז. וְיֵשׁ מְפָרְשִׁים, פּוֹשֶׁטֶת זְרוֹעוֹתֶיהָ וְגוּפָהּ. אשטרנ"י קלא"ר בְּלַעַ"ז:

בְּפִי כְרֵסָהּ. נֶגֶד טַבּוּרָהּ:

שִׁפּוּלֵי מַעֶיהָ. בֵּית הָרֶחֶם:

וְשׁוֹפַעַת. מְפָרֵשׁ בַּגְּמָרָא שֶׁשּׁוֹפַעַת דָּם טָמֵא מִתּוֹךְ דָּם טָהוֹר, כְּגוֹן שֶׁהִיא רְגִילָה לִרְאוֹת דָּם טָהוֹר תְּחִלָּה, דְּהַיְנוּ דָּם שֶׁאֵינוֹ מֵחֲמִשָּׁה דָּמִים טְמֵאִין, וְאַחַר כָּךְ דָּם טָמֵא. וְהַאי נַמִּי הָוֵי וֶסֶת. וְכָל שֶׁעָה שֶׁתִּרְאֶה דָּם טָמֵא אַחַר דָּם טָהוֹר, דַּיָּהּ שַׁעְתָּהּ:

צְמַרְמוֹרֶת. לְשׁוֹן סָמַר מִפַּחְדָּךְ בְּשָׂרִי (תהלים קיט). אריצמינ"ט בְּלַעַ"ז:

אוֹחֶזֶת אוֹתָהּ. כָּךְ לְמוּדָה לִהְיוֹת בְּכָל עֵת שֶׁהִיא רוֹאָה:

וְכֵן כַּיּוֹצֵא בָהֶן. מִשְּׁאָר סִימָנִים שֶׁהַנָּשִׁים הָרוֹאוֹת דָּם לְמוּדוֹת לִהְיוֹת בָּכָךְ. כְּגוֹן שֶׁרֹאשָׁהּ כָּבֵד עָלֶיהָ, אוֹ אוֹחֶזֶת רֶתֶת וָרַעַד, אוֹ כְּאֵב לֵב, וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה, אִם קָבְעָה לָהּ שָׁלֹשׁ פְּעָמִים הֲרֵי זֶה וֶסֶת:

משנה ט

לְמוּדָה לִהְיוֹת רוֹאָה בְּתְחִלַּת הַוָּסָתוֹת. שֶׁבְּגוּפָהּ, כְּגוֹן בִּתְחִלַּת הָעִטּוּשִׁים וְהַפִּהוּקִין וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן:

אַף יָמִים וְשָׁעוֹת וְסָתוֹת. שָׁעוֹת נַמִּי וְסָתוֹת נִינְהוּ, וּבָתַר דִּידְהוּ אָזְלִינַן. שֶׁאִם הָיְתָה רְגִילָה לִרְאוֹת מֵעֶשְׂרִים יוֹם לְעֶשְׂרִים יוֹם וּמִשֵּׁשׁ שָׁעוֹת לְשֵׁשׁ שָׁעוֹת, מֵתְרוֹת לְשַׁמֵּשׁ בְּיוֹם עֶשְׂרִים עַד שֵׁשׁ שָׁעוֹת, וְחוֹשֶׁשֶׁת בְּשָׁעָה שִׁשִּׁית לְבַד. עָבְרָה שָׁעָה שִׁשִּׁית וְלֹא רָאָתָה, מֻתֶּרֶת לְשַׁמֵּשׁ כָּל הַיּוֹם כֻּלּוֹ:

הָיְתָה לְמוּדָה לִהְיוֹת רוֹאָה עִם הֶנֵּץ הַחַמָּה. סִיּוּמָא דְּמִלְּתָא דְּרַבִּי יוֹסֵי הִיא:

אֵינָהּ אֲסוּרָה אֶלָּא עִם הֶנֵּץ הַחַמָּה. וְכָל הַלַּיְלָה מְשַׁמֶּשֶׁת. וְאִם עָבַר הֶנֵּץ הַחַמָּה וְלֹא רָאָתָה, מְשַׁמֶּשֶׁת כָּל הַיּוֹם. דְּדַוְקָא שְׁעַת הַוְסָתוֹת חוֹשֶׁשֶׁת, וְתוּ לֹא:

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר כָּל הַיּוֹם שָׁלְהּ. כְּלוֹמַר מֻתֶּרֶת לְשַׁמֵּשׁ כָּל הַיּוֹם, מִשֶּׁעָבַר הֶנֵּץ הַחַמָּה וְלֹא רָאָתָה. אֲבָל כָּל הַלַּיְלָה שֶׁלִּפְנֵי הֶנֵּץ הַחַמָּה שֶׁל וֶסְתָּהּ, אֲסוּרָה לְשַׁמֵּשׁ. וְעִם הֶנֵּץ הַחַמָּה דְּקָתָנֵי, הַיְנוּ דִּרְגִילָה לִמְחֲזֵי בְּסוֹף לֵילְיָא מִקַּמֵּי דִּלְמָטֵי תְּחִלַּת יָמָמָא, וַאֲנַן אְסְרִינַן לַהּ כָּל עוֹנַת וֶסְתָּהּ. נִמְצֵאת אֲסוּרָה כָּל הַלַּיְלָה שֶׁהִיא עוֹנַת וֶסְתָּהּ. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה:

משנה י

וְאֵינָהּ מִטַּהֶרֶת מִן הַוֶּסֶת. שֶׁפָּסַק מִמֶּנָּה, שֶׁלֹּא לָחֹשׁ לוֹ:

משנה יא

יֵשׁ גֶּפֶן שֶׁיֵּינָהּ אָדֹם וְיֵשׁ גֶּפֶן שֶׁיֵּינָהּ שָׁחֹר. כְּךְ יֵשׁ אִשָּׁה שִׁדָּם שָׁלְהּ אָדֹם, וְיֵשׁ שִׁדָּם שָׁלְהּ שָׁחֹר:

כָּל גֶּפֶן יֵשׁ בָּהּ יַיִן. כָּל אִשָּׁה יֵשׁ לָהּ דַּם נִדָּה וְדַם בְּתוּלִים:

וְשָׁאֵין בָּהּ הֲרֵי זֶה דּוֹרְקְטִי. דּוֹר קָטוּעַ. כְּלוֹמַר קְטוּעַ בָּנִים, עֲקָרָה שֶׁאֵינָהּ יוֹלֶדֶת:

פרק י

משנה א

תֵּינוֹקֶת. נוֹתְנִין לָהּ אַרְבָּעָה לֵילוֹת. וַאֲפִלּוּ רוֹאָה, אָמְרִינַן דַּם בְּתוּלִים הוּא וְטָהוֹר:

עַד שֶׁתִּחְיֶה הַמַּכָּה. שֶׁתִּתְרַפֵּא הַמַּכָּה שֶׁל בְּעִילָה. וְכָל זְמַן שֶׁהַדָּם שׁוֹתֶת מִמֶּנָּה כְּשֶׁהִיא עוֹמֶדֶת, וּכְשֶׁהִיא יוֹשֶׁבֶת אֵינוֹ שׁוֹתֶת, אוֹ שֶׁשּׁוֹתֶת כְּשֶׁהִיא יוֹשֶׁבֶת עַל גַּבֵּי דָּבָר קָשֶׁה, וּכְשֶׁיּוֹשֶׁבֶת עַל גַּבֵּי דָּבָר רַךְ כְּגוֹן עַל גַּבֵּי כָּרִים וּכְסָתוֹת אֵינוֹ שׁוֹתֶת, בְּיָדוּעַ שֶׁלֹּא חָיְתָה הַמַּכָּה, וּמֵחֲמַת הַמַּכָּה שֶׁל בְּתוּלִים בָּא הַדָּם. אֲבָל אִם הַדָּם שׁוֹתֶת בֵּין כְּשֶׁהִיא עוֹמֶדֶת בֵּין כְּשֶׁהִיא יוֹשֶׁבֶת וּבֵין כְּשֶׁיּוֹשֶׁבֶת עַל דָּבָר רַךְ וּבֵין כְּשֶׁיּוֹשֶׁבֶת עַל דָּבָר קָשֶׁה, אֵין זֶה דַּם מַכָּה אֶלָּא דַּם נִדָּה:

הִגִּיעַ זְמַנָּהּ לִרְאוֹת. וְלֹא רָאָתָה, וְנִשֵּׁאת:

עַד מוֹצָאֵי שַׁבָּת אַרְבָּעָה לֵילוֹת. שֶׁהֲרֵי הִיא נִשֵּׂאת בְּרִבִיעִי. דִּבְתוּלָה נִשֵּׂאת לְיוֹם רְבִיעִי וְנִבְעֶלֶת לֵיל חֲמִישִׁי:

בְּעִילַת מִצְוָה. בְּעִילָה רִאשׁוֹנָה:

כָּל הַלַּיְלָה כֻּלָּהּ. וַאֲפִלּוּ בּוֹעֵל בְּעִילוֹת הַרְבֵּה. וְכָל הַדְּבָרִים הַלָּלוּ, בַּדּוֹרוֹת הָרִאשׁוֹנִים בִּלְבַד, אֲבָל אַחַר שֶׁפָּשְׁטָה הַחֻמְרָא שֶׁהֶחְמִירוּ בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל עַל עַצְמָן שֶׁאֲפִלּוּ רוֹאוֹת דָּם טִפָּה כְּחַרְדָּל יוֹשְׁבוֹת עָלֶיהָ שִׁבְעָה נְקִיִּים, כָּל הַנּוֹשֵׂא בְּתוּלָה אֲפִלּוּ קְטַנָּה שֶׁלֹּא הִגִּיעַ זְמַנָּהּ לִרְאוֹת וְלֹא רָאֲתָה מֵעוֹלָם, לְאַחַר שֶׁבָּעַל בְּעִילַת מִצְוָה אֵין מָתֵר לוֹ לָבֹא עָלֶיהָ עַד שֶׁתִּסְפֹּר שִׁבְעָה נְקִיִּים אַחַר שֶׁיִּפְסֹק הַדָּם, כְּדִין שְׁאָר נָשִׁים שֶׁרוֹאוֹת דָּם:

משנה ב

לֹא הִפְרִישָׁה. לֹא בָּדְקָה עַצְמָהּ לְהַפְרִישׁ בְּטָהֳרָה:

וּלְאַחַר יָמִים. לְאַחַר שֶׁטָּבְלָה בְּלֵיל שְׁמִינִי:

הֲרֵי זוֹ בְּחֶזְקַת טָהֳרָה. בַּיָּמִים שֶׁבֵּין טְבִילָתָהּ לִמְצִיאַת טֻמְאָה. וְטָהֳרוֹתֶיהָ שֶׁנִּגְעָה בָּהֶן טְהוֹרוֹת, דְּאֵמוּר הַשְׁתָּא הוּא דַּחֲזַאת:

וּמְטַמְּאָה מֵעֵת לְעֵת. אֲרִישָׁא קָאֵי, דְּקָתָנֵי וּלְאַחַר יָמִים בָּדְקָה וּמָצְאָה טְמֵאָה הֲרֵי הִיא בְּחֶזְקַת טָהֳרָה, אֲבָל מְטַמְּאָה מֵעֵת לְעֵת שֶׁל רְאִיָּה זוֹ אוֹ מִפְּקִידָה לִפְקִידָה:

אֲפִלּוּ בַּשְּׁנִיָּה לְנִדָּתָהּ. בָּדְקָה שַׁחֲרִית וּמָצְאָה טְהוֹרָה, וּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת לֹא הִפְרִישָׁה, וְלִבְסוֹף שִׁבְעָה טָבְלָה, וּלְאַחַר יָמִים בָּדְקָה וּמָצְאָה טְמֵאָה, הֲרֵי זוֹ עַד עַכְשָׁיו בְּחֶזְקַת טָהֳרָה. וְשָׁלֹשׁ מַחֲלֹקוֹת בַּדָּבָר, לְתַנָּא קַמָּא בְּדִיקַת שַׁחֲרִית דִּשְׁבִיעִי הוּא דִּמְטַהֲרָתָהּ, אֲבָל שְׁנֵי לְנִדָּתָהּ, לֹא. וּלְרַבִּי יְהוּדָה אֲפִלּוּ בְּדִיקַת שַׁחֲרִית דִּשְׁבִיעִי לֹא מְטַהֲרָה עַד שֶׁתִּפְרֹשׁ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת. וּלְרַבָּנָן אֲפִלּוּ בַּשֵּׁנִי, דְּכֵיוָן דְּפָסַק פְּסַק. וְדַוְקָא בַּשֵּׁנִי הוּא דִּמְטַהֲרֵי רַבָּנָן, אֲבָל בְּרִאשׁוֹן מְצָאָה טְהוֹר וְשׁוּב לֹא בָּדְקָה, וְטָבְלָה בְּלֵיל שְׁמִינִי, וְעָשְׂתָה טָהֳרוֹת, וְאַחַר כָּךְ מְצָאָה טְמֵא, לֹא מְטַהֲרֵי רַבָּנָן, לְפִי שֶׁבְּיוֹם רִאשׁוֹן הֶחְזִקָה מַעְיָן פָּתוּחַ. וּמִשּׁוּם הָכִי קָתָנֵי וַאֲפִלּוּ בַּשֵּׁנִיָּה לְנִדָּתָהּ דַּוְקָא, אֲבָל רִאשׁוֹן לֹא. וַהֲלָכָה כַּחֲכָמִים:

משנה ג

הַזָּב וְהַזָּבָה. שֶׁצְּרִיכִין לִסְפֹּר שִׁבְעָה נְקִיִּים, וּפָסְקוּ מֵרְאִיָּתָן וְהִתְחִילוּ לִסְפֹּר, וּבָדְקוּ יוֹם רִאשׁוֹן וּשְׁבִיעִי כּוּ':

אֵין לָהֶם אֶלָּא יוֹם רִאשׁוֹן וּשְׁבִיעִי בִּלְבָד. וּצְרִיכִין לִסְפֹּר עוֹד חֲמִשָּׁה, יָמִים נְקִיִּים, כְּדֵי לְהַשְׁלִים לְשִׁבְעָה:

רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר אֵין לָהֶם אֶלָּא שְׁבִיעִי. שֶׁמָּא רָאוּ בֵּינְתַיִם וְסָתְרוּ סְפִירָתָן הָרִאשׁוֹנָה. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר:

משנה ד

מְטַמְּאִין בְּמַשָּׂא. בַּגְּמָרָא פָּרֵיךְ, אַטּוּ כָּל מֵת מִי לֹא מְטַמֵּא בְּמַשָּׂא. אֶלָּא מַאי בְּמַשָּׂא, בְּאֶבֶן מְסָמָא. כְּלוֹמַר אֶבֶן גְּדוֹלָה וּכְבֵדָה שֶׁאֵינָהּ מִטַּלְטֶלֶת. וְאִם הִיא מֻנַּחַת עַל גַּבֵּי כֵּלִים וּמֵת נָתוּן עָלֶיהָ אֵין זֶה מַשָּׂא, הוֹאִיל וְאֵינָהּ רְאוּיָה לְהִטַּלְטֵל עִמּוֹ, וּשְׁאָר מֵתִים לֹא מְטַמּוּ, וְהָנֵי מְטַמּוּ מִדְּרַבָּנָן, הוֹאִיל וּמֵחַיִּים מְטַמּוּ בְּאֶבֶן מְסָמָא מִדְּאוֹרַיְתָא שֶׁהֲרֵי מְטַמְּאִים מוֹשָׁב כָּל שֶׁתַּחְתֶּיהָן, גַּזּוּר בְּהוּ רַבָּנָן לְאַחַר מִיתָה שֶׁמָּא יִתְעַלְּפוּ וְדוֹמָה לְמֵת, וְאִי אָמַרַת זָב מֵת אֵינוֹ מְטַמֵּא, בְּזָב חַי שֶׁנִּתְעַלֵּף אָתֵי לְטַהוֹרֵי:

עַד שֶׁיִּמַּק הַבָּשָׂר. דְּמֵהַשְׁתָּא הָוֵי מֵת וַדַּאי:

נָכְרִי שֶׁמֵּת. אַף עַל גַּב דְּמֵחַיִּים הֲרֵי הוּא כַּזָּב לְכָל דְּבָרָיו וּמְטַמֵּא בְּאֶבֶן מְסָמָא, מִשֶּׁמֵּת, טָהוֹר מִלְּטַמֵּא בְּאֶבֶן מְסָמָא, הוֹאִיל וְטֻמְאַת זִיבָה שֶׁעָלָיו מֵחַיִּים אֵינָהּ אֶלָּא מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים:

כָּל הַנָּשִׁים. מַחְזִקִינַן לְהוּ כְּנִדּוֹת, וּמַטְבִּילִין כֵּלִים שֶׁהָיוּ עֲלֵיהֶן סָמוּךְ לְיִצִיאַת נְשָׁמָה אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נָגְעוּ בָּהֶן לְאַחַר מִיתָה. לְפִי שֶׁבְּרִאשׁוֹנָה הָיוּ מַטְבִּילִין כֵּלִים עַל גַּבֵּי נִדּוֹת מֵתוֹת, וְהָיוּ נִדּוֹת חַיּוֹת מִתְבַּיְּשׁוֹת, שֶׁאֲפִלּוּ בְּמִיתָתָן הֵן מְשֻׁנּוֹת מִשְּׁאָר נָשִׁים, הִתְקִינוּ שֶׁיְּהֵיוּ מַטְבִּילִין עַל גַּבֵּי כָּל הַנָּשִׁים, מִפְּנֵי כְּבוֹדָן שֶׁל נִדּוֹת חַיּוֹת:

וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים אֵין נִדָּה אֶלָּא שֶׁמֵּתָה נִדָּה. דְּלֵית לְהוּ לְבֵית הִלֵּל הַאי תַּקָּנְתָּא:

משנה ה

מְטַמְּאָה מִשּׁוּם כֻּתָּם. שֶׁל נִדָּה, בְּמַשֶּׁהוּ, דְּאִי מִשּׁוּם טֻמְאַת מֵת, לֹא מְטַמְּאָה אֶלָּא בִּרְבִיעִית:

וּמְטַמְּאָה בְּאֹהֶל. אִם כָּל הָרְבִיעִית יַחַד:

שֶׁמְּטַמָּא מִשּׁוּם כֻּתָּם. בְּמַשֶּׁהוּ. שֶׁנֶּעֱקַר מֵחַיִּים. וְאֵין הֲלָכָה לֹא כְּרַבִּי יְהוּדָה וְלֹא כְּרַבִּי יוֹסֵי. הִלְכָךְ, לֹא שְׁנָא יוֹשֶׁבֶת עַל מַשְׁבֵּר וְלֹא שְׁנָא שְׁאָר מֵתוֹת, כֻּלְּהוּ מְטַמְּאוֹת מִשּׁוּם כֻּתָּם, וּמְטַמְּאוֹת בְּאֹהֶל:

משנה ו

מְעָרָה מַיִם לַפֶּסַח. מִכְּלִי אֶל כְּלִי לְרַחֵץ בָּם אֶת בְּשַׂר הַפֶּסַח. אֲבָל בַּמַּיִם אֵינָהּ נוֹגַעַת, שֶׁהִיא טְבוּלַת יוֹם, שֶׁטְּבָלָה לְסוֹף שְׁבוּעַיִם וְאֵין לָהּ הַעֲרֶב שֶׁמֶשׁ עַד יוֹם שְׁמוֹנִים שֶׁהוּא תֵּכֶף לְהָבָאַת כַּפָּרָתָהּ, וְהַכָּתוּב עָשָׂאָהּ טְבוּלַת יוֹם, דִּכְתִיב (ויקרא יב) בְּכָל קֹדֶשׁ לֹא תִגָּע, וְקַיְמָא לָן בְּכָל קֹדֶשׁ, לְרַבּוֹת אֶת הַתְּרוּמָה, וּטְבוּל יוֹם, שֵׁנִי הוּא, וּכְשֶׁהִיא מְעָרָה, אֵינָהּ נוֹגַעַת בַּמַּיִם אֶלָּא בַּכֵּלִי, וְשֵׁנִי אֵינוֹ מְטַמֵּא כֵּלִי. אֲבָל בַּמַּיִם לֹא תִגַּע, הוֹאִיל וְהֵם עֲשׂוּיִין לְרַחֵץ בָּהֶם אֶת הַפֶּסַח, דְּחֵלִין שֶׁנַּעֲשׂוּ עַל טָהֳרַת הַקֹּדֶשׁ כְּקֹדֶשׁ דָּמֵי:

חָזְרוּ לוֹמַר הֲרֵי הִיא כְּמַגָּע טָמֵא מֵת. טְבוּל יוֹם דִּינוֹ כְּנוֹגֵעַ בְּטָמֵא מֵת, שֶׁהוּא רִאשׁוֹן, דַּוְקָא לַקָּדָשִׁים, אֲבָל לְחֻלִּין, לֹא הָוֵי טְבוּל יוֹם כְּנוֹגֵעַ בְּטָמֵא מֵת לִהְיוֹת רִאשׁוֹן, אֶלָּא שֵׁנִי, הִלְכָךְ יְכוֹלָה הִיא לִגַּע אֲפִלּוּ בַּמַּיִם, שֶׁהַמַּיִם חֻלִּין הֵן, וּטְבוּל יוֹם, שֵׁנִי הוּא, וְאֵין שֵׁנִי עוֹשֶׂה שְׁלִישִׁי בְּחֻלִּין. וְאַף עַל פִּי שֶׁהַמַּיִם הַלָּלוּ נַעֲשִׂים עַל טָהֳרַת הַקֹּדֶשׁ שֶׁהֲרֵי לִרְחִיצַת פֶּסַח עֲשׂוּיוֹת, לֹא מַהֲנֵי שֵׁנִי בְּהוּ, דְּחֻלִּין שֶׁנַּעֲשׂוּ עַל טָהֳרַת הַקֹּדֶשׁ לָאו כְּקֹדֶשׁ דָּמוּ:

בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים אַף כְּטָמֵא מֵת. שֶׁהוּא אַב הַטֻּמְאָה וְעוֹשֶׂה מַגָּעוֹ רִאשׁוֹן. כָּךְ מַגָּעוֹ שֶׁל טְבוּל יוֹם, רִאשׁוֹן הוּא:

משנה ז

וּמוֹדִים שֶׁאוֹכֶלֶת בַּמַּעֲשֵׂר. כְּדִין טְבוּל יוֹם, דְּטָבַל וְעָלָה אוֹכֵל בַּמַּעֲשֵׂר:

וְקוֹצָה לָהּ חַלָּה. וְאֵינָהּ קוֹרְאָה לָהּ שֵׁם, וּמַנִּיחָתָהּ בְּכְלִי. וְאַף עַל פִּי שֶׁהִיא נוֹגַעַת בְּחֻלִּין הַטְּבוּלִין לְחַלָּה, לָאו כַּחַלָּה דָּמֵי, וְאֵין שֵׁנִי פּוֹסֵל בָּהֶן:

וּמַקֶּפֶת. מְקֻרֶבֶת הַכְּלִי שֶׁהִנִּיחָה בּוֹ הַחַלָּה אֵצֶל הָעִסָּה. לְפִי שֶׁמִּצְוָה לִתְרֹם מִן הַמֻּקָּף, מִן הַקָּרוֹב לַדָּבָר שֶׁהוּא תּוֹרֵם עָלָיו:

וְאִם נָפַל מֵרֻקָּהּ וּמִדַּם טָהֳרָה. דַּהֲווּ לְהוּ מַשְׁקִין הַיּוֹצְאִין מִן הַטְּבוּל יוֹם, וּטְהוֹרִין הֵן:

צְרִיכָה טְבִילָה בָּאַחֲרוֹנָה. לֵיל שְׁמוֹנִים צְרִיכָה טְבִילָה לֶאֱכֹל בִּתְרוּמָה אִם כֹּהֶנֶת הִיא. וְאִם יִשְׂרְאֵלִית הִיא, צְרִיכָה טְבִילָה לִבְיאַת מִקְדָּשׁ, מִפְּנֵי שֶׁטְּבוּלַת יוֹם אָרְחָ הִיא וְהִסִּיחָה דַּעְתָּהּ מִן הַתְּרוּמָה וּמִן הַמִּקְדָּשׁ:

אֵינָהּ צְרִיכָה טְבִילָה בָּאַחֲרוֹנָה. וְסוֹמֶכֶת עַל הַטְּבִילָה שֶׁל סוֹף שְׁבוּעַיִם. וְדַוְקָא לִתְרוּמָה וּלְבִיאַת מִקְדָּשׁ. אֲבָל לַאֲכִילַת קָדָשִׁים, מוֹדוּ בֵּית הִלֵּל שֶׁהִיא צְרִיכָה טְבִילָה אַחֶרֶת לְסוֹף שִׁבְעָה, דְּקַיְמָא לָן הָאוֹנֵן וּמְחַסַּר כִּפּוּרִים צְרִיכִים טְבִילָה לַקֹּדֶשׁ, הִלְכָךְ, לְאַחַר שֶׁהֵבִיאָה כַּפָּרָתָהּ, טוֹבֶלֶת לַקָּדָשִׁים:

משנה ח

הָרוֹאָה יוֹם אֶחָד עָשָׂר. שֶׁהוּא סוֹף יְמֵי זִיבָה, וְאֵין יוֹם שֶׁלְּאַחֲרָיו מִצְטָרֵף עִמּוֹ לִזִיבָה. שֶׁאִם רָאֲתָה יוֹם שְׁנַיִם עָשָׂר וּשְׁלֹשָׁה עָשָׂר, אֵינָהּ זָבָה גְּדוֹלָה בִּשְׁבִיל כֵּן, לְפִי שֶׁהֵן תְּחִלַּת יְמֵי נִדָּה וְאֵינָן מִצְטָרְפִין עִם יְמֵי זִיבָה:

בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים מְטַמְּאִין מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב. וַאֲפִלּוּ הַבּוֹעֵל מְטַמֵּא מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב לְטַמֵּא אֳכָלִין וּמַשְׁקִין, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּבָא עַל שׁוֹמֶרֶת יוֹם כְּנֶגֶד יוֹם, דְּסָבְרֵי בֵּית שַׁמַּאי יוֹם אֶחָד עָשָׂר בְּעֵי שְׁמוּר. וּבֵית הִלֵּל פּוֹטְרִים מִן הַקָּרְבָּן, דְּסָבְרֵי, יוֹם אֶחָד עָשָׂר הוֹאִיל וְאֵין יוֹם שֶׁלְּאַחֲרָיו מִצְטָרֵף עִמּוֹ לִזִיבָה, לֹא בְּעֵי שְׁמוּר. מֵיהוּ לְעִנְיַן טֻמְאָה מוֹדוּ דְּבוֹעֲלָהּ מְטַמֵּא

מִדְּרַבָּנָן, גְּזֵרָה יוֹם אַחַד עָשָׂר אַטּוּ תּוֹךְ אַחַד עָשָׂר, דִּמְטַמְּאָה בּוֹעֶלָהּ מִדְּאוֹרַיְתָא, אֲבָל לְעִנְיַן קָרְבָּן, לְהָבִיא חֻלִּין לָעֲזָרָה, לֹא:

טָבְלָה בְּיוֹם שֶׁלְּאַחֲרָיו. דְּעַבְדָה שִׁמּוּר קְצָת. וְשִׁמּוּר מְעַלְיָא הוּא, אֶלָּא שֶׁתּוֹךְ אַחַד עָשָׂר יוֹם אָסוּר לַעֲשׂוֹת כֵּן, שֶׁלֹּא תָּבֹא לִידֵי סָפֵק, שֶׁמָּא תִּרְאֶה לְאַחַר תַּשְׁמִישׁ וּמִצְטָרְפִין הַיָּמִים לְזִיבָה:

מְטַמְּאִין מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב. מִדְּרַבָּנָן מְטַמֵּא אֶפִלּוּ בּוֹעֶלָהּ מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב. גְּזֵרָה אַטּוּ תּוֹךְ אַחַד עָשָׂר:

וּפְטוּרִין מִן הַקָּרְבָּן. דְּהָא עַבְדָה שִׁמּוּר. וְאַף עַל פִּי שֶׁחֲזָרָה וְרָאָתָה, אֵין מִצְטָרְפִין לְזִיבָה, שֶׁהֲרֵי תְּחִלַּת נִדָּה הִיא:

גַּרְגָּרָן. מְמַהֵר לַחֲטֹא. שֶׁמָּא יַרְגִּיל בְּכָךְ תּוֹךְ אַחַד עָשָׂר. אֲבָל לְעִנְיַן טָמְאָה, טָהוֹר:

וְחַיָּבִין בַּקָּרְבָּן. אֶפִלּוּ לֹא תִּרְאֶה לְמָחָר, דְּהָא בַּעְיָא שִׁמּוּר, וְזֹאת לֹא שָׁמְרָה כְּלָל, וְנִמְצָא שֶׁבַּעַל זָבָה קְטַנָּה:

טָבְלָה בְּיוֹם שֶׁלְּאַחֲרָיו. דְּעַבְדָא קְצָת שִׁמּוּר, וְשִׁמְּשָׁה:

הֲרֵי זוֹ תַּרְבּוּת רָעָה. שֶׁמָּא תִּרְאֶה אַחֲרֵי כֵן וְתִצְטָרֵף לְשֶׁלְּפָנָיו וְאֵין טְבִילָתָהּ טְבִילָה:

וּמַגָּעָן. לְעִנְיַן טָמְאָה וְטָהֳרָה:

וּבְעִילָתָן. לְעִנְיַן קָרְבָּן:

תְּלוּיִין. שֶׁאִם תִּרְאֶה, מַגָּעָן מַגַּע זָבָה וְחַיָּבִין קָרְבָּן בִּבְעִילָתָן. וְאִם לֹא תִּרְאֶה, מַגָּעָן טָהוֹר, וּפְטוּרִין מִן הַקָּרְבָּן עַל בְּעִילָתָן: